

การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

KLONG YAO TROUPE COMPETITION
ORGANIZED BY DEPARTMENT OF CULTURAL PROMOTION, MINISTRY OF CULTURE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai Dance
Department of Dance
FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS
Chulalongkorn University
Academic Year 2019
Copyright of Chulalongkorn University

นริภัค แป้นดี : การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
(KLONG YAO TROUPE COMPETITION ORGANIZED BY DEPARTMENT OF
CULTURAL PROMOTION, MINISTRY OF CULTURE) อ.ที่ปรึกษาหลัก:
ผศ. ดร.สุพรรณณี บุญเพ็ง

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมและรูปแบบการออกแบบสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวรูปแบบใหม่จากวงกลองยาวที่เข้าร่วมแข่งขัน โดยการสืบค้นข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เกี่ยวข้องและการสังเกตการณ์จากวีดิทัศน์การแสดงกลองยาวจากวงที่ผู้วิจัยทำการศึกษากำหนด 2 วง ได้แก่ วงเอกทัศน์รางวัลชนะเลิศปี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2554 และ วงศิวบุตรรางวัลชนะเลิศปี พ.ศ.2557

ผู้วิจัยพบว่า การจัดการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นการประกวดในรูปแบบของการอนุรักษ์และพัฒนา โดยวงที่เข้าร่วมการประกวดจะต้องสร้างสรรค์การแสดงขึ้นใหม่ ส่งผลให้เกิดการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละวง เป็นการพัฒนารูปแบบการแสดงจากการรำกลองยาวแบบมาตรฐานที่มีแต่เดิม จากการศึกษารูปแบบการแสดงของวงกลองยาววงเอกทัศน์และวงศิวบุตรพบว่า ได้มีการนำรูปแบบการสร้างสรรค์ที่ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของการรำเถิงของกรมศิลปากร โดยมีรูปแบบที่โดดเด่นและแปลกใหม่ ดังนี้ 1. การใช้ชื่อวงในการประพันธ์บทร้องเพื่อแสดงเอกลักษณ์และเป็นที่ยึดจำต่อผู้ชม 2. มีการต่อตัวและการตีลังกาในการแสดง 3. ใช้ลีลาท่ารำเป็นการผสมผสานของการแสดงในภาคกลางหลายประเภท ได้แก่ รำกลองยาวชาวบ้าน รำเถิง รำแม่บทเล็ก รำแม่บทใหญ่ การละเล่นลาวกระทบไม้และรำวงมาตรฐาน 4. การใช้รูปแบบการแปรแถวหลักที่พบ 9 แบบ ได้แก่ แถวตอน แถววงกลม แถวปากหนัง แถวหน้ากระดาน แถวครึ่งวงกลม แถวเฉียง แถวตัวเอ (A) แถวตัวดับเบิลยู (W) และแถวตั้งซุ้ม มาสร้างสรรค์เพิ่มเติมโดยการผสมผสานกันทำให้เกิดรูปแบบแถวใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม งานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวเพื่อการประกวด อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนหรือกลุ่มคนที่สนใจแข่งขันกลองยาวมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวต่อไปในอนาคต

สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6186716735 : MAJOR THAI DANCE

KEYWORD: KLONG YAO TROUPE, COMPETITION, DEPARTMENT OF CULTURAL PROMOTION MINISTRY OF CULTURE

NAREEPHAK PAENDEE: KLONG YAO TROUPE COMPETITION ORGANIZED BY DEPARTMENT OF CULTURAL PROMOTION,MINISTRY OF CULTURE.

ADVISOR: ASST. PROF. SUPHANNEE BOONPENG, PH.D.

The objective of this thesis is to study the Klong Yao Troupe Competition organized by the Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture and the choreography of the troupes in the competition. The research method included documentaries, interviewings and observations of Ekkatan troupe the winner of 2009 and 2011, and Siwabut troupe the winner of the year 2014.

The researcher found that the Klong Yao Troupe Competition by the Department of Cultural Promotion, Ministry of Culture was aimed at conservation and development resulting in the emergence of the outstanding identity of each troupe which was the developed from the local traditional standard of Klong Yao performance. The study also found that both troupes had adopted and adapted the creative style of the Fine Arts Department. The highlight of the performances of both troupes were the followings: 1) Using the name of the troupe in the lyrics to dance along in order to show the identity. 2) There were many jumbles and somersaults in the performance. 3) The dance styles was the combination of many dance styles of the central region such as the traditional drum dances. 4) Using nine floor patterns including episode row, front row, circle, half circle, Pakpanang row, oblique row, A shape, W shape and Arch to highlight the movements. This research can be used as a guideline for creating long drum performances for the contest, as well as encouraging people or groups who are interested in the Klong Yao competition to be more creative in the development of Klong Yao performance for the future competition.

Field of Study: Thai Dance

Student's Signature

Academic Year: 2019

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ บุญเพ็ง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ชี้แนะแนวทางในการวิจัย ตรวจสอบแก้ไขรูปเล่มวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำตลอดการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้วิทยานิพนธ์เกิดความสมบูรณ์ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้วิจัย ดำเนินงานวิจัยทันเวลาที่กำหนดอย่างมีคุณภาพ

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อนุกุล โจรนสุขสมบูรณ์ อาจารย์ผู้ให้แรงบันดาลใจ ในการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ ผู้ชี้แนะและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และเป็นผู้ให้กำลังใจ ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อาจารย์ผู้ให้ความรู้ทางด้าน ประวัติศาสตร์และทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย รวมทั้งผู้ชี้แนะข้อมูลทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อ การดำเนินงานวิจัยฉบับนี้

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ศักดา ปั่นแห่งเพ็ชร์ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณิต วิงวอน กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร.สวภา เวชสุรักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี อาชายุทธการ กรรมการสอบ ความคืบหน้าการทำวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำ ปรับแก้ไข ให้วิทยานิพนธ์เกิดความสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณ มารดา ผู้ให้การสนับสนุนในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งพี่ น้อง และเพื่อน ๆ ผู้คอยให้กำลังใจจนกระทั่งการทำวิทยานิพนธ์สำเร็จไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภาคในเวลาและ ภาคนอกเวลา ผู้ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจในการศึกษารายวิชาและ การดำเนินงานวิจัย ตลอดระยะเวลาในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานี้

นรีภัค แป้นดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
สารบัญตาราง.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ความเป็นมาของระบ่ำกอลง.....	10
2.1.1 ประเทศทิเบต.....	10
2.1.2 ประเทศเกาหลี	12
2.1.3 ประเทศจีน	15
2.1.4 ประเทศญี่ปุ่น	16
2.1.5 ประเทศอินเดีย.....	17
2.1.6 ประเทศพม่า.....	18
2.1.7 ประเทศศรีลังกา.....	19

2.1.8 ประเทศไทย	20
2.2 อุตสาหกรรมกลอง	22
2.2.1 ความเป็นมาของแหล่งผลิตกลอง	22
2.2.2 อุปกรณ์ในการทำกลองยาว	23
2.2.3 ขั้นตอนการทำกลองยาว	24
2.4 การรำกลองยาวในเขตภาคกลาง	28
2.4.1 การรำกลองยาวชาวบ้าน	28
2.4.2 การรำเถิดเทิงของกรมศิลปากร	33
2.4.3 การรำกลองยาวในวิทยาลัยนาฏศิลป์	35
2.4.4 การรำกลองยาวประยุกต์	39
2.5 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม	41
2.5.1 ความเป็นมาของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม	41
2.5.2 ความเป็นมาของการประกวดวงกลองยาวงานการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม	45
2.6 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริม วัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม	47
2.6.1 ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ (Choreography)	47
2.6.2 ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology)	48
2.6.3 แนวคิดการอนุรักษ์	50
2.6.4 แนวคิดการคัดเลือกนักแสดง	51
2.7 วิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแต่งกลองยาวของวงเอกทนต์	53
2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม	53
2.8 สรุป	54

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
3.1 การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	56
3.2 การรวบรวมข้อมูลเอกสาร	58
3.2.1 แหล่งที่มาของเอกสาร	58
3.2.2 การรวบรวมเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้	59
3.3 การสัมภาษณ์บุคคล	63
3.3.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการประกวดยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม	63
3.3.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	64
3.4 การสังเกตการณ์	65
3.5 สรุป	67
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	69
4.1 การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	70
4.2 เกณฑ์การเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	72
4.3 คณะกรรมการผู้ตัดสินการประกวดกลองยาว	82
4.4 ผู้เข้าร่วมประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม	84
4.5 การแสดงกลองยาวในการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมกระทรวงวัฒนธรรม 89	
4.5.1 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงเอกทัศน์ ปี พ.ศ. 2552	89
4.5.1.1 บทการแสดง	93
4.5.1.2 ดนตรีประกอบการแสดง	94
4.5.1.3 ลีลาท่าทาง	95
4.5.1.4 นักแสดง	97
4.5.1.5 เครื่องแต่งกาย	97

4.5.1.6	พื้นที่เวที	100
4.5.2	การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงเอกทัศน์ ปี พ.ศ. 2554.....	101
4.5.2.1	บทการแสดง.....	106
4.5.2.2	ดนตรีประกอบการแสดง.....	107
4.5.2.3	ลีลาท่าทาง.....	108
4.5.2.4	นักแสดง	110
4.5.2.5	เครื่องแต่งกาย	110
4.5.2.6	พื้นที่เวที	112
4.5.3	การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557.....	113
4.5.3.1	บทการแสดง.....	117
4.5.3.2	ดนตรีประกอบการแสดง.....	118
4.5.3.3	ลีลาท่าทาง.....	119
4.5.3.4	นักแสดง	121
4.5.3.5	เครื่องแต่งกาย	121
4.5.3.6	พื้นที่เวที	122
4.5.4	เทคนิคการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวที่ใช้ในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว	123
4.5.5	การวิเคราะห์รูปแบบการแสดงกลองยาวในการประกวดวงกลองยาวโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	125
4.6	สรุป	130
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	134
	บรรณานุกรม.....	140
	ภาคผนวก.....	145
	ภาคผนวก ก เอกสารจากทำเนียบการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน.....	146

ภาคผนวก ข การสัมภาษณ์บุคคล	165
ประวัติผู้เขียน.....	170

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 การแสดงโดร (Dro) ระบายกลองชนิดหนึ่งของประเทศทิเบต	11
ภาพที่ 2 การแสดงเรปา (Relpa) ระบายกลองชนิดหนึ่งของประเทศทิเบต	12
ภาพที่ 3 การแสดงจังกุชุม (Jangguchum) ระบายกลองชนิดหนึ่งในประเทศเกาหลี	13
ภาพที่ 4 การแสดงนงอ๊ก (Nongak) ระบายกลองชนิดหนึ่งของประเทศเกาหลี	14
ภาพที่ 5 การแสดงกลองอันไซในประเทศจีน	16
ภาพที่ 6 ระบายเอาซาโดยการตีกลองไทโกะในโอกินาวาประเทศญี่ปุ่น	17
ภาพที่ 7 การแสดงปังกโซโลม (Pung cholom) ระบายกลองชนิดหนึ่งของประเทศอินเดีย	18
ภาพที่ 8 การแสดงโอสึ ระบายกลองชนิดหนึ่งของประเทศพม่า.....	19
ภาพที่ 9 หนังสืวสำหรับการขึ้นหน้ากลองยาว	23
ภาพที่ 10 หุ่นกลองยาวที่พร้อมสำหรับการชิงหน้ากลอง	25
ภาพที่ 11 การเล่นกลองยาวที่บ้านสมัยรัชกาลที่ 5	29
ภาพที่ 12 กลองยาวซี้ตะกั่วของวงกลองยาวประหวนเพชรเมืองชล.....	30
ภาพที่ 13 เครื่องเสียงและลำโพงในรถเข็นของวงประหวนเพชรเมืองชล	31
ภาพที่ 14 ระบายบันเท็งเกรี โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง.....	36
ภาพที่ 15 การแสดงชุด เกรีเอกราช โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	37
ภาพที่ 16 การแสดงชุด ระบายบันเท็งเร็งรำ ลำนากลองยาว โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	38
ภาพที่ 17 การสืบค้นสารสนเทศ วิดีทัศน์การแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552.....	65
ภาพที่ 18 การสืบค้นสารสนเทศ วิดีทัศน์การแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554.....	66
ภาพที่ 19 การสืบค้นสารสนเทศ วิดีทัศน์การแสดงกลองยาวของวงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557	67
ภาพที่ 20 ฉากจบของการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552.....	93
ภาพที่ 21 การแต่งกายของผู้แสดงชาย ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552	98

ภาพที่ 22 การแต่งกายของนักดนตรี ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552.....	98
ภาพที่ 23 การแต่งกายของผู้แสดงหญิง ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552	99
ภาพที่ 24 การแต่งกายการรำเถิดเทิง ของกรมศิลปากร	100
ภาพที่ 25 ฉากจบของการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554.....	105
ภาพที่ 26 การถือกลองหน้าคว่ำลง ของการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554	109
ภาพที่ 27 การแต่งกายของผู้แสดงชาย ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554	110
ภาพที่ 28 การแต่งกายของนักดนตรี ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554.....	111
ภาพที่ 29 การแต่งกายของผู้แสดงหญิง ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554	112
ภาพที่ 30 การแต่งกายของผู้แสดงชายและนักดนตรี ในการแสดงกลองยาววงศิวบุตร ปี พ.ศ. 2557	121
ภาพที่ 31 การแต่งกายของผู้แสดงหญิง ในการแสดงกลองยาววงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557.....	122
ภาพที่ 32 เอกสารสถิติการจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน	147
ภาพที่ 33 เอกสารรายชื่อคณะกรรมการตัดสินวงกลองยาว.....	148
ภาพที่ 34 เอกสารรายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดปี พ.ศ. 2549	149
ภาพที่ 35 เอกสารรายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดปี พ.ศ. 2549 (ต่อ)	149
ภาพที่ 36 เอกสารประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ประเภทกลองยาวระดับประถมศึกษาปี พ.ศ. 2552	150
ภาพที่ 37 เอกสารประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ประเภทกลองยาวระดับเยาวชนปี พ.ศ. 2552.....	151
ภาพที่ 38 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว ระดับประถมศึกษาปี พ.ศ. 2552.....	152
ภาพที่ 39 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ประเภทกลองยาว ระดับเยาวชนปี พ.ศ. 2552	153
ภาพที่ 40 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านเยาวชนปี พ.ศ. 2553	154
ภาพที่ 41 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาวปี พ.ศ. 2553	155

ภาพที่ 42 เอกสารรายละเอียดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านปี พ.ศ. 2553	156
ภาพที่ 43 เอกสารรายละเอียดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านปี พ.ศ. 2553 (ต่อ).....	157
ภาพที่ 44 เอกสารเกณฑ์การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทวงกลองยาว ปี พ.ศ. 2553	158
ภาพที่ 45 เอกสารเกณฑ์การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทวงกลองยาว ปี พ.ศ. 2553 (ต่อ).....	159
ภาพที่ 46 เอกสารเกณฑ์การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทวงกลองยาว ปี พ.ศ. 2553 (ต่อ).....	160
ภาพที่ 47 เอกสารประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ประเภทวงกลองยาวปี พ.ศ. 2554.....	161
ภาพที่ 48 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ประเภทวงกลองยาว ปี พ.ศ. 2554	162
ภาพที่ 49 เอกสารทำเนียบวงกลองยาวปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2554	163
ภาพที่ 50 เอกสารทำเนียบวงกลองยาวปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2554 (ต่อ).....	164
ภาพที่ 51 การสัมภาษณ์คุณอรุณี คงเสรี.....	166
ภาพที่ 52 การสัมภาษณ์คุณเกษม ทองอร่าม ครั้งที่ 1	167
ภาพที่ 53 การสัมภาษณ์คุณเกษม ทองอร่าม ครั้งที่ 2.....	167
ภาพที่ 54 การสัมภาษณ์คุณกษมา ทองอร่าม	168
ภาพที่ 55 การสัมภาษณ์คุณวันทนี ม่วงบุญ.....	169
ภาพที่ 56 การสัมภาษณ์คุณอุทัย ปานประยูร.....	169

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย.....	57
ตารางที่ 2 ตารางเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาว ปี พ.ศ. 2549	74
ตารางที่ 3 ตารางเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาว ปี พ.ศ. 2554	77
ตารางที่ 4 เกณฑ์ในการประกวดวงกลองยาวของปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2554.....	78
ตารางที่ 5 ข้อแตกต่างของเกณฑ์ในการประกวดวงกลองยาว	81
ตารางที่ 6 รายชื่อคณะกรรมการการประกวดวงกลองยาว	83
ตารางที่ 7 รายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดในปี พ.ศ. 2549.....	84
ตารางที่ 8 รายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดในปี พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2554	85
ตารางที่ 9 รายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดในปี พ.ศ. 2557.....	86
ตารางที่ 10 รายชื่อวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลในการประกวดวงกลองยาวโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.....	87
ตารางที่ 11 ตารางแสดงภาพรวมของการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552.....	89
ตารางที่ 12 ตารางแสดงภาพรวมของการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554	101
ตารางที่ 13 ตารางแสดงภาพรวมของการแสดงกลองยาววงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557.....	113

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นการแข่งขันการเล่นกลองยาว เพื่อค้นหาคณะกลองยาวที่แสดงได้ดีที่สุด โดยการปฏิบัติตามเกณฑ์การแข่งขันที่กำหนดขึ้นจาก กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งการประกวดกลองยาวนี้เป็นการประกวดประเภทหนึ่งของงาน การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ที่จัดขึ้นโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

กลองยาวเริ่มเข้ามาในประเทศไทยเมื่อสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นในช่วงสงคราม ได้รับอิทธิพลมาจากชาวพม่าที่นิยมเล่นกลองยาวในยามพักรบ คนไทยได้นำมาเล่นบ้างเพื่อความสนุกสนาน การเล่นกลองยาวถือเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มชาวบ้าน ก่อให้เกิดความสามัคคี ของคนในหมู่บ้าน จนเป็นที่นิยมเล่นกันเรื่อยมา และได้มีการนำกลองยาวไปช่วยงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานบวช งานทอดกฐิน เป็นต้น หรือเกิดการว่าจ้างขึ้นถือเป็นการสร้างรายได้เป็นอาชีพให้กับคน ในหมู่บ้านอีกด้วย¹

การเล่นกลองยาวยุคเริ่มต้นนี้ไม่มีผู้รำ หรือถ้ามีผู้รำจะไม่มีแบบแผนตายตัว เล่นเป็นรูปแบบ ขวบนแแห่ง เน้นความสนุกสนานและให้อารมณ์ขัน เพิ่มความสนุกสนานด้วยการใช้ร่างกายสัมผัสกลอง เช่น โขกด้วยคาง กระทุ้งด้วยเข่า โหม่งด้วยศีรษะ ต่อมากรมศิลปากรได้นำรูปแบบการเล่นกลองยาว มาปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยมีการเพิ่มผู้รำเข้ามาในการแสดง มีการประดิษฐ์ท่ารำและดนตรีให้มีความ ประณีตสวยงามมากขึ้นตามแบบฉบับของกรมศิลปากร มีการเผยแพร่สู่สาธารณชนทำให้การแสดงนี้ เป็นที่นิยมทั่วแก่คนทั่วไป เนื่องด้วยลีลาท่ารำของการแสดงชุดนี้มีความง่ายไม่ซับซ้อนจึงทำให้ คนทั่วไปสามารถนำไปเล่นตามได้

ต่อมามีการสร้างสรรคการรำกลองยาวขึ้นใหม่มากมายหลายรูปแบบ ส่วนหนึ่งสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ให้กลองยาวอยู่กับวัฒนธรรมและสังคมไทย ผ่านการสร้างสรรคเป็นการแสดงขึ้นใหม่ และยังมีการนำกลองยาวไปถ่ายทอดแก่ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา รวมไปถึงคนในชุมชนและ

¹ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ. "แสนสุขกลองยาว," 23 มิถุนายน 2563. แหล่งที่มา: https://www.m-culture.go.th/sisaket/ewt_news.php?nid=1034&filename=index

สถานศึกษาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าคนไทยให้ความสำคัญกับการรำกลองยาวมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีแนวทางการอนุรักษ์อีกรูปแบบหนึ่งคือการจัดประกวดการรำกลองยาว โดยทางกรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นผู้สนับสนุนให้มีการจัดการประกวด มีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนและประชาชนเกิดความสนใจต่อศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้นและไม่เสี่ยงต่อการสูญหาย ซึ่งทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อฝึกซ้อมการแสดงซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และยังทำให้เยาวชนและประชาชน ได้ใช้ความคิดในการสร้างสรรค์การแสดงพื้นบ้านผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ส่วนตัวโดยอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีและยึดการปฏิบัติตามเกณฑ์ในการเข้าประกวดเป็นหลัก

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการประกวดกลองยาว เนื่องจากเป็นโครงการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานการรำกลองยาว ซึ่งรูปแบบการประกวดวงกลองยาวนี้เป็นรูปแบบที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมจัดทำขึ้นโดยเฉพาะสำหรับการประกวด ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการบันทึกรูปแบบการประกวดวงกลองยาวให้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อไม่ให้ข้อมูลสูญหายไป และเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวเพื่อเข้าร่วมแข่งขันการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ถือเป็นภาระตุนให้เยาวชน หรือกลุ่มคนที่สนใจแข่งขันวงกลองยาวมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนารูปแบบการประกวดกลองยาวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษารูปแบบการประกวดกลองยาวในโครงการการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ที่จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมในปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2552 พ.ศ. 2553 พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2557 และมุ่งศึกษาตัวอย่างจากวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศของปี พ.ศ. 2552 และพ.ศ. 2554 ได้แก่ วงเอกทัศน์ และปี พ.ศ. 2557 ได้แก่ วงศิวบุตร เท่านั้น

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัย สื่อออนไลน์ รวมถึงการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยนี้ และนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1.4.1 ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัยและเว็บไซต์ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ จากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

- ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดดนตรีไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศูนย์ รักรัช ศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

1.4.2 การลงพื้นที่สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีความรู้และมีความเกี่ยวข้องในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมและผู้เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมประกวดวงกลองยาว โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1) อรุณี คงเสรี ตำแหน่งปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมประเพณีและการแสดงพื้นบ้าน อดีตผู้อำนวยการกองกิจการเครือข่ายทางวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม และอดีตคณะผู้จัดงานการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

2) พธิตา เหมธานนท์ นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และอดีตคณะผู้จัดงานการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

3) เกษม ทองอร่าม ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทยและผู้ควบคุมวงกลองยาวเอกพันธ์ และวงศิวิบุตร

4) กษมา ทองอร่าม นาฏศิลป์ชำนาญการและผู้ควบคุมวงกลองยาวเอกพันธ์และวงศิวิบุตร

5) วันทนีย์ ม่วงบุญ อดีตคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

6) สมาน น้อยนิิตย์ อดีตคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

7) อุทัย ปานประยูร อดีตคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

8) สมคิด นารี ผู้ฝึกสอนและหัวหน้าวงหนุ่มสาวเมืองสุพรรณ ผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดวงกลองยาวปี พ.ศ. 2554

1.4.3 การสังเกตการณ์จากวีดิทัศน์การแสดงของวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษาได้แก่ วงเอกทัศน์และวงศิวบุตรจากแหล่งที่มาดังนี้

1) วีดิทัศน์การแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ รางวัลชนะเลิศในปี พ.ศ. 2552

2) วีดิทัศน์การแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ รางวัลชนะเลิศในปี พ.ศ. 2554

3) วีดิทัศน์การแสดงกลองยาวของวงศิวบุตร รางวัลชนะเลิศในปี พ.ศ. 2557

จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัยและเว็บไซต์ การสัมภาษณ์บุคคล และการสังเกตการณ์จากวีดิทัศน์ นำมาเรียบเรียงตามหัวข้อดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความเป็นมาของระบำกลอง

2.1.1 ประเทศทิเบต

2.1.2 ประเทศเกาหลี

2.1.3 ประเทศจีน

- 2.1.4 ประเทศญี่ปุ่น
- 2.1.5 ประเทศอินเดีย
- 2.1.6 ประเทศพม่า
- 2.1.7 ประเทศศรีลังกา
- 2.1.8 ประเทศไทย
- 2.2 อุตสาหกรรมกลอง
 - 2.2.1 ความเป็นมาของแหล่งผลิตกลอง
 - 2.2.2 อุปกรณ์ในการทำกลองยาว
 - 2.2.3 ขั้นตอนการทำกลองยาว
- 2.3 ความเป็นมาของวงกลองยาว
- 2.4 การรำกลองยาวในภาคกลาง
 - 2.4.1 การรำกลองยาวชาวบ้านภาคกลาง
 - 2.4.2 การรำเกิดเท็งของกรมศิลปากร
 - 2.4.3 การรำกลองยาวโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์
 - 2.4.4 การรำกลองยาวประยุกต์
- 2.5 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
 - 2.5.1 ความเป็นมาของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
 - 2.5.2 ความเป็นมาของการประกวดวงกลองยาวงานการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
- 2.6 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
 - 2.6.1 ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ (Choreography)
 - 2.6.2 ทฤษฎีสัญวิทยาโดย (Semiology)
 - 2.6.3 แนวคิดการอนุรักษ์
 - 2.6.4 แนวคิดการคัดเลือกนักแสดง
- 2.7 วิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์
 - 2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

2.8 สรุป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

3.2 การรวบรวมข้อมูลเอกสาร

3.2.1 แหล่งที่มาของเอกสาร

3.2.2 การรวบรวมเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้

3.3 การสัมภาษณ์บุคคล

3.3.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

3.3.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

3.4 การสังเกตการณ์

3.5 สรุป

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

4.2 เกณฑ์การเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

4.3 ผู้เข้าร่วมประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

4.4 คณะกรรมการผู้ตัดสินการประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

4.5 การแสดงกลองยาวในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

4.5.1 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงเอกทัศน์

ปี พ.ศ. 2552

4.5.1.1 บทการแสดง

4.5.1.2 ดนตรีประกอบการแสดง

4.5.1.3 ลีลาท่าทาง

4.5.1.4 นักแสดง

4.5.1.5 เครื่องแต่งกาย

4.5.1.6 พื้นเวที

4.5.2 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงเอกทัศน์

ปี พ.ศ. 2554

4.5.2.1 บทการแสดง

4.5.2.2 ดนตรีประกอบการแสดง

4.5.2.3 ลีลาท่าทาง

4.5.2.4 นักแสดง

4.5.2.5 เครื่องแต่งกาย

4.5.2.6 พื้นที่เวที

4.5.3 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงศิวิบุตร

ปี พ.ศ. 2557

4.5.3.1 บทการแสดง

4.5.3.2 ดนตรีประกอบการแสดง

4.5.3.3 ลีลาท่าทาง

4.5.3.4 นักแสดง

4.5.3.5 เครื่องแต่งกาย

4.5.3.6 พื้นที่เวที

4.5.4 เทคนิคการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวที่ใช้ในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว

4.5.5 การวิเคราะห์รูปแบบการแสดงกลองยาวในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

4.6 สรุป

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1.4.4 นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.4.5 สรุปผลการวิจัยและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวเพื่อการประกวด และเป็นการกระตุ้นให้เยาวชน หรือกลุ่มคนที่สนใจแข่งขันวงกลองยาวมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนารูปแบบการประกวดกลองยาวต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิทยานิพนธ์ เรื่อง การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือ วารสาร ผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากสื่อออนไลน์ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการใช้กลองร่วมกับการแสดงทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทย การรำกลองยาวในรูปแบบต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาเรียบเรียงสามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 ความเป็นมาของระบำกลอง

2.1.1 ประเทศทิเบต

2.1.2 ประเทศเกาหลี

2.1.3 ประเทศจีน

2.1.4 ประเทศญี่ปุ่น

2.1.5 ประเทศอินเดีย

2.1.6 ประเทศพม่า

2.1.7 ประเทศศรีลังกา

2.1.8 ประเทศไทย

2.2 อุตสาหกรรมกลอง

2.2.1 ความเป็นมาของแหล่งผลิตกลอง

2.2.2 อุปกรณ์ในการทำกลองยาว

2.2.3 ขั้นตอนการทำกลองยาว

2.3 ความเป็นมาของวงกลองยาว

2.4 การรำกลองยาวในภาคกลาง

2.4.1 การรำกลองยาวชาวบ้านภาคกลาง

2.4.2 การรำเถิดเทิงของกรมศิลปากร

2.4.3 การรำกลองยาวโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์

2.4.4 การรำกลองยาวประยุกต์

2.5 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

2.5.1 ความเป็นมาของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

2.5.2 ความเป็นมาของการประกวดวงกลองยาวงานการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

2.6 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

2.6.1 ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ (Choreography)

2.6.2 ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology)

2.6.3 แนวคิดการอนุรักษ์

2.6.4 แนวคิดการคัดเลือกนักแสดง

2.7 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงกลองยาวของวงเอกพันธ์

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

2.8 สรุป

2.1 ความเป็นมาของระบำกลอง

ในเรื่องของความเป็นมาของระบำกลองนี้ ผู้วิจัยสืบค้นข้อมูลจากประเทศที่มีกิจกรรมหรือวัฒนธรรมที่มีการใช้กลองเป็นอุปกรณ์ในการแสดงเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลประเทศตัวอย่างมา 8 ประเทศ ได้แก่ ประเทศทิเบต ประเทศเกาหลี ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอินเดีย ประเทศพม่า ประเทศศรีลังกา และประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ประเทศทิเบต

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ ตัวแทนการท่องเที่ยวในทิเบต (Tibetan Travel Agency in Tibet)¹ ได้กล่าวถึงข้อมูลระบำกลองของประเทศทิเบตไว้ว่า

¹ iTibet Travel. "Tibet Song and Dance," 9 เมษายน 2563. แหล่งที่มา: <https://itibettravel.com/Tibet/tibetan-culture-and-tradition/tibetan-song-and-dance/>.

ระบำกลองของชาวทิเบตมีสองประเภท ประเภทแรกเรียกว่า โดร (Dro) ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากจังหวัด แชนน (Shanan) ของทิเบต อีกประเภทหนึ่งเรียกว่า เรปา (Relpa) มีต้นกำเนิดมาจากภูมิภาคขาม (Kham) ชาติพันธุ์ทิเบตในมณฑลเสฉวน

การแสดง โดร (Dro) เป็นการเต้นรำที่มีต้นกำเนิดมาจากจังหวัด โลคา (Lhokha) ของทิเบต ในการแสดงนี้เป็นการเต้นรำที่มีผู้นำชายสวมหน้ากากสีขาวแสดงถึงชายชรา ผู้แสดงที่เหลือจะมีกลองเล็ก ๆ อยู่ใต้แขนหรือบริเวณเอวใช้ตีขณะเต้นรำ เป็นการแสดงที่การเคลื่อนไหวไปมาอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการแสดงที่ต้องมีทักษะสูง ต้องการความยืดหยุ่นของร่างกายจึงใช้เวลาจำนวนหลายเดือนในการฝึกฝนเพื่อทำให้การแสดงสมบูรณ์แบบ เครื่องแต่งกายจะสวมชุดที่มีความสวยงาม ใส่ผมปลอมที่มีความยาว ลักษณะท่าทางเป็นการส่ายหัวไปมาและตีกลองตามจังหวะเพลง การเต้นรำชนิดนี้จะแสดงในงานรื่นเริง โดยเฉพาะในเทศกาล มักเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ภาพที่ 1 การแสดงโดร (Dro) ระบำกลองชนิดหนึ่งของประเทศทิเบต
ที่มา: China.org.cn, Tibetan drums [ออนไลน์], 14 เมษายน 2563.
แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=x0djBXtSeV4>.

การเต้นรำเรปา (Relpa) ซึ่งมาจากขาม (Kham) ในตะวันออกของทิเบต เดินทางจากหมู่บ้านหนึ่งไปอีกหมู่บ้านหนึ่งเพื่อร้องเพลงและเต้นรำ ซึ่งมีความเชื่อว่าการเต้นรำและการร้องเพลงของพวกเขาจะนำโชคลาภมาสู่หมู่บ้าน การเต้นรำของผู้หญิงถือกลองไว้ในมือและผู้ชายถือระฆังเล็ก ๆ ไว้ในมือ นักแสดงต้องใช้ทักษะการเล่นกีฬาที่ดีในการพลิกและบิดร่างกาย เมื่อการแสดงเริ่มต้นขึ้นช่วงแรกจะเป็นการแสดงลีลาการตีกลองของผู้หญิงและหลังจากนั้นผู้ชายจะเข้าร่วมในการแสดงโดยมีการสลับกันแสดงไปมา

ภาพที่ 2 การแสดงเรปา (Relpa) ระบำกลองชนิดหนึ่งของประเทศทิเบต
ที่มา: georgiaarts, Tibetan Reba Drum Dance [ออนไลน์], 14 เมษายน 2563.
แหล่งที่มา <https://gaarts.org/loggin-reba-drum-dance/>.

2.1.2 ประเทศเกาหลี

การรำกลองของระเทศเกาหลี มีชื่อว่า “จังกูชึม หรือจังกูชึม (Jungguchum or Janggochom) แปลได้ตรงตัวคือ การรำรำกลองจังกู”² เป็นการแสดงที่ใช้กลองรูปทรงนาฬิกาทรายเป็นอุปกรณ์หลักในการแสดง นักแสดงจะใส่ชุดฮันบกและใช้ผู้หญิงแสดงเท่านั้น ทำการแสดงพร้อมกลองซังกูและไม้ตีที่มีสายคล้องกับตัวนักแสดง โดยการตีกลองแล้วรำตามจังหวะกลอง ซึ่งจังหวะช้าหรือเร็วขึ้นขึ้นอยู่กับการแสดงในแต่ละครั้ง ในการแสดงจะแสดงแบบเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ การแสดงชุดนี้ถูกรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ เนื่องจากก่อนหน้านี้มันได้ถูกกวาดล้างไปพร้อม ๆ กับวัฒนธรรมของเกาหลีในยุคสมัยที่ถูกญี่ปุ่นยึดครอง เป็นระบำที่ไม่ซับซ้อนทำให้มีความเพลิดเพลินตามจังหวะของเสียงกลอง ชาวเกาหลีนิยมนำการแสดงชุดนี้ไปแสดงในช่วงงานเทศกาลและงานเฉลิมฉลอง

² ศูนย์วัฒนธรรมเกาหลี. “จังกูชึม หรือจังกูชึม,” 9 ธันวาคม 2562. แหล่งที่มา : <https://www.facebook.com/koreanculturalcenterTH/photos/จังกูชึมหรือจังกูชึม/532269943516280>.

ภาพที่ 3 การแสดงจังกูชึม (Jangguchum) ระบำกลองชนิดหนึ่งในประเทศเกาหลี
ที่มา: Jintana, ระบำกลองพื้นบ้านเกาหลี, [ออนไลน์], 9 ธันวาคม 2562.
แหล่งที่มา <https://www.modernpublishing.co.th/ระบำกลองพื้นบ้านเกาหลี>.

อีกหนึ่งวัฒนธรรมเกาหลีจากหนังสือ ศิลปะการแสดงดั้งเดิมของเกาหลี (Traditional Performing Arts of Korea) โดย คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยยูเนสโกไ้ประเทศเกาหลี (The Korean National Commission for Unesco)³ กล่าวถึงวัฒนธรรมของเกาหลีที่มีการใช้กลองร่วมกับการแสดงไว้ได้แก่การแสดงนงอ๊ก (Nongak) มีข้อมูลดังนี้

นงอ๊ก (Nongak) เป็นดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของชาวเกาหลีใต้ โดยเป็นการรวมตัวกันของเกษตรกรในชุมชน ต่อมาพัฒนาเป็นการเล่นเพื่อความบันเทิงในเวลาพักจากการทำงานเกษตรกรรมที่เหน็ดเหนื่อย และยังเป็นการขอพรเพื่อให้มีผลผลิตทางการเกษตรจำนวนมากอีกด้วย นงอ๊ก (Nongak) มีรูปแบบเป็นการละเล่นและประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรพบุรุษ

³ The Korean National Commission for UNESCO, Traditional Performing Arts of Korea, (Korea: Seoul Computer Press, 1986).

ภาพที่ 4 การแสดงนงอ๊ก (Nongak) ระบายกลองชนิดหนึ่งของประเทศเกาหลี
 ที่มา: Kim Hyueo-jeong, Nongak, community band music, dance and rituals in the
 Republic of Korea [ออนไลน์], 14 เมษายน 2563. แหล่งที่มา <https://ich.unesco.org/en/RL/nongak-community-band-music-dance-and-rituals-in-the-republic-of-korea-00717>.

ข้อมูลจากเว็บไซต์ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) ได้กล่าวถึงการแสดงนงอ๊ก (Nongak)⁴ ของประเทศเกาหลีไว้ สรุปได้ดังนี้

การแสดงนงอ๊ก (Nongak) ของประเทศเกาหลีนี้ ได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เมื่อปี พ.ศ. 2557 เป็นการแสดงที่ผสมผสานเครื่องดนตรีเพอร์คัชชันและเครื่องดนตรีเป่าลมบางครั้งการแสดงเป็นรูปแบบขบวนพาเหรดมีทั้งการเต้นรำและการแสดงกายกรรมนักแสดงเป็นคนที่ต้องกินสวมชุดสีสดใส เป็นการเต้นรำในชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การบูชาเทพเจ้า การไล่วิญญาณชั่วร้าย การขอพรเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตในฤดูใบไม้ผลิและการเฉลิมฉลองในช่วงเทศกาลฤดูใบไม้ร่วง และการระดมทุนสำหรับโครงการของชุมชน รูปแบบการแสดงจะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ในเรื่องของการแสดง จังหวะและเครื่องแต่งกาย เช่น มีการเล่นที่สอดแทรก

⁴ Intangible Cultural Heritage. Nongak. “community band music, dance and rituals in the Republic of Korea,” 14 เมษายน 2563. แหล่งที่มา <https://ich.unesco.org/en/RL/nongak-community-band-music-dance-and-rituals-in-the-republic-of-korea00717>.

ความตลก การแสดงผาดโผน รวมถึงการป่วนงาน ขึ้นอยู่กับชุมชนและสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการสอนและถ่ายทอดองค์ประกอบที่แตกต่างกันของการแสดงนงอักษนี้

2.1.3 ประเทศจีน

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ โกลเบิลไทมส์ (Global Times)⁵ ได้กล่าวถึงข้อมูลการแสดงกลองของประเทศไทยไว้ โดยสรุปได้ดังนี้ ในประเทศจีนมีการเต้นรำด้วยกลองอันไซ มีต้นกำเนิดจากทางตอนเหนือของมณฑลซานซี เป็นตำแหน่งทางทหารที่สำคัญและเป็นฐานที่มั่นคง ในประวัติศาสตร์จีน มีการกล่าวกันว่าในช่วงต้นของราชวงศ์ฉินสมัยโบราณของจีน (221-207 ปีก่อนคริสตกาล) และราชวงศ์ฮั่น (202-220 ปีก่อนคริสตกาล) กลองอันไซเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทหาร เนื่องจากใช้ตีเพื่อเตือนเกี่ยวกับการโจมตีทางทหาร และตีเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ทหารในระหว่างการเผชิญหน้าและตีเพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะ นั่นเป็นเหตุผลว่าทำไมรูปแบบการเต้นรำของการแสดงพื้นบ้านจึงทำให้นึกถึงการรวมพลของทหาร

เมื่อเวลาผ่านไปการเต้นรำกลองเวยกลายเป็นประเพณีท้องถิ่นที่เล่นกันในฤดูกาลการเก็บเกี่ยวและเทศกาลปีใหม่ นักแสดงของการเต้นรำกลองอันไซ แต่งกายโดยโพกหัวด้วยผ้าสีขาวและใส่ผ้าคาดเอวสีแดง มือทั้งสองถือไม้ตีกลอง บรรเลงพร้อมกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านของจีน กลองอันไซของแท้ทำจากหนังวัวและกรอบไม้ ไม้ที่มีลักษณะโค้งจะให้คุณภาพเสียงดี การเต้นรำแสดงถึงความแข็งแกร่ง ในอดีตส่วนใหญ่เล่นในงานเทศกาลและงานวัด เล่นกันมากในช่วงเทศกาลฤดูใบไม้ผลิจนถึงเทศกาลโคมไฟ ซึ่งการเล่นกลองอันไซเป็นการส่งท้ายปีเก่าและต้อนรับปีใหม่ การดูการแสดงเมื่อต้นปีใหม่ถือเป็นฤกษ์งามยามดีของชาวมณฑลซานซีในประเทศจีน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁵ Global Times. “Ansai Waist Drum Dance: A typical folk dance in northwest China’s Shaanxi Province,” 12 ธันวาคม 2562. แหล่งที่มา: <http://www.globaltimes.cn/galleries/532.html>.

ภาพที่ 5 การแสดงกลองอันไซในประเทศจีน

ที่มา: Global Times, Performances held across China to celebrate Spring Festival, [ออนไลน์], 12 ธันวาคม 2562. แหล่งที่มา: <http://www.globaltimes.cn/galleries/532.html>.

ในภาพที่ 5 เป็นรูปภาพตัวอย่างการแสดงกลองอันไซในประเทศจีนที่เกิดขึ้นในงานตรุษจีนหรือปีใหม่ของจีนวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560 ที่พาราไดซ์ล้งในซีอานมณฑลส่านซีทางตะวันตกเฉียงเหนือของจีน เป็นการแสดงที่เล่นตรงลานกว้างมีผู้ชมอยู่โดยรอบ

2.1.4 ประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ วิสซิโอกินาวาเจแพน (Visit Okinawa Japan)⁶ ได้ให้ข้อมูลของระบำกลองของประเทศญี่ปุ่นไว้ โดยสรุปได้ดังนี้ ในประเทศญี่ปุ่นมีระบำเอซา ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงชนิดหนึ่งของโอกินาวา ปรากฏอยู่ในเทศกาลโอกินาวา เช่นโต เอซา มัตสึริ เป็นเทศกาลระบำกลองที่ยิ่งใหญ่ของโอกินาวา เริ่มจัดขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2499 โดยการรวมกลุ่มของชาวท้องถิ่นในเมืองโอกินาวามาร่วมทำการแสดงด้วยกันอย่างสนุกสนาน ต้นกำเนิดของการแสดงชนิดนี้เล่ากันมาว่าเป็นวิธีส่งวิญญาณผู้ล่วงลับที่มายเยี่ยมเยือนในช่วงเทศกาลบั้ง* ให้กลับสู่

⁶ Visit Okinawa Japan. “เอซา,” 9 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.visitokinawa.jp/information/eisa?lang=th>.

* เป็นประเพณีของชาวญี่ปุ่นที่นับถือศาสนาพุทธ วันที่ 13-15 สิงหาคม ยกเว้นในภูมิภาคคันโต จัดขึ้นวันที่ 13-16 กรกฎาคม เชื่อกันว่าช่วงเวลาดังกล่าวบรรดาวิญญาณของบรรพบุรุษจะกลับมาจาก

ปรภพ โดยการตีกลองไทโกะเสียงดัง การเต้นรำด้วยท่วงท่าของนักรบ เสียงของกลองที่เต็มไปด้วยความยินดีและเสียงบรรเลงจากเครื่องสามสาย การแสดงนี้นอกจากจะมีบทบาทในฐานะวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นโอกาสดีที่ให้ผู้คนในชุมชนมาพบปะกันด้วย

ภาพที่ 6 ระบำเอซาโดยการตีกลองไทโกะในโอกินาวาประเทศญี่ปุ่น

ที่มา: Visit Okinawa Japan, เอซา [ออนไลน์], 9 ธันวาคม 2562.

แหล่งที่มา <https://www.visitokinawa.jp/information/eisa?lang=th>

2.1.5 ประเทศอินเดีย

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลระบำกลองของประเทศอินเดียจากเว็บไซต์ วิกิพีเดีย (Wikipedia The Free Encyclopedia)⁷ มีข้อมูลดังนี้ การแสดงปุงโซโลม (Pung cholom) คือการเต้นรำมณีปุระ เป็นการเต้นรำคลาสสิกทางตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐมณีปุระในอินเดีย ผู้แสดงเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง การแสดงนี้มักจะเป็นการแสดงโหมโรงของ รัสลีลา (Ras Lila)

นรกภูมิและจะมีการจุดไฟอรบที่หน้าบ้าน จัดสำหรับอาหารเลี้ยง มีการละเล่น ในวันสุดท้ายของเทศกาลจะมีการจุดไฟเพื่อส่งวิญญาณกลับ

⁷ Wikipedia The Free Encyclopedia. “Pung cholom,” 14 เมษายน 2563. แหล่งที่มา: https://en.wikipedia.org/wiki/Pung_cholom.

ภาพที่ 7 การแสดงปุงโซโลม (Pung cholom) ระบายกลองชนิดหนึ่งของประเทศไทย

ที่มา: Arjindis Events, Pung Cholom [ออนไลน์], 14 เมษายน 2563.

แหล่งที่มา https://eventsltx.herokuapp.com/occasions/564?start_date=2019-03-04

ลักษณะของการแสดงดังภาพที่ 7 เป็นการแสดงที่มีการตีกลองขณะเต้นรำ ผู้แสดงต้องมีทักษะที่สามารถแสดงโลดโผนได้หรือเรียกว่ากายกรรมโดยต้องใช้ในการฝึกซ้อมเพื่อให้การแสดงตรงกับจังหวะเพลงอย่างราบรื่น ศิลปินเต้นรำนี้มีลักษณะท่าทางจากศิลปะการต่อสู้ มานิปูริทังทา (Manipuri Thang Ta) และ ซาริตซารัก (Sarit Sarak) และจากการเต้นรำ มัยบีจากอย (Maibi Jagoi) ดังเดิม

2.1.6 ประเทศพม่า

ในประเทศพม่าเรียกกลองที่มีลักษณะคล้ายกลองยาวว่า กลองกันยาว เป็นเครื่องดนตรีของชาวไทใหญ่ในเมืองจ้อกแม สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตัวกลองมีลักษณะคล้ายกลองยาวของไทย เป็นกลองขึ้นหนังหน้าเดียว แต่ท่อนกลองจะมีความยาวมากกว่าและมีขนาดใหญ่กว่า ใช้ตีในงานบุญต่าง ๆ รวมถึงตีประกอบการแสดงฟ้อนนก ฟ้อนโต ฟ้อนดาบ โดยผู้แสดงจะทำท่าทางที่มีความสัมพันธ์กับจังหวะกลองของผู้ที่ตีกลองมีลักษณะเป็นธรรมชาติ ไม่มีการกำหนดแบบตายตัวสามารถยืดหยุ่นได้ เพราะเป็นศิลปะของคนท้องถิ่น สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น ๆ ในการเล่นกลองกันยาวมักเล่นเป็นวง โดยประกอบด้วย กลองกันยาว 1 ใบ มอง* 1 ชุด ชุดละ 5 ถึง 6 ใบ และฉาบใหญ่ซึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 12 นิ้ว เป็นส่วนใหญ่

* มอง เป็นภาษาไทใหญ่ หมายถึง โหม่ง

ภาพที่ 8 การแสดงโอสี ระเบ่ากลองชนิดหนึ่งของประเทศพม่า

ที่มา: Myanmar Travel Information, Ou: zi dance [ออนไลน์], 14 เมษายน 2563.

แหล่งที่มา <http://myanmartravelinformation.com/34-about-myanmar/traditional-culture/210-myanmar-folk-dances.html>

ข้อมูลจากเว็บไซต์ เมียนมาทราเวลอินโฟเมชัน (Myanmar Travel Information)⁸ ได้กล่าวถึงการแสดงโอสีว่า เป็นระเบ่ากลองของประเทศพม่า ชื่อชุดการแสดงโอสี เป็นการแสดงพื้นบ้านของประเทศพม่าที่ผู้แสดงใช้กลองโอสีประกอบการแสดง โดยมีนักดนตรีพื้นบ้านบรรเลงประกอบการแสดงอย่างน้อย 4 คน นักแสดงประกอบด้วยผู้รำและผู้เล่นกลองตามภาพที่ 8 ซึ่งมีลักษณะท่าเต้นรำที่มีความรวดเร็ว ในส่วนของเนื้อเพลงจะอธิบายถึงโอกาสพิเศษสำหรับการแสดงโอสี ลักษณะสำคัญของการแสดงโอสีนี้นี้คือการร้องเพลง ตังจู้ (Thangja) ซึ่งเป็นเพลงลำตัดมักจะมี ความสนุกสนานและเนื้อหาที่เสียดสีการแสดงโอสีนี้นี้เป็นการแสดงพื้นบ้านนิยมแสดงในงานรื่นเริงต่าง ๆ

2.1.7 ประเทศศรีลังกา

ในประเทศศรีลังกามีดนตรีม้งคละ ในภาษาบาลี เรื่อง ม้งคละเกรี และภาษาไทยคือ กลองม้งคละ เป็นกลองขนาดเล็ก จะพบเมื่อไปนมัสการพระเขี้ยวแก้วตอนรุ่งอรุณและตอน พระอาทิตย์ตกดิน ซึ่งจะมีการตีกลองม้งคละนี้แบบเร็วและเสียงดัง เดิมทีเป็นกลองของทหาร คล้าย

⁸ Myanmar Travel Information, “Ou: zi dance,” 14 เมษายน 2563. แหล่งที่มา <http://myanmartravelinformation.com/34-about-myanmar/traditional-culture/210-myanmar-folk-dances.html>

กลองสะบัดชัยของประเทศไทย เป็นการประโคมดังและรวดเร็วเพื่อให้กำลังใจกองทัพและข่มขู่ศัตรูให้สะพรั่งกลัว ในขณะที่เดียวกันยังมีการนำมาใช้ในวัง เพราะทหารเป็นฝ่ายถวายอารักขา เมื่อยามเช้าและเย็นจะมีการประโคมมั่งคละถวายบังคม ในขบวนเสด็จทหารจะนำหน้าโดยเป่าปี่ตีกลองและร่ายรำเป็นการสำแดงถึงพระเดชานุภาพ ลักษณะของการร่ายรำนั้นไม่ใช่ลีลาที่อ่อนหวานสวยงามแต่จะเป็นการทำท่าแบบดุร้าย ชูศอกชูเข่า ทำท่าร่ายรำอาวุธต่าง ๆ รวมถึงการทำท่าผลัดคันศรตลอดจนตีลังกา ต่อมาพระมหากษัตริย์ผู้ศรัทธาในพระศาสนาทรงเห็นดนตรีมั่งคละและการร่ายรำมั่งคละเป็นของสูง จึงมีศรัทธาถวายวัด มั่งคละเกร็จจึงกลายเป็นเครื่องประดับพระบารมีพระเชี้ยวแก้วและพระเจดีย์สถานที่สำคัญ ๆ จนถึงทุกวันนี้⁹

ชาวบ้านในศรีลังกายังใช้ดนตรีมั่งคละในพิธีมงคลทุกชนิด เช่น การจ้างวงมั่งคละนำหน้าในการแห่พระจากวัดไปถึงบ้านคหบดีเพื่อสวดพระปริตร เมื่อให้ศีลและป้อนศีลแล้วจะมีการประโคมมั่งคละเพื่อเป็นการขับไล่เสนียดจัญไร และเป็นการอัญเชิญเทวดามาร่วมบุญร่วมกุศลด้วย¹⁰

ไมเคิล ไรท์ ได้กล่าวถึงกลองมั่งคละในประเทศศรีลังกาว่า “วันรุ่งขึ้นหนึ่งลงใต้สุโรหณะชนบทซึ่งเปรียบเสมือนแดนหลบภัยของกษัตริย์อนุราชปุระแดนที่อยู่ในการปกครองของสมเด็จพระเจ้ามหาราชา ผ่านแพทุลละ แวะชมวัดสยามวงศ์ ชาวบ้านแถวนั้นจัดงานทำบุญที่บ้าน พระจึงยกออกจากวัดเป็นขบวนมืองมั่งคละนำหน้าเป็นเกียรติ”¹¹ จากคำกล่าวของไมเคิล ไรท์นี้แสดงให้เห็นว่าในประเทศศรีลังกามีการนำวงมั่งคละมาบรรเลงหน้าขบวนแห่ของพระจากวัดไปยังบ้านที่การทำบุญเพื่อเป็นเกียรติและสิริมงคล

2.1.8 ประเทศไทย

จากการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ “ศิลปะคอนราหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย” เรียบเรียงโดย ธนิต อยู่โพธิ์ กล่าวว่า กลองยาวไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่าใครเป็นผู้คิดค้นและประดิษฐ์ขึ้นมาแต่จากการศึกษาข้อมูลสันนิษฐานได้ว่าเป็นกลองที่ได้รับแบบอย่างมาจากพม่าเมื่อครั้งที่พม่าได้ทำศึกสงครามกับไทย ในสมัยกรุงธนบุรีหรือกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น หลังจากการทำศึกสงครามในแต่ละครั้งพวกพม่าจะพากันเล่นสนุกสนานด้วยการเล่นต่าง ๆ ในเวลาพักรบ ซึ่งทหารพม่า

⁹ วัดคู้ตตะเกา. “มั่งคละเกร็จ,” 2 กรกฎาคม 2563. แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/watkungtaphao/kitchakam/mungkala/history?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1>

¹⁰ เรื่องเดียวกัน

¹¹ เรื่องเดียวกัน

บางพวกได้เล่นกลองยาว พวกคนไทยเมื่อได้เห็นจึงจำมาเป็นแบบอย่างและนำมาเล่นกันบ้าง อีกข้อมูลหนึ่งที่กล่าวต่อกันมาคือ กลองยาวได้รับการเผยแพร่มาจากชาวพม่าพวกหนึ่งเมื่อสมัย รัชกาลที่ 4 ของกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งได้ปรากฏหลักฐานในบทร้องกราวรายกทัพพม่า ในการ แสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอน แก้วทัพ โดยเป็นที่นิยมเล่นกันมาในสมัยนั้นพอจะเป็นตำนานได้ว่า มีการเล่นกลองยาวในสมัยนั้นจริง มีบทร้องกันว่า

ทุงเล่ ๆ	ทีนี้จะเห่พม่าใหม่
ตกลมาเมืองไทย	มาเป็นผู้ใหญ่ตีกลองยาว
ตีวงตีไวตีได้จังหวะ	ทีนี้จะกะเป็นเพลงกราว
เลื่องชื่อลือฉาว	ตีกลองยาวสลัดไต ๆ ¹²

ชาวไทยได้นำกลองยาวมาเล่นกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นการเล่นที่ สนุกสนาน และเล่นได้ง่าย จึงนิยมกันแทบทุกหัวหัวบ้านหัวเมือง โดยใช้เล่นในงานประเพณีต่าง ๆ ที่มีขบวนแห่ เช่น การบวชนาค จนสืบทอดต่อกันมาถึงทุกวันนี้ กลองยาวเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “เถิดเทิง” หรือ “เทิงบ้องกลองยาว” โดยเรียกตามเสียงกลองที่ดีและลักษณะของกลองยาวนั่นเอง

สรุปได้ว่ากลองยาวในประเทศไทยสันนิษฐานว่าได้กำเนิดขึ้นมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ ราวสมัยกรุงธนบุรีหรือ ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยในสมัยนั้นมีการทำศึกสงคราม เมื่อถึงเวลาพักทหาร พม่าจะเล่นกลองยาวเพื่อ ความสนุกสนาน คนไทยจึงได้นำแบบอย่างมาเล่นบ้าง จากนั้นจึงมีการเล่น กันอย่างแพร่หลายไปทุกมุมเมือง ต่อมามีการเล่นในงานพิธีกรรมหรือในงานประเพณีต่าง ๆ เช่น บวชนาค ทอดกฐิน เป็นต้น กลองยาวเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เถิดเทิง” หรือ “เทิงบ้องกลองยาว” ซึ่งเป็นการเรียกตามเสียงที่ดีนั่นเอง เนื่องจากการเล่นกลองยาวมีจังหวะที่สนุกสนาน จึงเป็นที่นิยมและ เล่นกันอย่างแพร่หลายสืบทอดมาจนถึงยุคปัจจุบัน

ในภาคเหนือของประเทศไทยมีการเล่นกลองสะบัดชัย เป็นกลองที่มีมานานแล้ว หลายศตวรรษ เป็นการละเล่นพื้นบ้านของชาวภาคเหนือ กองสะบัดชัย มีที่มาจาก กลองชัยมงคล ที่ใช้ตียามออกศึกสงครามในอดีตเพื่อเป็นสิริมงคล เมื่อหมดศึกกองชัยมงคลก็ได้ตกอยู่กับเจ้านาย ของทางภาคเหนือ จนสุดท้ายกลองเหล่านั้น ก็ได้ตกมาอยู่ที่วัดและใช้เป็นเครื่องส่งสัญญาณ ให้ชาวบ้านได้รับรู้ไม่ว่าจะเป็นในกาเรียกชาวบ้านมาชุมนุม หรือสัญญาณบอกเหตุร้ายให้รับรู้

¹² ธนิต อยู่โพธิ์, ศิลปะคอนราหรือคู่มืออนาฏศิลป์ไทย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : 2516), หน้า 284.

จนมีวิวัฒนาการให้กลองชัยมงคลมาใช้อยู่ในขบวนพยุหยาตราฯ จึงได้นำมาใช้ในขบวนพยุหยาตราฯ และทำกลองให้เล็กลง เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายซึ่งยังมีลูกทูลูกข้อมอยู่ด้วย ต่อมาได้วิวัฒนาการมาเป็นกลองบูชาที่ใช้กันในวันพระและในที่สุดก็วิวัฒนาการมาเป็นกลองที่ใช้ในการแสดงสวดชัยในปัจจุบัน

2.2 อุตสาหกรรมกลอง

2.2.1 ความเป็นมาของแหล่งผลิตกลอง

การทำกลองเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะตัว ซึ่งมีการถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานหรือสู่ชุมชนบริเวณบ้านใกล้เคียง โดยการทำกลองนี้อาศัยความมั่งคั่งและความประณีต ในบริเวณที่มีการร่วมกันทำเป็นหมู่คณะอาจเรียกว่า “ย่านทำกลอง”¹³ ซึ่งในพื้นที่นั้นจะมีการผลิตกลองเป็นจำนวนมาก

ย่านทำกลองบ้านปากน้ำแห่งนี้เป็นที่ผลิตกลองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่ ณ หมู่ 6-7 ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง¹⁴ ชาวบ้านที่นี่ทำกลองกันทั้งหมู่บ้าน เป็นแหล่งผลิตกลองที่นักดนตรีส่วนใหญ่เสาะแสวงหาเนื่องจากมีการทำกลองหลายชนิดและหลายขนาด เดิมหมู่บ้านแห่งนี้ราษฎรมีอาชีพเกษตรกรรม เมื่อว่างจากการทำเกษตรกรรมแล้ว ราษฎรต่างหารายได้พิเศษโดยวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะ การเล่นลิเก ด้วยสาเหตุที่มีคณะลิเกเป็นจำนวนมากในอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเครื่องดนตรีประกอบการแสดงลิเก คือ วงปี่พาทย์ จึงทำให้มีการริเริ่มผลิตกลองทดกันเป็นอันดับแรกในพื้นที่นี้ เพื่อใช้ในวงลิเกนั่นเอง¹⁵ ต่อมาจึงได้มีการทำกลองชนิดอื่น ๆ บ้าง เช่น กลองแขก กลองยาว กลองชาตรี กลองตุ๊ก ฯลฯ ในปัจจุบันการผลิตกลองของชาวบ้านปากน้ำเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมยามว่างจากการทำนา โดยที่กลองยาวมีการผลิตมากที่สุดในหมู่บ้านทำกลองแห่งนี้

¹³ วลัยศิริ ทรงลักษณ์, คนทำกลอง, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ต้นอ้อ จำกัด, 2536), หน้า 13.

¹⁴ ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 10 กรมการพัฒนาชุมชน, กลองเอกราชภูมิปัญญาไทย, (2546), หน้า 10.

¹⁵ วลัยศิริ ทรงลักษณ์, คนทำกลอง, หน้า 15.

2.2.2 อุปกรณ์ในการทำกลองยาว

1) ไม้ มีความสำคัญที่สุดในการผลิตกลอง เนื่องจากกลองทุกชนิดต้องใช้ไม้ทำเป็นตัวกลอง นิยมใช้ไม้ฉำฉาจากต้นกำมปูหรือไม้มะม่วง เพราะหาง่าย ราคาไม่แพง คุณภาพดี และตัดได้โดยไม่มีผิวกุญหมาย โดยต้องเป็นไม้ที่โตเต็มที่แล้ว ลำต้นไม้โค้งงอ ไม่มีโพรงขนาดใหญ่และไม่มีตาไม้ในเนื้อไม้มาก จึงจะสามารถผลิตกลองออกมาได้คุณภาพที่ดี

2) หนัง ใช้ในการขึ้นหน้ากลอง ต้องตัดเป็นแผ่นกลมเพื่อสะดวกต่อการขึ้นหน้ากลอง หนังวัวนิยมนำมาใช้มากที่สุด เนื่องจากมีราคาไม่แพงมากและหาได้ง่าย นิยมใช้สำหรับกลองที่ใช้มีดตี เช่น กลองยาว โทณ รำมะนา

ภาพที่ 9 หนังวัวสำหรับการขึ้นหน้ากลองยาว

ที่มา: Pond's Taklong Angthong, ที่นี้อ่างทอง [ออนไลน์], 30 เมษายน 2562.

แหล่งที่มา http://teenee-angthong.blogspot.com/2017/07/blog-post_20.html

3) เครื่องคว้านหรือเครื่องเจาะรูกลอง เป็นเครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้ามีขนาดใหญ่และราคาแพง ใช้เจาะรูกลองให้ทะลุทั้งสองด้าน เป็นการพัฒนามาจากการใช้แรงงานคนที่ต้องอาศัยการสูมไฟเผาเนื้อไม้ให้ขุดง่าย ซึ่งเครื่องจักรนี้ช่วยทุ่นเวลาในการผลิตกลองได้มาก

4) เครื่องกลึงกลอง เป็นเครื่องไฟฟ้าขนาดไม่ใหญ่มาก ใช้สำหรับขัดแต่งกลองให้เป็นรูปทรงตามที่ต้องการ

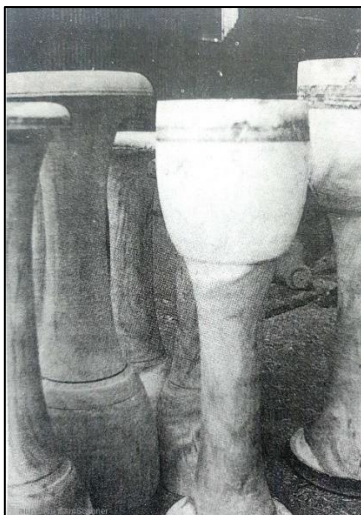
5) ส้ มีลักษณะคล้ายตะปู ใช้ตอกหนังหน้ากลองให้ติดอยู่กับตัวกลอง

6) สาแหรก เป็นแป้นไม้ที่มีเหล็กช่วยดึง สำหรับขึ้นหน้ากลองให้ตึง

- 7) เครื่องลนชน เครื่องเผาเส้นไม้เพื่อทำให้ผิวกลองเรียบขึ้น
- 8) มีดขูดหนัง ใช้สำหรับขูดหนังให้บางก่อนที่จะนำมาขึ้นหน้ากลอง เพื่อให้กลองมีเสียงที่ไพเราะ
- 9) ชะแลง ใช้สำหรับกลึงกลองให้ได้รูปร่างที่ต้องการ
- 10) ค้อนและสิ่ว ใช้เจาะรูกลอง
- 11) ขวาน ใช้ถากท่อนไม้ให้ได้รูปร่างของกลองอย่างคร่าว ๆ
- 12) สว่าน เป็นเครื่องมือผ่อนแรงในการเจาะรูกลอง ก่อนที่จะใช้สิ่วเจาะตาม
- 13) กระจาดทราย ใช้ขัดผิวกลองให้เรียบ
- 14) ดินสอพอง ใช้ผสมน้ำทาที่ผิวกลอง เพื่อให้ผิวกลองมีความเรียบขึ้น
- 15) แลคเกอร์หรือน้ำมันขัดเงาชนิดต่าง ๆ ใช้ทาผิวกลองให้ขึ้นเงา เพื่อความสวยงามมากขึ้น
- 16) ยากันมอดและปลวก ใช้ใส่ในตัวกลองก่อนขึ้นหน้ากลอง เพื่อกันมอดและปลวกส่วนใหญ่ใช้กับไม้ฉำฉา

2.2.3 ขั้นตอนการทำกลองยาว

- 1) เลือกขนาดของไม้ให้เหมาะสมกับขนาดและชนิดของกลอง นำไม้มาเลื่อยให้ได้ขนาดแล้วใช้ขวานถากให้เป็นรูปร่างคร่าว ๆ จากนั้นใช้เครื่องกลึงให้ได้รูปร่างตามที่ต้องการ
- 2) ใช้เครื่องเจาะรูกลองให้เป็นรูทะลุทั้งใบโดยความหนาตัวกลองไม่เกิน 1 นิ้ว หากไม่มีเครื่องเจาะรูต้องใช้สว่านเจาะก่อนแล้วจึงใช้สิ่วหรือค้อนเจาะให้ทะลุทั้งใบ
- 3) นำตัวกลองที่ได้ไปตากแดดจนกว่าเนื้อไม้จะแห้งสนิท เวลาในการตากแดดขึ้นอยู่กับขนาดของกลอง โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์
- 4) ใช้เครื่องลนชน ให้ผิวไม้เรียบ และใช้กระจาดทรายขัดเพื่อความเรียบยิ่งขึ้น หลังจากนั้นใช้ดินสอพองผสมน้ำทาทั่วตัวกลอง เพื่ออุดเนื้อไม้ที่ขรุขระ นำไปตากแดดให้แห้งสนิทและนำกระจาดทรายมาขัดเพื่อความเรียบอีกครั้ง
- 5) นำตัวกลองมาทาสีหรือทาน้ำมันขัดเงา เพื่อให้เกิดความเงางาม และต้องใส่ยากันมอดก่อนขึ้นหน้ากลอง เพื่อให้กลองสามารถใช้งานได้ยาวนาน

ภาพที่ 10 หุ่นกลองยาวที่พร้อมสำหรับการชิงหนังหน้ากลอง
ที่มา: วลัยศิริ ทรงลักษณ์, 2536.

6) การขึ้นหน้ากลองมีรายละเอียดที่แตกต่างกันตามชนิดของกลอง ในวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยลงรายละเอียดเฉพาะกลองยาว การขึ้นหน้ากลองกลองยาว ต้องใช้หนังวัวเพราะเป็นหนังที่ใช้สำหรับมือตี ชั้นแรกตัดหนังเป็นวงกลม ใหญ่กว่าหน้ากลอง 2 นิ้ววัดจากเส้นผ่าศูนย์กลาง นำไปแช่น้ำ 1 วันเพื่อให้หนังขึ้น แล้วนำมาชุดให้บางลงโดยรอบ ๆ ต้องบางกว่าตรงกลาง จากนั้นนำไปตากแดดให้แห้ง เจาะรูที่ขอบสำหรับร้อยสายปรับแต่งเสียง นำไปแช่น้ำอีกครั้ง แล้วนำขดลวดขนาดเท่ากับหน้ากลอง 1 ขด และขนาดเท่าคอกกลอง 1 ขด¹⁶ ใช้สำหรับยึดสายโยงปรับแต่งเสียง นำขดลวดมาครอบหน้ากลองแล้วพันด้วยหนังหุ้มขดลวด รอจนหนังหน้ากลองแห้งสนิท แล้วใช้เชือกไนลอนร้อยในรูหนังหน้ากลองให้เป็นปมสำหรับร้อยสายปรับแต่งเสียงในภายหลัง ใช้ขดลวดอีกขดหนึ่งครอบที่คอกกลองด้านล่าง แล้วโยงสายปรับแต่งเสียงสลับไปมา ระหว่างคอกกลองกับหน้ากลอง ต้องพรมน้ำลงบนหน้ากลองให้หนังแล้วดึงให้ตึงที่สุด จึงร้อยสายปรับแต่งเสียง ขั้นตอนสุดท้ายคือทาสีดำบริเวณกึ่งกลางของกลองเพื่อเป็นที่หมายในการตี ซึ่งในสมัยก่อนจะใช้รักทาแต่ปัจจุบัน รักมีราคาแพง¹⁷

¹⁶ วลัยศิริ ทรงลักษณ์, คนทำกลอง, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ต้นอ้อ จำกัด, 2536), หน้า 43.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 45.

2.3 ความเป็นมาของวงกลองยาว

วง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายว่า [วง] น. ลักษณะนามใช้เรียกของที่เป็นวง เช่น การเล่นที่มีคนหลาย ๆ คนร่วมกันเป็นชุดเป็นคณะ เช่น เครื่องสายวงหนึ่ง แตรวงวงหนึ่ง ดนตรี 2 วงประชันกัน

ดังนั้นวงกลองยาว จึงหมายถึง การรวมตัวกันของคนหลาย ๆ คนเป็นหมู่คณะ เพื่อเล่นกลองยาว

วงกลองยาวนิยมใช้ในงานรื่นเริงสนุกสนานในเทศกาลต่าง ๆ และงานมงคลต่าง ๆ ที่มีกระบวนการ เช่น งานบวชขนาด งานทอดกฐินผ้าป่า งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานสงกรานต์ ฯลฯ สามารถพบได้ในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคตะวันออกและภาคใต้ จะประกอบด้วยผู้แสดง ทั้งหญิงและชาย ที่แต่งกายแบบชาวบ้านคือชายใส่กางเกงสวมเสื้อแขนสั้นคอสวมพวงมาลัยมีผ้าคาดเอวคาดศีรษะ ส่วนผู้หญิงนุ่งโจงกระเบนหรือผ้าถุงยาว สวมเสื้อแขนกระบอกห่มสไบเฉียงไหล่คาดเข็มขัดใส่สร้อยคอตุ้มหูสร้อยตัวกำไลข้อมือปล่อยผมทัดดอกไม้दानชาย¹⁸

การเล่นวงกลองยาวในอดีตประกอบด้วยอุปกรณ์ดังนี้ กลองยาว ฉิ่ง ฉาบเล็ก (ฉาบขัด) ฉาบใหญ่ (ฉาบป็น) ฆ้องเล็ก กรับ วงกลองยาวหนึ่งวงจะใช้กลองยาวก็ใบก็ได้ไม่จำกัดจำนวน แต่ต้องมีคนตีกลองนำในหนึ่งเสมอ¹⁹

ในปัจจุบันการเล่นวงกลองยาว ได้นำองค์ประกอบอื่นเข้ามาประยุกต์เพื่อให้ดูทันสมัยขึ้น มีความสนุกสนานและน่าสนใจมากขึ้น เช่น ปี่ชวา ซอ พิณ แคน อีเล็กโทน (Electone) บรรเลงประกอบ ใช้เครื่องขยายเสียงเพื่อให้เสียงพิณหรืออีเล็กโทน (Electone) ดังกังวาล²⁰

การตีกลองยาวผู้ตีจะสะพายกลองเฉียงบ่าซ้าย โดยให้หน้ากลองอยู่ทางขวาและใช้มือทั้งสองข้างในการตี สำหรับการตีกลองยาวนั้นประกอบด้วยเสียงหลัก 4 เสียงดังนี้

¹⁸กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, ศิลปะการแสดง: มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ, (กรุงเทพมหานคร : 2559), หน้า 11-12.

¹⁹มนตรี ธีรวิทย์วรกุล, กลองยาวศิลปะพื้นบ้านของไทยทุกภาค, (กรุงเทพมหานคร : 2549). หน้า 44.

²⁰ประตุสู่อีสาน, “นาฏศิลป์และการรำ,” 29 เมษายน 2563. แหล่งที่มา : <https://www.isangate.com/new/component/content/article/29-art-culture/isan-dance/302-isan-dance-12-5.html>

1) ป๊ะ คือ เสียงกลองยาวที่ใช้ตีสอดแทรกกับเสียงอื่น โดยใช้ฝ่ามือจนถึงปลายนิ้วตีลงไปบนหน้ากลองแล้วกดมือขวาลงไปทำหน้าที่กลอง เมื่อตีแล้วต้องให้มือแนบติดหน้ากลอง

2) เฟ็ง คือ เสียงที่เกิดจากการตีเปิดมือโดยใช้มือขวาบริเวณโคนนิ้วถึงปลายนิ้วโดยให้นิ้วทั้งสองเสียงติดกัน ตีลงบนหน้ากลองยาวบริเวณระหว่างขอบกลองกับใจกลางหน้ากลอง

3) บ่อม คือ การกำมือขวาแล้วตีลงบนหน้ากลองบริเวณที่ติดข้าวสุก เมื่อตีแล้วจะยกมือขึ้นเล็กน้อย จากหน้ากลองทันที เพื่อให้เสียงดังกังวาน

4) ตึก คือ การใช้นิ้วตีลงบริเวณขอบหน้ากลองโดยใช้น้ำหนักของนิ้วที่ตี ส่วนมือซ้ายแนบหน้ากลอง²¹

คำร้องที่ใช้ในการเล่นกลองยาวแต่เดิมไม่มีปรากฏแน่ชัดว่าเป็นรูปแบบใด แต่คำร้องที่ชาวไทยส่วนใหญ่ใช้ร้องเล่นกันมีอยู่ว่า

1) แฮ้-แฮะ, แฮ้-แฮะ ๆ ๆ, แฮ้-แฮ้ว็บ ๆ ๆ*

2) มาแล้วโหวย มาแล้ววา มาแต่ของเขา ของเราไม่มา ตะละล้า หรือบางพื้นที่ร้องว่า มาแล้วโหวด มาแล้ววา มาแต่ป่า รอยตีนโต

3) ต้อนไว้ ต้อนไว้ เอาไปบ้านเรา บ้านเราคนจน ไม่มีคนหุงข้าว ตะละล้า

4) ใครมีมะกรูด มาแลกมะนาว ใครมีลูกสาว มาแลกลูกเขย เอวอะเอวเอว ลูกเขยกลองยาว บางพื้นที่มีการต่อสร้อยว่า แฮ้-แฮะ บ้าง ตะละล้า บ้าง แฮ้-ว็บ บ้าง

5) ยกคิ้วยกค้อยเสียหน่อยเทอะ ลอยหน้าลอยตาเสียหน่อยเทอะ (ซ้ำ)²²

ก่อนการเริ่มเล่นกลองยาวทุกครั้งจะต้องมีการไหว้ครูก่อนเสมอ แต่จะเป็นการทำเป็นพิธีเล็ก ๆ เท่านั้น โดยการนำอุปกรณ์ที่ใช้เล่นมาวางรวมกัน คือ กลอง ฉาบ กรับ ฆ้องเล็ก และผู้เล่นล้อมวงให้อุปกรณ์อยู่กลางวง ซึ่งในการไหว้ประกอบด้วยเครื่องบูชา ดังนี้

²¹ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, ศิลปะการแสดง : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ, (กรุงเทพมหานคร : 2559), หน้า 12.

* แฮ้ว็บ เป็นคำร้องที่เลียนเสียงของฉาบ มักใช้ร้องสอดตามจังหวะ

²² ธนิต อยู่โพธิ์, ศิลปะละครรำหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย, (กรุงเทพมหานคร: 2516)

- 1) เทียน 1 เล่ม
- 2) รูป 3 ดอก
- 3) ดอกไม้ 3 สี
- 4) ค่ากำนัลหรือค่าบูชาครู จำนวน สลึง 6 บาท 12 บาท หรือแล้วแต่กำหนด
- 5) เหล้าขาว 1 ขวด พร้อมแก้ว 1 ใบ
- 6) น้ำสะอาด 1 ชั้น
- 7) เทียนน้ำมันต์ 1 เล่ม เพื่อทำน้ำมันต์²³

2.4 การรำกลองยาวในเขตภาคกลาง

วิจัยเรื่องการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมนี้มีขอบเขตในการศึกษารูปแบบการประกวดกลองยาวในโครงการการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นการแสดงในภาคกลางของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเฉพาะการรำกลองยาวในเขตภาคกลางของประเทศไทยเท่านั้น

2.4.1 การรำกลองยาวชาวบ้าน

จากการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ การละเล่นพื้นบ้าน 4 ภาค ภาคกลาง โดย บ้านหนังสือกลองยาวเป็นกลองหน้าเดียวมีรูปทรงยาว ด้านล่างกลึงเป็นรูปคล้ายปากแตร ส่วนบนป่องเล็กน้อย ซึ่งหนังวักกับหน้ากลองด้วยเชือก กลองมีหลายขนาดแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของผู้เล่น มีการตกแต่งด้วยผ้าสีเพื่อความสวยงาม และมีสายสะพายคล้องบ่าเพื่อสะดวกในการเดินตี ผู้เล่นจะใช้มือทั้งสองข้างตี บ้างตีแบบโลดโผนเพื่อความสนุกสนาน มีการใช้กำปั้น สอก เข่า ศีรษะ หรือตอตัวกันตีกลอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยทักษะและความชำนาญ นิยมเล่นในขบวนแห่งานบวชงานทอดผ้าป่า หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ และมีการประกวดแข่งขันการเล่นกลองยาวในงานต่าง ๆ

²³มนตรี ธีรวิทย์วรกุล, กลองยาวศิลปะพื้นบ้านของไทยทุกภาค, (กรุงเทพมหานคร : 2549), หน้า 40.

ด้วย เช่น งานสงกรานต์ เป็นต้น การเล่นกลองยาว สร้างความบันเทิงแก่ผู้เล่นและผู้ชม ต้องอาศัยความพร้อมเพียง ความสามัคคีในหมู่คณะ เนื่องจากเล่นเป็นกลุ่ม จึงหะการเล่นต้องพร้อมกัน²⁴

ผู้วิจัยพบภาพการเล่นกลองยาวสมัยรัชกาลที่ 5 จากหนังสือร้องรำทำเพลงชาวสยาม ในวิจัยของพันทิพา สิงห์ชฐิต เรื่อง “ประวัติการแสดงกลองยาว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์” รายงานวิชาสัมมนาทฤษฎีและการวิจารณ์นาฏศิลป์ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538 เป็นการ เล่นกลองยาวที่มีผู้แสดงเป็นชายล้วน มีเฉพาะกลองยืนไม่มีกลองรองรำเหมือนปัจจุบัน การแต่งกาย เป็นการนุ่งผ้าโสร่งสั้น ยาว และโจงกระเบน ใส่เสื้อคอกลม โปกศีระชะ การเล่นกลองยาวมีลักษณะ สนุกสนาน ดังภาพที่ 11 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 11 การเล่นกลองยาวที่บ้านสมัยรัชกาลที่ 5
ที่มา: พันทิพา สิงห์ชฐิต, 2538.

ผู้วิจัยได้ศึกษาการรำกลองยาวชาวบ้านจากวงกลองยาวมืออาชีพในชุมชนของ จังหวัดชลบุรี ได้แก่ วงกลองยาวประทวน เพชรเมืองชล ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีข้อมูลดังนี้

²⁴ บ้านหนังสือ, การละเล่นพื้นบ้าน 4 ภาค ภาคกลาง, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์ บ้านหนังสือ 19 จำกัด, 2548), หน้า 96-97.

วงกลองยาวประทวน เพชรเมืองชล มีประทวน บุญผิ้ง เป็นหัวหน้าวง เริ่มต้นจากการฝึกฝนการเล่นกลองยาวจากสมศักดิ์ ณ เมืองเทรา ครูดนตรีผู้มีความรู้เรื่องดนตรีไทย จากนั้นประทวน บุญผิ้งจึงได้ตั้งคณะกลองยาวขึ้นมา โดยใช้ชื่อว่า “ประทวน เพชรเมืองชล” โดยการรวบรวมสมาชิกในครอบครัวและคนที่อยู่บ้านใกล้เคียงมาฝึกฝนตีกลองยาวนี้จนเกิดความชำนาญสามารถไปออกงานได้ ทั้งนี้ยังมีการฝึกหัดนางรำซึ่งนางรำก็เป็นพี่น้องหรือลูกหลาน โดยครูสมศักดิ์ได้สอนเพลงพม่ารำชวานให้แก่นางรำด้วย จึงมีผู้ว่างจ้างไปแสดงในงานบวช งานแต่งงาน เริ่มเป็นที่รู้จักในระแวกใกล้เคียง

ต่อมาวงประทวน เพชรเมืองชล ได้พัฒนางกลองยาวให้มีความเป็นเอกลักษณ์มากขึ้น ด้วยการนำกลองยาวที่ทำจากขี้ตะกั่วมาใช้แทนกลองยาวที่ทำด้วยไม้ ซึ่งได้มาจากครูสตรูกลองยาวท่านหนึ่ง ได้คิดค้นโดยการนำที่หุ้มระเบิด D52 ที่เรียกว่าขี้ตะกั่วที่ทิ้งแล้ว มาประดิษฐ์เป็นกลองยาวขึ้น ซึ่งครูสตรูทำขี้ตะกั่วเป็นทรงส่วนต่าง ๆ ของกลอง 6 ส่วนแล้วนำมาประกอบกันเป็นตัวกลองดังภาพที่ 12 จากนั้นทำการชิงหนังเช่นเดียวกับกลองยาวไม้ ผูกเชือกสายสะพายแล้วตกแต่งให้สวยงาม เสียงที่ได้มีความใกล้เคียงกับกลองไม้แต่มีน้ำหนักเบา²⁵

ภาพที่ 12 กลองยาวขี้ตะกั่วของวงกลองยาวประทวนเพชรเมืองชล

ที่มา: ผู้วิจัย (2561)

²⁵ สัมภาษณ์ ประทวน บุญผิ้ง, 9 ตุลาคม 2561.

อีกทั้งมีการนำเครื่องดนตรีสากลมาผสมวงเพิ่มด้วยได้แก่คีย์บอร์ดและมีเครื่องขยายเสียงดังภาพที่ 13 เพลงที่ใช้เล่นนอกจากเป็นจังหวะกลองยาวที่ใช้เล่นกันทั่วไปแล้วยังมีการนำเพลงลูกทุ่งมาเล่นด้วย เช่น เพลงของสุรพล สมบัติเจริญ ผู้ราก็จะรำตามเพลงกันอย่างสนุกสนาน ด้วยการเล่นที่มีการผสมผสานนี้ ทำให้วงประทวนเพชรเมืองชลมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นสำหรับพื้นที่นั้นทำให้เป็นที่นิยมมีผู้ว่าจ้างจำนวนมาก

ภาพที่ 13 เครื่องเสียงและลำโพงในรถเข็นของวงประทวนเพชรเมืองชล
ที่มา: ผู้วิจัย (2561)

ในเวลาต่อมาเริ่มมีการเข้าแข่งขันในการประกวดวงกลองยาว โดยในช่วงแรกได้ลำดับไม่ดีเท่าไร แต่ประทวน บุญผั่งหมั่นฝึกซ้อมคนในวงและสร้างสรรค์การแสดงให้มีความสวยงามและน่าสนใจมากขึ้น จนสามารถสร้างชื่อเสียงในการประกวดกลองยาวงานจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ณ ศาลาว่าการเมืองพัทยา ปี พ.ศ. 2533 ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่ง ซึ่งในการประกวดครั้งนั้นได้มีการกำหนดให้รำชุด เกิดเหิงของกรมศิลปากร โดยประทวน บุญผั่งได้พาผู้รำและนักดนตรีไปเรียนรู้การรำเกิดเหิงกับครูผู้สอนนาฏศิลป์ของมหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่ามีผู้รำจำนวน 12 คน ซึ่งทำให้สามารถแบ่งเป็น 2 ชุด ชุดละ 6 คน ผลัดกันรำอย่างต่อเนื่อง แตกต่างจากคณะอื่น ๆ ที่มีผู้รำเพียงชุดเดียว และการใช้เครื่องดนตรี

ที่มีทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากลที่ครบเครื่อง ทำให้การแสดงของวงประทวนเพชรเมืองชลมีความโดดเด่นสามารถชนะการประกวดได้

ด้วยความมีเอกลักษณ์เฉพาะวงและผ่านประสบการณ์การประกวดและออกงานมากมาย ทำให้วงประทวนเพชรเมืองชลมีชื่อเสียงได้รับเลือกให้เล่นตามงานประเพณีต่าง ๆ ของจังหวัดชลบุรี ได้แก่ งานสงกรานต์ งานแต่งงาน งานวันไหล งานลอยกระทง งานประเพณีวิ่งควาย งานกองข้าวอำเภอศรีราชา เป็นต้น และงานที่มีผู้ว่าจ้างให้เล่นมากที่สุดได้แก่ งานบวช ประทวน บุญผัγγยังได้รับเป็นวิทยากรบรรยายความรู้และสอนกลองยาวตามโรงเรียนในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ โรงเรียนบ้านบางพระ โรงเรียนห้วยกุ โรงเรียนวัดหลวง ฯ นอกจากนี้ยังได้รับเชิญเป็นกรรมการตัดสินการประกวดกลองยาวในการแข่งขันกลองยาวที่โรงเรียนชลราชอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2556 อีกด้วย²⁶

นายประทวน บุญผัγγ ได้รับรางวัลศิลปินดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรีในปี พ.ศ. 2545 สาขาศิลปะการแสดง การแสดงพื้นบ้าน (กลองยาว) ในโครงการคัดเลือกศิลปินดีเด่นและผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี ของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี โรงเรียนชลกันยานุกูล ซึ่งรางวัลนี้ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบตามมาตรฐานการได้รับรางวัลถึง 3 ปี ด้วยเอกลักษณ์และความสามารถที่โดดเด่นทำให้คณะประทวนเพชรเมืองชลได้รางวัลนี้²⁷

วงประทวนเพชรเมืองชล มีการแสดง 2 รูปแบบ คือ การแสดงที่เป็นขบวนแห่และการแสดงบนเวที ส่วนใหญ่การแสดงแบบขบวนแห่จะเล่นในงานบวช งานแต่งงาน งานทอดกฐิน ฯ ส่วนการแสดงบนเวทีส่วนใหญ่จะเป็นการแข่งขันหรือการแสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ ที่ต้องแสดงบนเวที ซึ่งการแสดงแบบขบวนแห่จะใช้นักดนตรีประมาณ 12-15 คน คนตีกลองยาว 6 คน คนที่เหลือจะตี ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง และมีคนเล่นเครื่องดนตรีอื่นประกอบด้วย เช่น ซอ แคน พิณ ปี่ หรือ ขลุ่ย ผู้นำในแบบขบวนนี้จะมี 8-10 คน ำด้านหน้าเครื่องดนตรี ส่วนรูปแบบของการแสดงบนเวทีนักดนตรีจะมีเท่ากับการแสดงแบบขบวนแห่ แต่จะเพิ่มเติมนักดนตรีเมื่อมีการเล่นกลองยาวรูปแบบประยุกต์คือดนตรีสากล

²⁶ สัมภาษณ์ ประทวน บุญผัγγ, 9 ตุลาคม 2561.

²⁷ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี โรงเรียนชลกันยานุกูล, ศิลปินดีเด่นและผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี ประจำปีพุทธศักราช 2547, ชลบุรี. 2547.

ได้แก่ คีย์บอร์ด กลองชุด กลองทอม กีตาร์ เบส กีตาร์โซโล่ ผู้ร่ำในการแสดงบนเวทีจะมี 12 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด ชุดละ 6 คน²⁸

2.4.2 การรำเถิงของกรมศิลปากร

ความเป็นมาของการรำเถิงในบทความที่เขียนโดยนายบำรุง พาทยกุล จากหนังสือดนตรีไทยมัธยมศึกษาครั้งที่ 8 อ้างถึงใน นายกิริติ สุขประดิษฐ์ และคณะ ได้ทำศิลปนิพนธ์ เรื่อง “การแสดงกลองยาว กรณีศึกษากลองยาวคณะเอกทัศน์” หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2562 ไว้ว่า

การแสดงชุดเถิงมีประวัติความเป็นมาคือ ในสมัยนายธนิต อยู่โพธิ์ เป็นอธิบดีกรมศิลปากรในขณะนั้น ได้มีการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปะดนตรีและนาฏศิลป์ไทยอย่างกว้างขวางทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ เมื่อประมาณปีพุทธศักราช 2500 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ติดต่อมายังกรมศิลปากรให้จัดคณะนาฏศิลป์ไปแสดงในสหรัฐอเมริกา ทางกรมศิลปากรจึงได้ปรับปรุงลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทยมาตรฐานแบบเก่าที่มีรูปแบบประณีตงดงามและค่อนข้างจะเข้มข้นให้มีความรวดเร็วคล่องตัวสนุกสนานทันใจผู้ชม โดยจัดชุดเถิง ชัดชาติรี ไตรภาคี ตรีลีลา โขนชุด หุ่นนางจับนางสุพรรณมัจฉา และการต่อสู้ ด้วยอาวุธต่าง ๆ ซึ่งเป็นชุดการแสดงที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยเฉพาะแต่ด้วยเหตุที่แต่เดิมนั้นกลองยาวเป็นการละเล่นของชาวบ้านในเทศกาลต่าง ๆ เช่น บวชนาค สงกรานต์ ที่มีรูปแบบการเล่นเป็นอิสระเฉพาะตัวมิได้เป็นชุดการแสดงนาฏศิลป์ไทย ดังนั้นกรมศิลปากรจึงได้นำเอาจังหวะและท่าทางต่าง ๆ ของการเล่นเถิงบ้องกลองยาวมาประดิษฐ์เป็นลีลาท่ารำให้เข้ากับจังหวะกลองยาว (ที่ชาวบ้านเรียกว่าลูกกลองยาวหรือมือกลองยาว) เช่น ท่ากระโดดเอาเข้ากระทุ้งหน้ากลองของผู้แสดงรำชายในจังหวะ “บ่อม บ่อม เถิงบ่อม” และท่านางรำที่มีตบหน้ากลองแล้วลงศอกตบหน้ากลองในจังหวะ “เถิง ป๊ะ เถิงเถิง เถิงป๊ะเถิงเถิงเถิง” เป็นต้น

เมื่อนายธนิต อยู่โพธิ์ มีคำสั่งให้จัดชุดแสดงเถิงนั้น ยอแสง ภักดีเทวา ศิลปินโขนกองการสังคีต กรมศิลปากร ได้ไปขอคำแนะนำและปรึกษาเรื่องท่ารำกลองยาวจาก ลมุล ยมะคุปต์ และได้แนะนำให้ ยอแสง ภักดีเทวา ไปศึกษาเรื่องทำนองจังหวะกลองยาวจาก โชติ ดุริยประณีต หัวหน้าแผนกดุริยางค์ไทย กองการสังคีต กรมศิลปากร ซึ่งมีความรอบรู้ในเรื่องของจังหวะกลองหรือจังหวะหน้าทับเป็นอย่างดี เมื่อยอแสงได้ศึกษาทำนองจังหวะกลองยาวแล้ว ลมุล ยมะคุปต์

²⁸ สัมภาษณ์ ประทวน บุญผั่ง, 9 ตุลาคม 2561.

และ ผัน โมรากุล ซึ่งเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยของ โรงเรียนนาฏศิลป์กรมศิลปากร จึงช่วยกันประดิษฐ์ท่ารำเกิดเทิงขึ้น และได้ถ่ายทอดให้กับ ยอแสง ภักดีเทวา และสุวรรณี ชลาณุเคราะห์ เป็นรุ่นแรกให้ชื่อการแสดงชุดนี้ว่า “รำเกิดเทิง” หรือ “รำเทิงบ้องกลองยาว” ตามเสียงและรูปลักษณะของกลองยาวนั่นเอง แล้วได้ทำการซ้อมจนสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปแสดง แต่ด้วยมีเหตุขัดข้องบางประการเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่าย จึงตกลงกันในหลักการขั้นสุดท้ายไม่ได้ การแสดงในครั้งนั้นจึงล้มเลิกไปแต่อย่างไรก็ตาม ธนิต อยู่โพธิ์ ก็มีได้ล้มเลิกความคิดในการจัดชุดการแสดงนี้จึงได้ถ่ายทำเป็นภาพยนตร์ไว้แล้วนำไปเผยแพร่ยังต่างประเทศจึงนับเป็นการแสดงครั้งแรกของชุดนี้ ส่วนการแสดงสดนั้นได้จัดแสดงในงานรับรองแขกต่างประเทศของรัฐบาลไทย ณ ทำเนียบรัฐบาล ต่อมาก็ได้จัดแสดงในงานรื่นเริงในหน่วยราชการอื่น ๆ ตลอดจนงานของเอกชน จนเป็นที่นิยมแพร่หลายในประเทศและนอกประเทศสืบมาจนปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อนำการแสดงชุดเกิดเทิงนี้ไปแสดงยังต่างประเทศได้มีการปรับปรุงเครื่องแต่งกายอีก คือใช้ผ้าไหมในการตัดเย็บเครื่องแต่งกาย เพื่อเป็นการเผยแพร่ผ้าไหมไทยในต่างแดน และมีกำหนดสีของเครื่องแต่งกายให้เป็นระเบียบ คือผู้แสดงกลองรำสวมใส่ชุดสีแดงคล้ำหรือสีอิฐไฟนางรำจะเป็นสีเขียวอ่อนหรือสีชมพู ส่วนผู้แสดงกลองยี่นและเครื่องประกอบจังหวะ ก็จะเป็นสีน้ำตาล ซึ่งเป็นกลุ่มสีเดียวกันและเป็นที่นิยมใช้แบบแผนนี้สืบมาจนปัจจุบัน²⁹

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลในเรื่อง ขั้นตอนการแสดง รูปแบบในการแสดงและโอกาสที่แสดงของการแสดงกลองยาวมาตรฐาน “รำเกิดเทิง” เพิ่มเติมจากศิลปนิพนธ์ เรื่อง การแสดงกลองยาวกรณีศึกษากลองยาวคณะเอกทนต์ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การแสดงกลองยาว ชุด รำเกิดเทิงของกรมศิลปากร มีรูปแบบการแสดงแบ่งเป็น 3 ช่วง ช่วงแรกเป็นการเล่นกลองยาวล้อกับเครื่องประกอบจังหวะโดยเริ่มจากการโห่สามลาจากนั้นจึงเริ่มบรรเลงมือกลองยาวพร้อมร้องเพลงกลองยาวโดยผู้ที่เล่นฉาบเล็กจะออกมาเล่นท่าโลดโผนด้านหน้าเวทีและสลับกันออกมาเล่นจนครบช่วงที่ 2 เป็นการรำประกอบการตีกลองของผู้ชายเรียกว่ากลองรำ ช่วงที่ 3 เป็นการรำคู่ระหว่างผู้ชายผู้เป็นกลองรำและผู้หญิงมีลักษณะเป็นการเกี่ยวพาราสีกัน ซึ่งการแสดงรำเกิดเทิงของกรมศิลปากรมีความแตกต่างจากการเล่นกลองยาวในอดีต คือมีการเล่นล้อของฉาบเล็กก่อนเป็นช่วงรำ และมือกลองที่ใช้บรรเลงทางกรมศิลปากรได้ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ การแสดงเกิดเทิงของ

²⁹ บำรุง พาทยกุล, *ดนตรีไทยมัธยมศึกษาครั้งที่ 8* (2530), หน้า 133-134, อ้างถึงใน กীরติสุขประดิษฐ์ และคณะ, 2562: 65-66.

กรมศิลปากรนี้ส่วนใหญ่ถูกนำไปแสดงในงานรื่นเริงต่าง ๆ เนื่องจากมีความสนุกสนานของเสียงกลอง และความสวยงามของท่ารำจึงทำให้การแสดงเกิดขึ้นมีการเล่นกันอย่างแพร่หลาย ไม่เพียงแค่นั้นในภาคกลางเท่านั้นแต่นิยมเล่นกันทุกภูมิภาคของประเทศในรูปแบบการแสดงที่ปรับปรุงขึ้นโดยกรมศิลปากร³⁰

2.4.3 การรำกลองยาวในวิทยาลัยนาฏศิลป์

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลการรำกลองยาวที่ถูกสร้างขึ้นโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์ในเขตภาคกลางเท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับขอบเขตของการวิจัยในการศึกษารูปแบบการประกวดกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นการแสดงในภาคกลางของประเทศไทย ผู้วิจัยได้ค้นคว้าการสร้างสรรค์การรำกลองยาวในวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง 2 ชุดการแสดง และในวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี 1 ชุดการแสดง ซึ่งเป็นการแสดงที่มีกลองยาวเป็นอุปกรณ์ประกอบการรำ ดังข้อมูลต่อไปนี้

1) ระบำบันเทิงเกรี

การแสดงระบำบันเทิงเกรีนี้เริ่มต้นด้วยการรำรำของผู้ชายที่มีกลองยาวประกอบการรำ มีการใช้อวัยวะหลายส่วนในการตีเช่น มือ เข่า ศอก เป็นการล้อเล่นกันอย่างสนุกสนาน ต่อด้วยการรำรำของผู้หญิงที่มีรำมะนาประกอบการรำ และการรำรำเข้าคู่กันระหว่างหญิงและชาย การแสดงมุ่งเน้นถึงจังหวะดนตรีที่มีความสนุกสนานและท่ารำที่รำเร็วสอดคล้องกับจังหวะกลองยาว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁰ กิรติ สุขประดิษฐ์ และคณะ, “การแสดงกลองยาว กรณีศึกษากลองยาวคณะเอกพันธ์,” (ศิลปนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562).

ภาพที่ 14 ระบำบ้านเทิงเกรี โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

ที่มา: Bloggang.com, ระบำ บ้านเทิงเกรี, [ออนไลน์], 23 ตุลาคม 2562.

แหล่งที่มา: <https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=rouenrarai&month=06-07-2018&group=32&gblog=22>.

ระบำบ้านเทิงเกรีดังภาพที่ 14 ข้างต้น เป็นชุดการแสดงที่จัดทำขึ้นโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง โดยมีแนวคิดมาจากคำขวัญประจำจังหวัดอ่างทองที่ว่า “ถิ่นฐานทำกลอง” ซึ่งถือเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านของชาวตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ระบำชุดนี้มุ่งเน้นที่จังหวะการตีกลองที่มีความสนุกสนาน ประกอบด้วยกลองยาวและรำมะนา เป็นการสะท้อนถึงอุปนิสัยการรักความสนุกสนานของชาวอ่างทอง และยังได้อนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมของชาวอ่างทองไว้ไม่ให้สูญหาย ระบำชุดนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 ประดิษฐ์ทำรำโดย คณะครูภาควิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ประดิษฐ์ทำนองเพลงโดย คณะครูภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง โดยมีปฐมรัตน์ ถิ่นธรณี อดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี (ขณะนั้น) เป็นที่ปรึกษาในการสร้างทำนองเพลง

2) เกรีเอกราช

การแสดงชุดเกรีเอกราชเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่จัดทำขึ้นโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ในปี พ.ศ. 2559 การแสดงชุดนี้มีการออกแบบกลองยาวชื่อว่า เกรีเอกราช ที่มีลักษณะเฉพาะ ออกแบบมาเพื่อสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดง กล่าวคือมีรูปทรงสวย เสียงดัง และมีน้ำหนักเบา มีการผสมผสานกับศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว นำเสนอในรูปแบบการรำประกอบกลองแสดงให้เห็น

ถึงความแข็งแรง เด็ดเดี่ยว และร่าเริง โดยใช้ผู้ชายแสดง ส่วนผู้หญิงรำประกอบวงดนตรีไทยแบบ ประยุกต์ ที่ประกอบด้วยวงกลองยาว วงปี่พาทย์และวงแตงวง กล่าวได้ว่าการแสดงชุดเกร็เอกราชนี้ บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอ่างทองนั้นคือแหล่งทำกลองที่บ้านเอกราช ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตกลองที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพดีที่สุดใน ประเทศไทย อีกทั้งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกด้วย

ภาพที่ 15 การแสดงชุด เกร็เอกราช โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

ที่มา: Bloggang.com, นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด เกร็เอกราช, [ออนไลน์], 23 ตุลาคม 2562.

แหล่งที่มา: <https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=rouenrarai&month=06-07-2018&group=32&gblog=22>.

การแสดงแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 “ประชันกลอง” ผู้แสดงชายออกมารำพร้อมกลอง โดยกระบวนท่ารำมีการสร้างสรรค์ผสมผสานกับกระบวนท่าแม่ไม้มวยไทย กระบวนท่ารำแบบ กระบี่กระบอง หนึ่งใหญ่และกระบวนกรำในการแสดงโขน พระ ยักษ์ และลิง เป็นการประยุกต์ และดัดแปลงให้เหมาะสมกับผู้แสดงชาย แสดงถึงความเข้มแข็ง กล้าหาญ เคลื่อนไหวด้วยความคล่องแคล่ว ว่องไว สนุกสนาน ช่วงที่ 2 “ประลองเพลง” เป็นการรำตามบทร้องในเพลงกลองยาวเลียนแบบกระบวนกรำของนางรำกลองยาวชาวบ้านในขบวนแห่กลองยาวที่มีความเป็นธรรมชาติ และสนุกสนานตามแบบอย่างพื้นบ้านมากกว่าการรำแบบราชสำนัก โดยผู้แสดงหญิงรำออกมาตามจังหวะกลอง มีผู้แสดงชายรำเป็นแฉงอยู่ด้านหลัง ช่วงที่ 3 “ประกอบแตง” เป็นการรำประกอบแตงวง โดยการสร้างสรรค์กระบวนรำในลักษณะรำประโยคเดียวคือการรำแบบไม่กลับต้นและไม่ปฏิบัติท่าซ้ำในทิศทางเดิม เพื่อแสดงถึงปฏิภาณไหวพริบของผู้แสดงในการปฏิบัติท่ารำ

และปรับเปลี่ยนท่าทางในการร่ายรำอยู่ตลอดเวลาเพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจแก่ผู้ชม ช่วงที่ 4 “सानมิตร” เป็นการบรรเลงดนตรีรวม ได้แก่วงปี่พาทย์ วงกลองยาวและวงแตรวง รวมถึงผู้แสดง ทั้งชายและหญิงนั้นจะรำคู่กันก่อนที่จะทยอยเดินเข้าไปในเวที จึงจะจบการแสดง

การแต่งกายของผู้แสดงหญิงเป็นรูปแบบของคนไทยภาคกลาง คือ นุ่งโจงกระเบน ส่วนเสื้อเป็นผ้าลูกไม้มีการออกแบบให้สวยงาม โดยมีผ้าพันอกพันทับเสื้อ ซึ่งเป็นการแต่งกายของผู้หญิงไทยภาคกลางในอดีต ใส่เครื่องประดับพองาม การแต่งกายของผู้แสดงชายมีลักษณะเป็นแบบ คนไทยภาคกลางผสมกับเครื่องแต่งกายของศิลปะการต่อสู้ คือ เสื้อแขนกุด นุ่งโจงกระเบน คาดศีรษะด้วยผ้าสีเดียวกับผ้านุ่ง และมีผ้าคาดเอว ซึ่งสีของเครื่องแต่งกายได้รับแรงบันดาลใจจากสีเครื่องนุ่งห่มหญิงฝ่ายในวังตามธรรมเนียมแบบราชสำนัก

3) ระเบ้าบ้านเทิงเร้งรำลำนำกลองยาว

ภาพที่ 16 การแสดงชุด ระเบ้าบ้านเทิงเร้งรำ ลำนำกลองยาว โดยวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
ที่มา: วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี, 2557.

การแสดงชุด บ้านเทิงเร้งรำลำนำกลองยาว ดังภาพที่ 12 ข้างต้นนี้เป็นผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์ โดยวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม มีจุดประสงค์หลักคือการอนุรักษ์แม่มือกลองยาวทั้ง 12 แม่มือของการเล่นกลองยาว จังหวัดกาญจนบุรี และการร้องเพลงยั่ว เป็นชุดการแสดงที่มีความสนุกสนาน รื่นเร้งบันเทิงใจ มีการออกแบบท่ารำโดยศึกษาท่ารำพื้นฐานจากท่ารำเถิงเทิงของกรมศิลปากรและท่ารำกลองยาวของ

ชาวบ้าน ผนวกกับการนำศิลปะสากล คือ จังหวะเท้าของลีลาศมาผสมผสานให้สัมพันธ์กับจังหวะกลอง มีรูปแบบการแสดงดังนี้

- 1) ผู้บรรเลงโหม่งสามลาและตีกลองในจังหวะขึ้นต้น การแสดงหัวโต้นประกอบการแสดงอิสระ
- 2) ผู้แสดงหญิงและผู้แสดงชายชวนกันออกมาร่วมงานรื่นเริง
- 3) แสดงท่าเฉพาะของตนเองและแสดงท่าให้สอดคล้องกับบทร้องเพลงยั่วในลักษณะเข้าเหยซึ่งกันและกัน
- 4) แสดงท่าเข้าคู่ในเชิงเกี่ยวพาราสี
- 5) แสดงท่าโลดโผนของผู้แสดงชายและท่าแสดงความงามของผู้แสดงหญิง
- 6) จบด้วยการตั้งขุมและรำคู่เข้าเวที³¹

2.4.4 การรำกลองยาวประยุกต์

จากการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ กลองยาว ศิลปะพื้นบ้านของไทยทุกภาค โดย มนตรี ธีรวิทย์วรกุล สรุปได้ว่าการรำกลองยาวประยุกต์เป็นการรำกลองยาวประกอบยิมนาสติกขั้นพื้นฐาน เป็นการแสดงที่ต้องใช้ความสามารถของผู้แสดงในการต่อสู้ที่ต้องอาศัยความแข็งแรง ความกล้าหาญ การตัดสินใจ รวมถึงการตีกลองได้หลากหลายจังหวะ การรำและการเต้นประกอบเพลง ซึ่งการนำท่ายิมนาสติกขั้นพื้นฐานเข้ามารวมนี้ จะทำให้คนดูเกิดความสนุกสนานเร้าใจ เพิ่มความสวยงามให้น่าดูมากยิ่งขึ้น เช่น การคว่ำกลองลงบนพื้นแล้วขึ้นไปยืนแสดงท่าราบนกลอง การใช้ปากคาบส่วนท้ายของกลอง หรือการต่อสู้โดยการยืนบนอุ้งมือ หน้าขา หัวไหล่ หน้าท้อง หรือของคนที่พื้นฐานเพื่อทำท่าเป็นรูปทรงต่าง ๆ สามารถแสดงคนเดียวในท่าที่ง่าย และการแสดงเป็นหมู่ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ท่ารำที่หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงมี 5 แบบ ได้แก่ ท่ารำวง เป็นท่าพื้นฐานที่ง่ายที่สุด ท่าจังหวะซ่าซ่า เป็นท่าเต้นที่ให้ความสนุกสนานเน้นการใช้จังหวะเท้าเป็นหลัก ท่าจังหวะแข็ง เป็นท่าเต้นที่ให้ความสนุกสนานอีกท่าหนึ่งใช้เดินเป็นแถวหรือเป็นวงกลมก็ได้เน้นจังหวะเท้าโดยใช้สะโพกด้วยท่าเต้นออฟบีท (Off-beat)* เป็นท่าเต้นที่ราบเรียบและสวยงาม ใช้เดินเป็นแนวหน้ากระดานอยู่กับที่หรือใช้เดินแถวแห่กลองยาวก็ได้ ท่ารำมโนราห์ เป็นท่ารำที่ใช้กันในแถบภาคใต้เป็น

³¹ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี, บันทึกเรื่องรำลำนำกลองยาว, (2557).

* เป็นจังหวะหนึ่งของการเต้นลีลาศประเภทลาตินอเมริกัน (Latin American Dancing) มีจังหวะค่อนข้างเร็ว ใช้ความคล่องแคล่วว่องไว ส่วนใหญ่จะใช้ไหล่ เอว สะโพก เข่า ข้อเท้า

ส่วนใหญ่ ทำรำมีความอ่อนช้อยและสวยงาม เนื้อร้องเพลงกลองยาวจะเป็นสองแง่สองง่ามเพื่อให้เกิดความสนุกสนานระหว่างหญิงชายมากขึ้น³²

จากการศึกษาข้อมูลจากจุลสาร เรื่อง กลองยาวประยุกต์ ในหัวข้อของดีหาดูยาก เมืองราชบุรี³³ โดย พันธุ์ แก้วนุ้ย ซึ่งเป็นข้อมูลที่อยู่ในหนังสือพิมพ์มติชน ของวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2543 หน้าที่ 11 กล่าวถึงกลองยาวประยุกต์โดยสรุปได้ว่า เป็นการแสดงของวิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี มีชื่อชุดการแสดงว่า “ลูกทุ่งกลองยาวประยุกต์” เป็นการนำเอาเพลงลูกทุ่ง มาผสมผสานกับลีลาท่าทางของการรำกลองยาว ทำให้เกิดสีสัน เกิดความสนุกสนานมากขึ้น ด้วยการแต่งกายพื้น ๆ ของไทย คือผู้หญิงใส่ผ้าซิ่นสั้น เสื้อแขนยาวทรงกระบอกหม่สไบ ส่วนผู้ชายสวมเสื้อลายดอกคอปกกางเกงสีสวน ผ้าสีคาดเอว การแสดงชุดนี้ประกอบด้วยผู้แสดง 23 คน ผู้ชาย 10 คน ผู้หญิง 13 คน ทุกคนเป็นนักศึกษาระดับ ป.วช. ของวิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี เครื่องดนตรีประกอบด้วยกลองยาวขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง ทางวิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรีสร้างสรรค์การแสดงชุดนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการสืบสานและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย โดยการประยุกต์นำเอาเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเป็นเนื้อร้องที่มีถ้อยคำพื้น ๆ สะท้อนถึงวิถีชีวิตจริงในสังคมไทย เกิดเป็นการรำกลองยาวในรูปแบบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาการรำกลองยาวประยุกต์จากวงกลองยาวเอกทันต์ ซึ่งเป็นวงกลองยาวที่ผ่านการประกวดแข่งขันการรำกลองยาวมากมาย จนทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป

วงเอกทันต์ ก่อตั้งโดย เกษม ทองอร่าม ซึ่งในเริ่มแรกได้มีการตั้งชื่อว่าวงเอกทันต์ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเพื่อความเป็นศิริมงคลของวงเป็น เอกทันต์ มีความหมายถึงพระนามหนึ่งขององค์พระพิฆเนศ ผู้เป็นเทพเจ้าแห่งศิลปศาสตร์และความสำเร็จ³⁴ วงเอกทันต์ได้มีการถ่ายทอดความรู้การรำกลองยาวจากรุ่นสู่รุ่น เกิดเป็นวงกลองยาวใหม่ ๆ ขึ้น วงศิวบุตร วงเอราวัณ วงศิษย์เอกทันต์

³² มนตรี ธีรวิทย์วรกุล, กลองยาวศิลปะพื้นบ้านของไทยทุกภาค, พิมพ์ครั้งที่ 1. (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2549).

³³ พันธุ์ แก้วนุ้ย, กลองยาวประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร: หนังสือพิมพ์มติชน, 2543).

³⁴ สัมภาษณ์ เกษม ทองอร่าม, ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 22 กรกฎาคม 2562.

วงกลม และวงกษณะศิลป์ ซึ่งสมาชิกในวงจะเป็นนักเรียนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ หรือนักศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปศึกษาและศิลปนาฏดุริยางค์ทั้งสิ้น

ในช่วงเริ่มต้นวงกลองยาวเอกทนต์นิยมแสดงในงานสำคัญและประเพณีต่าง ๆ ได้แก่ งานบวช งานแต่งงาน งานแห่เทียนพรรษา วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น รวมถึงหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชนที่ต้องการการแสดงประเภทพื้นบ้านจะได้รับเชิญไปร่วมแสดงในงานนั้น ๆ มีทั้งการแสดงกลองยาวรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบการแสดงกลองยาวที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่³⁵ และเริ่มเข้ารายการประกวดวงกลองยาว ในการประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว ซึ่งโล่พระราชทานเนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เจริญพระชนมายุ 36 พรรษา ณ ท้องสนามหลวง และได้เข้าร่วมประกวดอีกหลายรายการ ด้วยความสามารถและความโดดเด่นของการแสดงจากการสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อการประกวดนี้ จึงได้รับรางวัลชนะเลิศหลายรายการ จนกลายเป็นที่ยอมรับของสังคมไทย

การรำกลองยาวประยุกต์ของวงเอกทนต์เป็นการนำรูปแบบการรำเถิง ของกรมศิลปากรและการรำกลองยาวชาวบ้านมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ พัฒนา เกิดเป็นการแสดงกลองยาวที่เป็นแบบเฉพาะของวงเอกทนต์ โดยมีการนำท่าทางผาดโผน การตีลังกา จากพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย โขนลิง การขึ้นลอยแบบการแสดงโขน เข้ามาประยุกต์ใช้ในการแสดง รวมถึงมีการสร้างสรรค์การแสดงผ่านเรื่องราวตามโอกาสต่าง ๆ เช่น การแสดงที่มีการร้อยเรียงเรื่องราวประเพณีสงกรานต์ หรือประเพณีลอยกระทง³⁶

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.5 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

2.5.1 ความเป็นมาของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ อำนาจหน้าที่ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ พันธกิจของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม โดยค้นคว้าจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้กล่าวไว้ดังนี้

³⁵ นายเกียรติ สุขประดิษฐ์ และคณะ, “การแสดงกลองยาว กรณีศึกษากลองยาวคณะเอกทนต์,” (ศิลปนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562) หน้า ที่ 112.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า ที่ 315.

เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2501 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ขึ้นใหม่ ได้โอนกรมศิลปากรอยู่กระทรวงศึกษาธิการ และให้กระทรวงวัฒนธรรม สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และให้โอนบรรดาข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงวัฒนธรรมและกรมวัฒนธรรม โอนไปอยู่สำนักงานปลัดกระทรวง มีฐานะเป็นกองหนึ่งเรียกว่า กองวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 6 แผนก คือ

1. แผนกธุรการ
2. แผนกวัฒนธรรมวิทยา
3. แผนกวัฒนธรรมทางจิตใจ
4. แผนกวัฒนธรรมทางระเบียบประเพณี
5. แผนกวัฒนธรรมทางวรรณกรรม
6. แผนกวัฒนธรรมทางวัตถุธรรมและศิลปกรรม

ครั้น ถึงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 217 ให้กองวัฒนธรรม โอนไปสังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2515 ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ในสมัย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนัก นายกรัฐมนตรี ที่ 220/2518 แต่งตั้งคณะกรรมการวัฒนธรรมไทยขึ้นคณะหนึ่ง ให้มีอำนาจหน้าที่ พิจารณาจัดตั้ง สถาบันวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อดำเนินการศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุง รักษา ส่งเสริมเผยแพร่ และปลูกฝังวัฒนธรรมของชาติให้แก่ประชาชนและเยาวชน แต่ยังไม่ทันได้ดำเนินการอย่างไรก็เปลี่ยนรัฐบาล

ครั้น ถึงสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการ วัฒนธรรมไทยขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน แต่ก็มีเหตุให้ต้องเปลี่ยนรัฐบาล การดำเนินงานต้องหยุดชะงัก จนถึงสมัยรัฐบาล พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ “พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2522” จึงได้ประกาศออกใช้เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 โดยกำหนด ให้มีคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมศิลปากร เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินแปดคน ซึ่งรัฐมนตรี แต่งตั้งเป็นกรรมการ ให้เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) เสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายวัฒนธรรมและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี

2) วางแผนและประสานงานด้านวัฒนธรรมระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน

3) ส่งเสริมและอุดหนุนการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของหน่วยงานต่าง ๆ

4) ค้นคว้า วิจัย กำหนดและบำรุงรักษาวัฒนธรรมแห่งชาติ

5) กำกับ ควบคุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

6) ติดต่อและเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมกับต่างประเทศ

7) พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรม ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายดำเนินไปด้วยดี สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้แบ่งส่วนราชการในสำนักงานออกเป็น 4 กอง คือ

1) สำนักงานเลขานุการกรม

2) กองวิจัยและวางแผน

3) กองส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม

4) กองวัฒนธรรมสัมพันธ์

เมื่อได้ตั้งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นแล้ว จำเป็นต้องมีสถานที่ทำการได้ไปอาศัยอาคาร สโมสรลูกเสือของกรมพลศึกษา ในบริเวณสนามกีฬาแห่งชาติเป็นที่ทำการชั่วคราว ต่อมาได้รับงบประมาณ สร้างสำนักงานขึ้นใหม่ ณ บริเวณศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ถนนรัชดาภิเษก ห้วยขวาง จึงได้ย้าย สำนักงานจากสนามกีฬาแห่งชาติมาอยู่ในที่แห่งใหม่นี้ และได้ประกอบพิธีเปิดป้ายสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2534 ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้เปลี่ยนสถานะมาเป็นกรมส่งเสริมวัฒนธรรม สังกัดภายใต้กระทรวงวัฒนธรรม ตาม พ.ร.บ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม โดยได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2553 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2553 ในการนี้ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ใช้ชื่อย่อว่า สวธ. และใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า Department of Cultural Promotion : DCP

อำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์

2) ศึกษา วิจัย และเผยแพร่องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม

- 3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม เครือข่ายวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม
- 4) เป็นศูนย์กลางในการศึกษา รวบรวม เผยแพร่ และให้บริการสารสนเทศและกิจกรรมทางวัฒนธรรม
- 5) ส่งเสริมกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้คุณค่าทางวัฒนธรรม
- 6) สนับสนุน ส่งเสริม และประสานการดำเนินงานทางวัฒนธรรม
- 7) ส่งเสริมและดำเนินการปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่นระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- 8) ส่งเสริม ดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติ และสนับสนุนการดำเนินงานของศิลปินแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม และบุคคลที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม
- 9) เสริมสร้างค่านิยมอันดีงามและเหมาะสมกับสังคมไทย
- 10) จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติการปฏิบัติงานส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางวัฒนธรรม
11. ระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานทางวัฒนธรรม
12. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2564 คนไทยมีค่านิยมที่เหมาะสม และประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดี โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นพลังในการขับเคลื่อน

พันธกิจ

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในสังคมมีค่านิยมที่เหมาะสม
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนการนำทุนทางวัฒนธรรมมาใช้ในการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าทางสังคมและเศรษฐกิจ
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ให้มีศักยภาพ
- 4) ส่งเสริมภาคประชาชนให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรม
- 5) ศึกษา วิจัยและจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาและเผยแพร่ส่งเสริม และกำกับดูแลงานภาพยนตร์และวีดิทัศน์

ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้สังคมตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญา
- 2) พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคลากร องค์กรภาคีและแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม
- 3) เสริมสร้างกลไกและเครือข่ายการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการเลือกรับสื่อให้แก่ประชาชน
- 4) วิจัย พัฒนาและจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรม
- 5) ศึกษา วิจัย และจัดการความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาและเผยแพร่
- 6) ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในการอนุรักษ์ พิธีกรรม สืบสาน ปกป้องคุ้มครอง จารีตประเพณี ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในสังคม
- 7) ส่งเสริม สนับสนุนการนำเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรม มาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
- 8) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้เป็นศูนย์กลางการบริการ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทุกระดับ
- 9) ส่งเสริมและกำกับดูแลงานด้านภาพยนตร์และวีดิทัศน์³⁷

สรุปได้ว่ากรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริม บำรุง รักษาวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พิธีกรรม พัฒนา เผยแพร่ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงานแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมด้วย

2.5.2 ความเป็นมาของการประกวดวงกลองยาวงานการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ข้อมูลการจัดประกวดวงกลองยาวจาก อรุณี คงเสรี ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมประเพณีและการแสดงพื้นบ้าน อดีตผู้อำนวยการกองกิจการเครือข่ายทางวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

³⁷ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, “ข้อมูลองค์กร,” 4 กันยายน 2562, แหล่งที่มา: http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=1.

ในปี พ.ศ. 2547 ทางกลุ่มสืบสานวัฒนธรรมมีการประชุมจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน และได้รวบรวมประเภทดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของแต่ละภาคในประเทศไทย ทางกรมส่งเสริมวัฒนธรรมจึงมีนโยบายให้จัดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านขึ้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เนื่องจากการจัดการประกวดทำให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการฝึกฝนดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในแต่ละพื้นที่นั้น ๆ และจะทำให้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไม่สูญหายและมีการพัฒนาต่อไป³⁸

ทางกลุ่มสืบสานวัฒนธรรมจึงเริ่มจัดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยทำการจัดตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความชำนาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของแต่ละประเภทในแต่ละภาค แล้วจึงทำการกำหนดเกณฑ์การแข่งขันขึ้น ซึ่งในแต่ละปีจะมีการประกวด ภาคละ 2 ประเภท รวมทั้งหมดเป็น 8 ประเภทต่อปี โดยแต่ละปีทางกลุ่มสืบสานวัฒนธรรมจะพิจารณาคัดเลือกประเภทของดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในแต่ละภาคตามมติในที่ประชุมที่มีอัตราเสี่ยงต่อการสูญหายมากที่สุด จะถูกนำมาจัดประกวดเพื่อสืบทอดและสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่ การจัดประกวดนี้ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อฝึกซ้อม เมื่อเห็นว่าดนตรีและการแสดงพื้นบ้านชนิดไหนมีคนสนใจมากขึ้นแล้ว ทางผู้จัดจะเว้นช่วงห่างและหันไปจัดการประกวดประเภทอื่นแทนซึ่งเป็นประเภทที่คนรู้จักน้อยและยังไม่มีใครสนใจมากพอ ถ้าหากไม่มีการจัดประกวดเลยประชาชนส่วนใหญ่ก็จะเล่นดนตรีและการแสดงพื้นบ้านกันตามเทศกาลและงานสำคัญต่าง ๆ ซึ่งค่อนข้างมีอิสระสามารถทำอะไรก็ได้ ซึ่งการประกวดของทางกรมส่งเสริมวัฒนธรรมนี้จะมีการกำหนดขอบเขตในการแสดงเพื่อให้อยู่ในขนบทำเนียมประเพณี

จากการค้นคว้าข้อมูลจาก ทำเนียบการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน โดยกลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ปรากฏข้อมูลว่ามีการจัดการประกวดกลองยาวทั้งหมด 5 ครั้ง ได้แก่ พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2554 และพ.ศ. 2557

รายชื่อคณะกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านซึ่งถวายพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ของแต่ละปี

1) รางวัลชนะเลิศปี พ.ศ. 2549 ได้แก่ โรงเรียนวัดเอกราช

³⁸ สัมภาษณ์ อรุณี คงเสรี, ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมประเพณีและการแสดงพื้นบ้าน, 18 กรกฎาคม 2562.

- 2) รางวัลชนะเลิศปี พ.ศ. 2552 ได้แก่ วงเอกทนต์
- 3) รางวัลชนะเลิศปี พ.ศ. 2553 ได้แก่ วงसानศิลป์ไทย
- 4) รางวัลชนะเลิศปี พ.ศ. 2554 ได้แก่ วงเอกทนต์
- 5) รางวัลชนะเลิศปี พ.ศ. 2557 ได้แก่ วงศิวบุตร³⁹

การจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านขึ้นนี้จะมีประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อแจ้งกับผู้เข้าประกวดทราบถึงประเภทการประกวดทั้งหมดและข้อกำหนดในการเข้าประกวด ซึ่งผู้วิจัยพบประกาศของปี พ.ศ. 2553 ปีเดียวเท่านั้น จากทำเนียบการประกวดวงกลองยาวของกลุ่มสี่สานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม เนื่องจากทางกลุ่มสี่สานวัฒนธรรมเกิดข้อผิดพลาดในการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยมีความเห็นว่าข้อกำหนดสำหรับการเข้าประกวดในแต่ละปีจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน จึงได้นำตัวอย่างนี้มาเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการเข้าประกวด

2.6 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกวดวงกลองยาว และคัดเลือกมาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ต่อไป ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ทฤษฎีสัญวิทยาโดย F. de Saussure และ C. Peirce แนวคิดการอนุรักษ์โดยกรมศิลปากร และแนวคิดการคัดเลือกนักแสดงโดยสดใส พันธุ์โกลม โดยผู้วิจัยกล่าวถึงหลักแนวคิดและทฤษฎีไว้ทั้ง 4 แนวคิดตามลำดับดังนี้

2.6.1 ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ (Choreography)

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ กล่าวถึงแนวคิดนาฏยประดิษฐ์ในหนังสือ นาฏยศิลป์ปริทรรศน์ ไว้ดังนี้

“นาฏยประดิษฐ์ หมายถึง การคิด การออกแบบ และการสร้างสรรค์ แนวคิดรูปแบบ กลวิธีของนาฏยศิลป์ชุดหนึ่ง ที่แสดงโดยผู้แสดงคนเดียวหรือหลายคน ทั้งนี้รวมถึง

³⁹ สัมภาษณ์ พณิตา เหมธานนท์, นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 22 มีนาคม 2562.

การปรับปรุงผลงานในอดีต นาฏยประดิษฐ์ จึงเป็นการทำงานที่ครอบคลุม ปรัชญา เนื้อหา ความหมาย ท่ารำ ท่าเต้น การแปรแถว การตั้งซุ้ม การแสดงเดี่ยว การแสดงหมู่ การกำหนดดนตรี เพลง เครื่องแต่งกาย ฉาก และ ส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญในการทำให้นาฏยศิลป์ชุดหนึ่งสมบูรณ์ตามที่ตั้งใจไว้”⁴⁰

มีวิธีในการกำหนดแนวทางของนาฏยประดิษฐ์ได้หลายแนวทาง โดยมีแนวทางหลักอยู่ 4 แนวทาง ได้แก่

1. กำหนดให้อยู่ในหนึ่งนาฏยจารีต
2. กำหนดให้เป็นการผสมผสานหลายนาฏยจารีต
3. กำหนดให้ประยุกต์จากนาฏยจารีตเดิม
4. กำหนดให้อยู่นอกนาฏยจารีตเดิม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเลือกหัวข้อการกำหนดให้ประยุกต์จากนาฏยจารีตเดิมมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลเนื่องจากมีสอดคล้องการวิจัยเล่มนี้ ซึ่งการกำหนดให้ประยุกต์จากนาฏยจารีตเดิม เป็นการออกแบบนาฏยศิลป์ในแนวทางนี้มักอาศัยเพียงเอกลักษณ์หรือลักษณะเด่นของโครงสร้าง ท่าทาง หรือกลวิธีเฉพาะในการแสดง ซึ่งนักนาฏยประดิษฐ์ก็พยายามคิดค้นท่าทางแบบใหม่ ๆ มาใช้ในการออกแบบ ตัวอย่างเช่น โมเดิร์นบัลเลต์

วิจัยเรื่องการประกวดวงกลองยาวโดมกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมนี้เป็นข้อมูลการสร้างสรรค์การแสดงเพื่อเข้าร่วมประกวด ซึ่งทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ในหัวข้อกำหนดให้ประยุกต์จากนาฏยจารีตเดิม มีเนื้อหาสอดคล้องกับวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์รูปแบบการแสดงของวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

2.6.2 ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology)

ในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมนี้มีจุดประสงค์เพื่อการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้แสดงต้องสร้างสรรค์การแสดงขึ้นมาและต้องมีเนื้อหาสื่อสารถึงการเฉลิมพระเกียรติตามที่เกณฑ์ได้กำหนดไว้

⁴⁰ สุรพล วิรุฬห์รักษ์, นาฏยศิลป์ปริทรรศน์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : ห้องภาพสุวรรณ, 2543), หน้า 211.

ผู้วิจัยจึงได้เลือกทฤษฎีสัญวิทยาขึ้นมาใช้ในการวิเคราะห์การแสดงของวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษา เพื่อศึกษาสัญลักษณ์ของการแสดง

สัญลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมายแทนของจริงหรือตัวจริงใน ตัวบท⁴¹

เดออร์ โซซูร์ (F. de Saussure) นักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ชาวสวิส กล่าวว่า ภาษา เป็นสัญลักษณ์ในการแสดงความหมายของผู้ส่งสาร เช่น ภาษาใบ้ พิธีกรรม และอาหาร เป็นต้น โดยสัญลักษณ์เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) สามารถแยก ประเภทและระดับของความหมายที่อยู่ในสัญลักษณ์ 2 ประเภท

1. ความหมายโดยอรรถ ได้แก่ ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษรซึ่งเป็น ความหมายที่เข้าใจกันโดยส่วนใหญ่ เช่น แม่ คือสตรีผู้ให้กำเนิดลูก เป็นต้น

2. ความหมายโดยนัย ได้แก่ ความหมายทางอ้อมที่เกิดจากข้อตกลงเฉพาะกลุ่ม เช่น แม่ อาจนึกถึง ความอบอุ่น ความเข้มงวด เป็นต้น⁴²

เพียร์ซ (C. Peirce) นักปรัชญาด้านภาษาชาวอเมริกัน กล่าวว่า สัญลักษณ์หนึ่งจะมี องค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) โดยแบ่งประเภทของสัญลักษณ์ เป็น 3 แบบ

1. ไอคอน (Icon) เป็นสัญลักษณ์ที่มีรูปร่างคล้ายกับวัตถุมากที่สุด เช่น ภาพถ่าย รูปปั้น รูปวาด เพียงแค่เห็นสามารถถอดความหมายถึงตัววัตถุได้ง่าย

2. อินเด็กซ์ (Index) เป็นสัญลักษณ์ที่มีความเกี่ยวพันแบบเป็นเหตุเป็นผลโดยตรงกับ วัตถุที่มีอยู่จริง ต้องอาศัยเหตุเชื่อมโยงเพื่อหาความสัมพันธ์ เช่น รอยเท้าสัตว์เชื่อมโยงถึงสัตว์แต่ละ ชนิด

3. ซิมโบว์ (Symbol) เป็นสัญลักษณ์ที่ไม่มีความเกี่ยวพันกันระหว่างสัญลักษณ์กับวัตถุจริง แต่เป็นการกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ร่วมกันในหมู่ผู้คน เช่น โลโก้ หรือสัญลักษณ์ การถอดรหัสจึงต้อง อาศัยการเรียนรู้ร่วมกัน⁴³

⁴¹ กาญจนา แก้วเทพ, การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค, (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2540), หน้า 76.

⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 77-78.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 80.

2.6.3 แนวคิดการอนุรักษ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการอนุรักษ์จากวิจัยการสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และฟื้นฟูการท่องเที่ยวของตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2555 โดยปฐมภรณ์ จันทร์แก้ว การอนุรักษ์วัฒนธรรมมีความหมายดังนี้

การอนุรักษ์ หมายถึง การรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมที่หาได้ยากหรือกำลังจะสูญหายไป และไม่สามารถคลี่คลายพัฒนาได้อีก เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังในการที่จะติดตามศึกษาค้นคว้าหาร่องรอยความเจริญทางวัฒนธรรมในอดีต⁴⁴

อนุรักษ์ หมายถึง การตามรักษาโดยการรักษาที่รับช่วงกันมาตามลำดับนับตั้งแต่แรกในอดีตถึงผู้รับผิดชอบในปัจจุบัน และจะส่งผลให้อนุชนรุ่นหลังได้รับช่วงต่อไป⁴⁵

อาจกล่าวได้ว่า การอนุรักษ์วัฒนธรรม หมายถึง การรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เสี่ยงต่อการสูญหายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้าและได้รักษาวัฒนธรรมต่อไป

โดยมีวิธีการอนุรักษ์วัฒนธรรมอยู่หลายรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบที่มีความสอดคล้องกับวิจัยฉบับนี้ มีข้อมูลดังนี้

1. การส่งเสริมและสนับสนุน (Promotion) คือ การปรับปรุงเครื่องอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมการดำเนินการให้มีการร่วมมือในการดำเนินการอย่างกว้างขวาง การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมทุกประเภท การส่งเสริมวัฒนธรรมอันเป็นส่วนร่วมของชาติ (งานประเพณีและเทศกาล ฯลฯ) การอุปถัมภ์ศิลปินและการทำให้ผลงานหรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีคนรู้จักแพร่หลาย

2. การดำรงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานของวัฒนธรรม (Quality) คือ การจัดกิจกรรมหรือดำเนินการให้ประชาชนรักษาไว้ซึ่งคุณภาพ และมาตรฐานของความดีงามทางวัฒนธรรม

⁴⁴ สุธีรา เฝ้าโกศลสถิตย์, “การศึกษาความคิดเห็นของคนเชื้อสายมอญเกี่ยวกับบทบาทของสื่อบุคคล สื่อประเพณี และสื่อมวลชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเกาะเกร็ด ปากลัด และบางกระดี่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), หน้าที่ 11.

⁴⁵ ปฐมภรณ์ จันทร์แก้ว, “การสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและฟื้นฟูการท่องเที่ยวของตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี,” (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2555), หน้าที่ 36-37.

ด้วยการจัดประกวดการแข่งขันและวิธีการอื่น ๆ รวมทั้งการป้องกันสิ่งเลวร้ายไม่ให้เข้ามาบ่อนทำลายความดีงามเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้วัฒนธรรมนั้นดำรงอยู่และเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

3. การสร้างสรรค์ (Creation) กล่าวคือ วัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้าและเรียกว่ามีการพัฒนานั้น จะต้องมีภาวการณ์สร้างสรรค์ การคิดค้น และการพัฒนาวัฒนธรรมเก่า ๆ ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและอนาคตอย่างต่อเนื่อง อาทิ มีการสร้างสรรค์งานใหม่ทางศิลปะ การคิดค้นวิจัยเรื่องราวต่าง ๆ ของวัฒนธรรม มีการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ ๆ และการพัฒนาของที่เคยใช้แต่เดิมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น⁴⁶

เนื่องจากวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการประกวดวงกลองยาวที่จัดขึ้นโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ที่มีวัตถุประสงค์การจัดงานเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยผู้วิจัยนำแนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมซึ่งมีความสอดคล้องกับวิจัยฉบับนี้มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การจัดการประกวดวงกลองยาวเพื่อหารูปแบบการประกวดวงกลองยาวในบทที่ 4 ต่อไป

2.6.4 แนวคิดการคัดเลือกนักแสดง

สตีเฟน พันธุมโกมล กล่าวว่า “นักแสดงเป็นหัวใจของการแสดง และเป็นผู้ที่สวมบทบาทเป็นตัวละคร เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ในบทบาทสู่ผู้ชม เราสามารถตัดทุกสิ่งทุกอย่างออกได้ แต่ไม่สามารถตัดนักแสดงได้ เพราะถ้าขาดนักแสดงก็คงไม่มีการแสดงให้ผู้ชม

เมื่อผู้กำกับการแสดงอ่านบทอย่างละเอียดหลายครั้งแล้วจะเกิดภาพในใจว่า ตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะและคุณสมบัติอย่างไร รูปร่างหน้าตา เสียง ท่วงท่า บทบาท ความสามารถพิเศษ เช่น ในบทจะต้องร้องรำทำเพลง มีบทवलดาบ ฯลฯ หากต้องการนักแสดงมืออาชีพ อาจมีนักแสดงที่คุ้นเคยอยู่ในใจในเชิงของการแสดงความรู้สึก อารมณ์ การพูดจา ว่านักแสดงคนนั้นเหมาะกับบทและตัวละครตัวนั้นแล้ว รูปร่างหน้าตาจะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับตัวละครตัวหลักเช่นพระเอกนางเอก เพราะผู้ชมจะจินตนาการเอาไว้ว่า น่าจะต้องมีความงดงามพอควร หรือในกรณีที่ทางฝ่ายผู้อำนวยการสร้างได้ตัดสินใจผลิตภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวแล้ว อาจมีการสรุปตัวละครหลักโดยการเลือกดาราร่วมใจแล้ว และสามารถนำมาปรับภาพลักษณ์หรือบุคลิกลักษณะได้ตามสมควร (ที่เรียกกันว่า

⁴⁶ กรมศิลปากร, ระบบการวัฒนธรรมและคุณภาพมาตรฐาน, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ), 2544, หน้า 39-40.

“พลิกบทบาท” เพราะเป็นภาพที่ผู้ชมไม่คุ้นกับภาพที่ปรากฏในใจ) ดังนั้น จึงทำการคัดเลือกเฉพาะนักแสดงระดับรองลงมาและนักแสดงประกอบเท่านั้น

ความเหมาะสมของนักแสดงว่าด้วยเรื่องของประสบการณ์ กล่าวไว้ดังนี้ ประสบการณ์ในการแสดง ถ้าผู้กำกับเคยเห็นผู้แสดงในบทบาทอื่นมาก่อน ให้นักจินตนาการว่าเขาจะเหมาะกับบทบาทใดในเรื่องนี้ นักแสดงที่มีความชำนาญและประสบการณ์จะมีภาษีกว่าผู้ที่อาจจะมีความเหมาะสมแต่ขาดประสบการณ์ ผู้กำกับจะทำงานได้ง่ายกว่าถ้านักแสดงนั้นมีประสบการณ์และเทคนิคดี” และเรื่องของบุคลิกมีส่วนสำคัญในการคัดเลือกนักแสดง ซึ่งกล่าวไว้ดังนี้ “บุคลิกตรงตามบทและสีสันของบุคลิกส่วนตัว (personal tonality) การประเมินความสามารถและบุคลิกว่าตรงตามบทหรือไม่นั้น เป็นปัญหาที่ผู้กำกับต้องแสวงหาคำตอบเอง ภาพยนตร์แต่ละเรื่องจะเรียกร้องความสามารถของนักแสดงที่แตกต่างกันออกไป และที่สำคัญก็คือ คุณลักษณะที่ฉายออกมาจากบุคลิกส่วนตัวของนักแสดง เช่น ความสุภาพอ่อนโยน จริตจะก้านแพรวพราวดูไม่จริงจัง ความแข็งกระด้าง ก้าวร้าว ความนุ่มนวล หรือมีทัศนคติทางลบมากกว่าทางบวก เป็นต้น ผู้แสดงมีความคล่องตัว สามารถปรับเปลี่ยนบุคลิกได้ตามตัวละครมากน้อยเพียงไร ไม่มีบุคลิกของตนเองที่แรงไปจนกลบบุคลิกของตัวละครอื่น หรือไม่สามารถแสดงเป็นคนอื่นได้นอกจากตัวเอง ค่านิยมของสังคมไทยในเรื่องความสวยความงาม เป็นแรงผลักดันประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้สร้างภาพยนตร์บางกลุ่มนิยมใช้นักแสดง พระเอก นางเอก ที่สวยหล่อ แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือเมื่อมีโอกาสได้เข้ามาแล้วนักแสดงเหล่านั้นยังมีคุณสมบัติของการเป็นนักแสดงที่ดีเพียงพอที่จะอยู่ในวงการต่อไปหรือไม่⁴⁷

นักแสดงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดสำหรับการแสดง เนื่องจากเป็นผู้ถ่ายทอดการแสดงทั้งหมดแก่คณะกรรมการและประชาชนผู้รับชม ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการคัดเลือกนักแสดงมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนักแสดงซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญสำหรับการแสดงของวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

⁴⁷ Director-piak, “ผู้กำกับกับการคัดเลือกนักแสดง,” 5 เมษายน 2563, แหล่งที่มา: <http://oknation.nationtv.tv/blog/director-piak/2012/12/06/entry-1>.

2.7 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแต่งกลองยาวของวงเอกทัศน์

กิริติ สุขประดิษฐ์ และคณะ ได้ทำศิลปนิพนธ์ เรื่อง “การแสดงกลองยาว กรณีศึกษา กลองยาวคณะเอกทัศน์” หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชา นาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยพบว่า กลองยาว คณะเอกทัศน์ มีรูปแบบการแสดงที่ปรับปรุงขึ้นจากการแสดงเถิงของกรมศิลปากร และการแสดงกลองยาวพื้นบ้าน โดยเกษม ทองอร่าม โดยมีที่ปรึกษาคือ ธนู ข้าประเสริฐ และวัชรระ บุญสุวรรณ (หัวหน้าคณะกลองยาวอิมลา) สมาชิกส่วนใหญ่เป็นนักเรียน และข้าราชการในกรมศิลปากร โดยเริ่มจากการไหมโรงกลองยาว การออกมาเล่นเครื่องประกอบจังหวะ การรำประกอบการตีกลองของผู้ชายและการรำคู่ระหว่างชายและหญิงตามลำดับ รูปแบบการแสดงดังกล่าวมานี้ทำให้คณะกลองยาวเอกทัศน์ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดกลองยาวปีนั้น และเป็นที่ยอมรับแก่คณะกลองยาวพื้นบ้านทั่วไป อาจารย์เกษม ทองอร่าม จึงยึดรูปแบบการแสดงนี้มาตลอดและมีการพัฒนาต่อเรื่อย ๆ โดยมีการนำท่าทางผาดโผน การตีลังกา จากทำพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยโขงลิง การขึ้นลอยแบบการแสดงโขง รวมถึงการต่อตัวรูปแบบอื่น ๆ เข้ามาผสมในการแสดง และมีการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวที่นำเสนอการแสดงเป็นเรื่องราวผ่านการบรรเลงมือกลองยาวและการสร้างสรรค์กระบวนท่ารำโดยเรื่องจะขึ้นอยู่กับโอกาสในการแสดง⁴⁸

ข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ในการหา รูปแบบของการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งทางคณะกลองยาวเอกทัศน์ได้รับรางวัลชนะเลิศถึง 2 ครั้ง ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยข้างต้นมาเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ต่อไป

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

จากการค้นคว้าข้อมูลจากวิจัยของ อภิญา รุ่งพิทักษ์มานะ เรื่อง บทบาททางด้าน นาฏศิลป์ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2554 สรุปได้

⁴⁸ นายกิริติ สุขประดิษฐ์ และคณะ, “การแสดงกลองยาว กรณีศึกษา กลองยาวคณะเอกทัศน์,” (ศิลปนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชา นาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562)

ว่ากรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีบทบาทในการศึกษาค้นคว้า อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ พัฒนา และพัฒนา วัฒนธรรมไทยที่มีโอกาสสูงในการสูญหาย มีการจัดทำคลังข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้าน ศิลปะการแสดงทุกภาคทั่วประเทศไทยอย่างเป็นระบบ ถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่องาน นาฏยศิลป์⁴⁹

ข้อมูลจากงานวิจัยข้างต้นบอกถึงบทบาทของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีต่องาน นาฏยศิลป์ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ โดยข้อมูลเป็นการส่งเสริมเหตุผลที่กรมส่งเสริม วัฒนธรรมได้จัดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการ อนุรักษ์ดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในแต่ละภาคของประเทศไทย

2.8 สรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และผลงานวิจัย รวมถึงจากเว็บไซต์ที่มี ข้อมูลเกี่ยวข้องกับวิจัยฉบับนี้ ทั้งความเป็นมาของระบำกลอง การรำกลองยาวในเขตภาคกลาง และ ข้อมูลเกี่ยวกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัยและนำมาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ในการศึกษาความเป็นมาของระบำกลอง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเฉพาะประเทศที่มีการใช้กลอง เป็นอุปกรณ์ในการแสดงเท่านั้น ผู้วิจัยหยิบยกมา 8 ประเทศ ได้แก่ ประเทศธิเบต ประเทศเกาหลี ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอินเดีย ประเทศพม่า ประเทศศรีลังกา และประเทศไทย เพื่อศึกษาความเป็นมาของการนำกลองมาใช้ร่วมกับการแสดง และเพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของระบำ กลองที่ปรากฏอยู่ทั่วโลก

การศึกษาในหัวข้ออุตสาหกรรมกลองผู้ต้องการทราบถึงความเป็นมาของกลองยาว และ กรรมวิธีในการผลิตกลองยาว ซึ่งนำไปสู่การนำกลองยาวไปใช้เล่นกันทั่วประเทศ จากนั้นผู้วิจัย ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวงกลองยาวเพื่อทราบถึงความหมายและลักษณะการเล่นของวงกลองยาว

การศึกษาระบำกลองในประเทศไทยผู้วิจัยศึกษาเฉพาะการรำกลองยาวในเขตภาคกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับวิจัยฉบับนี้ที่มีขอบเขตในการศึกษารูปแบบการประกวดกลองยาวในการประกวด ดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ข้อมูลจึงเกี่ยวข้องกับการแสดงกลองยาวในภาคกลางของประเทศไทย

⁴⁹ นายอภิญา รุ่งพิทักษ์มานะ, “บทบาททางด้านนาฏยศิลป์ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม,” (งานวิจัยตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554)

เพื่อให้เห็นถึงการรำกลองยาวที่มีหลากหลายรูปแบบตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปเริ่มจากการรำกลองยาวชาวบ้าน ต่อมากรมศิลปากรนำมาปรับปรุงเป็นการรำเถิดเทิง และการปรับรูปแบบไปตามวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่เป็นการรำกลองยาวโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์และการรำกลองยาวประยุกต์

ข้อมูลกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม เป็นข้อมูลขององค์กรและข้อมูลของการจัดประกวดวงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน เพื่อให้เห็นถึงความเป็นมาในการจัดประกวดขึ้น

ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ทฤษฎีสัญญาวิทยา และแนวคิดการคัดเลือกนักแสดง ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบการแสดงกลองยาวของวงที่ผู้วิจัยทำการศึกษา และแนวคิดการอนุรักษ์ ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมกระทรวงวัฒนธรรม

ในส่วนของวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงกลองยาวของวงเอกทันต์ ซึ่งเป็นวงที่ผู้วิจัยทำการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม เพื่อศึกษาข้อมูลนำไปสู่การจัดการประกวดวงกลองยาวขึ้น

ข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์รูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งจะกล่าวต่อไปในบทที่ 4

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์มีประสิทธิภาพและสำเร็จตามกำหนดการที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของการแสดงกลอง การแสดงกลองยาว การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากข้อมูลในหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์บุคคล และข้อมูลจากสื่อออนไลน์ โดยมีหัวข้อดังนี้

- 3.1 การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย
- 3.2 การรวบรวมข้อมูล
 - 3.2.1 แหล่งที่มาของเอกสาร
 - 3.2.2 การรวบรวมข้อมูลเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้
- 3.3 การสัมภาษณ์บุคคล
 - 3.3.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
 - 3.3.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
- 3.4 การสังเกตการณ์

3.1 การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมฉบับนี้ ผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินการวิจัยเพื่อให้การทำงานเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และเพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพภายใน 2 ปีตามกำหนดการของหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2562 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปี พ.ศ. 2561			ปี พ.ศ. 2562						2563		
	เดือนที่			เดือนที่						เดือนที่		
	8	10	12	2	4	6	8	10	12	2	4	
1.คัดเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ และจัดทำโครงร่าง	→											
2. ลงพื้นที่หาข้อมูลและแก้ไข พร้อมจัดทำบทที่ 1 และ 2		↔										
3. ลงพื้นที่หาข้อมูลและแก้ไข พร้อมจัดทำบทที่ 3			↔									
4.แก้ไขและสอบโครงร่าง วิทยานิพนธ์บทที่ 1-3 กับ กรรมการหลักสูตรและ กรรมการภายนอก					↔							
5.ลงพื้นที่หาข้อมูลเพิ่มเติม พร้อมจัดทำและแก้ไขบทที่ 1 -3						↔						
6.จัดทำบทที่ 4							↔					
7.จัดทำและแก้ไข บทที่ 4 - 5								↔				
8.จัดทำบทความ											↔	
9.แก้ไขบทที่ 1-5												↔
10.นำเสนองานวิจัยฉบับสมบูรณ์												↔

เดือนสิงหาคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561

ทำการคัดเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์พร้อมทำโครงร่างวิทยานิพนธ์และนำเสนอกับอาจารย์
คณาจารย์หาข้อมูล ลงพื้นที่หาข้อมูลเพิ่มเติมพร้อมจัดทำบทที่ 1 และ 2 จากนั้นจัดทำบทที่ 3 และนำเสนอ
กับอาจารย์

เดือนมกราคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562

แก้ไขและสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์บทที่ 1-3 กับกรรมการหลักสูตรและกรรมการภายนอกจากนั้นทำการค้นคว้าหาข้อมูล และลงพื้นที่หาข้อมูลเพิ่มเติม และแก้ไขบทที่ 1 -3 พร้อมจัดทำบทที่ 4 – 5 นำส่งอาจารย์ที่ปรึกษาและสอบบทที่ 1-5 กับกรรมการหลักสูตร

เดือนมกราคม ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563

จัดทำบทความให้เสร็จภายในเดือนเมษายน รวมทั้งแก้ไขบทที่ 1-5 ให้สมบูรณ์ และทำการสอบกับกรรมการภายนอกภายในเดือนพฤษภาคม จากนั้นจึงนำเข้าโปรแกรมการบริหารจัดการวิทยานิพนธ์ (iThesis) ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทำการเข้าเล่มวิทยานิพนธ์

3.2 การรวบรวมข้อมูลเอกสาร

ผู้วิจัยเริ่มทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากห้องสมุดของสถาบันต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัยที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับวิจัยฉบับนี้ และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ รวมทั้งการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้และเกี่ยวข้องกับวิจัยฉบับนี้ จากนั้นผู้วิจัยได้สังเกตการณ์จากวีดิทัศน์การแสดงกลองยาวของวงกลองยาวที่ผู้ทำการศึกษา มีข้อมูลดังต่อไปนี้

3.2.1 แหล่งที่มาของเอกสาร

เป็นการค้นหาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัย และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดในสถานต่าง ๆ และสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิจัยฉบับนี้ ซึ่งมีแหล่งข้อมูลดังนี้

- 1) ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3) หอสมุดดนตรีไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4) ศูนย์ รักรัศ ศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 5) กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
- 6) สื่อออนไลน์จากการค้นหาผ่านคอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟน

3.2.2 การรวบรวมเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้

การรวบรวมข้อมูลเอกสารจากทำเนียบการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
กลุ่มสี่สานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

1) เอกสารเกณฑ์ในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช 2553
ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ของสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ศึกษาข้อมูลเกณฑ์ในการเข้าร่วมประกวดประเภทกลองยาวในงาน
การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พ.ศ. 2553

2) เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช 2552 ซึ่งโล่
พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศึกษารายชื่อวงกลองยาวที่ได้รับ
รางวัลในการประกวดวงกลองยาวปี พ.ศ. 2552

3) เอกสารทำเนียบวงกลองยาว พุทธศักราช 2552-2554 ศึกษารายชื่อวงกลองยาว
ที่เข้าร่วมประกวดวงกลองยาวปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2554

4) เอกสารรายชื่อคณะกรรมการและเบอร์ติดต่อ ของการประกวดกลองยาว ศึกษา
รายชื่อคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาว

5) เอกสารรายชื่อวงดนตรีพื้นบ้านเข้าร่วมประกวดวงดนตรีพื้นบ้านชิงชนะเลิศ
แห่งประเทศไทยฯ ซึ่งโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ครั้งที่ 1 ประเภท วงกลองยาว
ศึกษารายชื่อวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลและรายชื่อวงกลองยาวทั้งหมดที่เข้าร่วมแข่งขันในการประกวด
วงกลองยาวปี พ.ศ. 2549

6) เอกสารสถิติการจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ศึกษาจำนวนครั้งของ
การจัดการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

7) เอกสารผลการประกวดวงกลองยาว โดยคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรี
และการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช 2554 ศึกษารายชื่อวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลในการประกวดวง
กลองยาวปี พ.ศ. 2554

8) เอกสารการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช 2553 ซึ่งด้วย
พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศึกษาเกณฑ์ในการเข้าร่วมประกวดวง
กลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

การรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของระบำกลองของ
ต่างประเทศ ความเป็นมาของกลองยาวในประเทศไทย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1) หนังสือศิลปะคอนราหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย โดยธนิต อยู่โพธิ์ ศึกษาความเป็นมาของกลองในประเทศไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาวพม่า
- 2) หนังสือการแสดงพื้นบ้านของประเทศเกาหลี (Traditional performing arts of Korea) ศึกษาข้อมูลการแสดงพื้นบ้านนงอ๊ก ของประเทศเกาหลี
- 3) หนังสือผลงานสร้างสรรค์ระบำบันเทิงเรริงรำ นำกลองยาว โดยวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ศึกษาข้อมูลการรำกลองยาวในวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
- 4) หนังสือวัฒนธรรมดนตรีและเพลงพื้นเมืองภาคกลาง โดยภัทราวดี ภูษฎาภิรมย์ ศึกษาความเป็นมาของการเล่นกลองยาวในภาคกลางของประเทศไทย
- 5) หนังสือคนทำกลอง โดยวลัยศิริ ทรงลักษณ์ ศึกษาความเป็นมาของ ย่านทำกลอง ณ จังหวัดอ่างทอง และขั้นตอนวิธีการทำกลองยาว
- 6) หนังสือกลองเอกราช โดยภูมิปัญญาไทยศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 10 กรมการพัฒนาชุมชน ศึกษาความเป็นมาของ ย่านทำกลอง ณ จังหวัดอ่างทอง และขั้นตอนวิธีการทำกลองยาว
- 7) หนังสือกลองยาวศิลปะพื้นบ้านของไทยทุกภาค โดยมนตรี ถิรวิทย์วรกุล ศึกษาข้อมูลการรำกลองยาวประยุกต์ที่ผสมผสานการเล่นยิมนาสติกในการแสดง รวมถึงลักษณะของการเล่นกลองยาวประยุกต์ของคณะที่กล่าวถึงในหนังสือเล่มนี้
- 8) หนังสือการละเล่นพื้นบ้าน 4 ภาค ภาคกลาง ศึกษาลักษณะการเล่นกลองยาวของชาวภาคกลาง ซึ่งจัดเป็นการละเล่นพื้นบ้านชนิดหนึ่ง
- 9) หนังสือการวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค โดยกาญจนา แก้วเทพ ศึกษาข้อมูลทฤษฎีสัญวิทยา
- 10) หนังสือนาฏศิลป์ปริทรรศน์ โดย สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ศึกษาทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ของศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์มาใช้วิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการแสดงที่ใช้ในการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

11) บทความกลองยาวประยุกต์ โดยพันธ์ แก้วนุ่น จากหนังสือพิมพ์มติชน ศึกษาข้อมูล การรำกลองยาวประยุกต์ที่จัดทำขึ้นโดยวิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี ในชุดการแสดงที่ชื่อว่า ลูกทุ่ง กลองยาวประยุกต์ เป็นการประยุกต์โดยนำเพลงลูกทุ่งเข้ามาผสมผสานกับการรำกลองยาว

12) หนังสือระบบการวัฒนธรรมและคุณภาพมาตรฐาน โดยกรมศิลปากร ศึกษา ความหมายของการอนุรักษ์

13) หนังสือศิลปะการแสดง: มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ โดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา ลักษณะการตีกลองยาว และองค์ประกอบต่าง ๆ ของการรำกลองยาว

14) หนังสือศิลปินิตินและผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี ประจำปีพุทธศักราช 2547 โดย ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี โรงเรียนชลกัลยานุกูล ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับกลองยาวชาวบ้านของวงประทวนเพชรเมืองชล

การรวบรวมข้อมูลจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

1) ข้อมูลองค์กร จากเว็บไซต์กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ศึกษาเกี่ยวกับประวัติ สำนักงาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวง วัฒนธรรม

2) ข้อมูลเพลงและการแสดงของประเทศทิเบต (Tibet Song and Dance) จากเว็บไซต์ ไซเททราเวล (Tibet Travel)

3) ข้อมูลระบำบันเทิงเกรี จากเว็บไซต์ บล็อกแก๊ง (bloggang)

4) ข้อมูลนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด เกรีเอกราช จากเว็บไซต์ บล็อกแก๊ง (bloggang)

5) ข้อมูลระบำพื้นบ้านเกาหลี จากเว็บไซต์ โมเดิร์นพับลิชชิ่ง (modernpublishing)

6) ข้อมูลระบำงักของประเทศเกาหลี จากเว็บไซต์ อินแทนจิบิลคัลเชอะเฮอริทิจ (Intangible Cultural Heritage)

7) ข้อมูล ระบำกลองของประเทศจีน (Ansai Waist Drum Dance: A typical folk dance in northwest China's Shaanxi Province) จากเว็บไซต์ โกลบอลไทมส์ (Global Times)

8) ข้อมูลระบำเอซาของประเทศญี่ปุ่น จากเว็บไซต์ วิสิทโอกินาวาเจแปน (Visit Okinawa Japan)

9) ข้อมูลปิงโซโลม (Pung cholom) จากเว็บไซต์ วิกิพีเดีย (Wikipedia The Free Encyclopedia)

10) ข้อมูลผู้กำกับกับการคัดเลือกนักแสดง จากเว็บไซต์ โอเคเนชั่น (oknation)

11) ข้อมูลระบำโอสิ (Ou: zi dance) จากเว็บไซต์ เมียนมาทราเวลอินฟอร์เมชัน (Myanmar Travel Information)

12) ข้อมูลศิลปการแสดงกลองสับตัดชัย จังหวัดเชียงใหม่ จากเว็บไซต์ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่

13) ข้อมูลการพ่อนพื้นบ้านแบบต่าง ๆ จากเว็บไซต์ ประตูลู่อีสาน

14) ข้อมูลมังคละเกรี จากเว็บไซต์ วัดคู้งตะเกา

การรวบรวมข้อมูลจากวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) วิจัยเรื่อง การแสดงกลองยาว กรณีศึกษากลองยาวคณะเอกพันธ์ โดย นายกীরดี สุขประดิษฐ์ และคณะ ศึกษาความเป็นมาและข้อมูลของการจัดทำการแสดงการรำกลองยาวชุดเถิดเทิง โดย กรมศิลปากร ที่ถูกกล่าวถึงในวิจัยเล่มนี้ และข้อมูลของรูปแบบการแสดงที่ปรับปรุงขึ้นที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคณะกลองยาวเอกพันธ์วิทยาลัย

2) วิจัยเรื่อง บทบาทด้านนาฏศิลป์ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม โดย นายอภิญญา รุ่งพิทักษ์มานะ ศึกษาข้อมูลบทบาทของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีต่อการแสดงนาฏศิลป์

3) วิจัยเรื่อง ประวัติการแสดงกลองยาว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดย พันทิพา สิงห์ชฐิต ศึกษาสภาพการเล่นกลองยาวสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ปรากฏในวิจัยเล่มนี้

4) วิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและฟื้นฟูการท่องเที่ยวของตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี โดย ปฐมภรณ์ จันทร์แก้ว ศึกษาความหมายของการอนุรักษ์และแนวคิดอนุรักษ์วัฒนธรรม

5) วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของคนเชื้อสายมอญเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ บุคคล สื่อประเพณี และสื่อมวลชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเกาะเกร็ด ปาก ลัด และบางกระดี่ โดย สุธีรา เผ่าโภาคสถิตย์

3.3 การสัมภาษณ์บุคคล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้และมีความเกี่ยวข้องในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริม วัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษได้แก่ วงเอกทัศน์และวงศิวิบุตร

3.3.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการประกวดยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวง วัฒนธรรม จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1) อรุณี คงเสรี ตำแหน่งปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมประเพณีและการ แสดงพื้นบ้าน อดีตผู้อำนวยการกองกิจการเครือข่ายทางวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม และพิศดา เหมธานนท์ นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ข้อมูลที่ศึกษา:ความเป็นมาและรูปแบบของการจัดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

2) พิศดา เหมธานนท์ นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
ข้อมูลที่ศึกษา: รูปแบบของการประกวดกลองยาวที่จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมกระทรวงวัฒนธรรม และรายชื่อวงที่ชนะเลิศการประกวดในพ.ศ. 2557

3) วันทนี ม่วงบุญ อดีตคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวในการ ประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ข้อมูลที่ศึกษา: เกี่ยวกับเกณฑ์ในการแข่งขันวงกลองยาว และการตัดสินการประกวดวงกลองยาว

4) สมาน น้อยนิตย์ อดีตคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวในการ ประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ข้อมูลที่ศึกษา: เกี่ยวกับเกณฑ์ในการแข่งขันวงกลองยาว และการตัดสินการประกวดวงกลองยาว

5) อุทัย ปานประยูร อดีตคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ข้อมูลที่ศึกษา: เกี่ยวกับเกณฑ์ในการแข่งขันวงกลองยาว และการตัดสินการประกวดวงกลองยาว

3.3.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ในที่นี้
ผู้วิจัยรวมถึงวงกลองยาวมืออาชีพด้วย มีจำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1) เกษม ทองอร่าม ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทยและผู้จัดการวงกลองยาวเอกพันธ์ และที่ปรึกษาวงกลองยาวศิวิบุตร

ข้อมูลที่ศึกษา: ประวัติของวงกลองยาวเอกพันธ์ รูปแบบการสร้างสรรค์การตีกลองยาวและการแสดงนาฏศิลป์เพื่อเข้าร่วมการประกวดกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน กลวิธีในการชนะการประกวด

2) กษมา ทองอร่าม นาฏศิลป์ชำนาญการและผู้ควบคุมการออกแบบการแสดงของวงกลองยาวเอกพันธ์และที่ปรึกษาการออกแบบการแสดงของวงกลองยาวศิวิบุตร

ข้อมูลที่ศึกษา: ลักษณะของการแต่งกายและกลวิธีในการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์เพื่อเข้าร่วมการประกวดกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน และกลวิธีในการฝึกซ้อมและควบคุมนักแสดง

3) สมคิด นารี ผู้ฝึกสอนและหัวหน้าวงหนุ่มสาวเมืองสุพรรณ ผู้ได้รับรางวัลชมเชย ผู้ได้รับรางวัลชมเชย ในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมปี พ.ศ. 2554

ข้อมูลที่ศึกษา: ความสนใจและเหตุผลที่เข้าร่วมประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

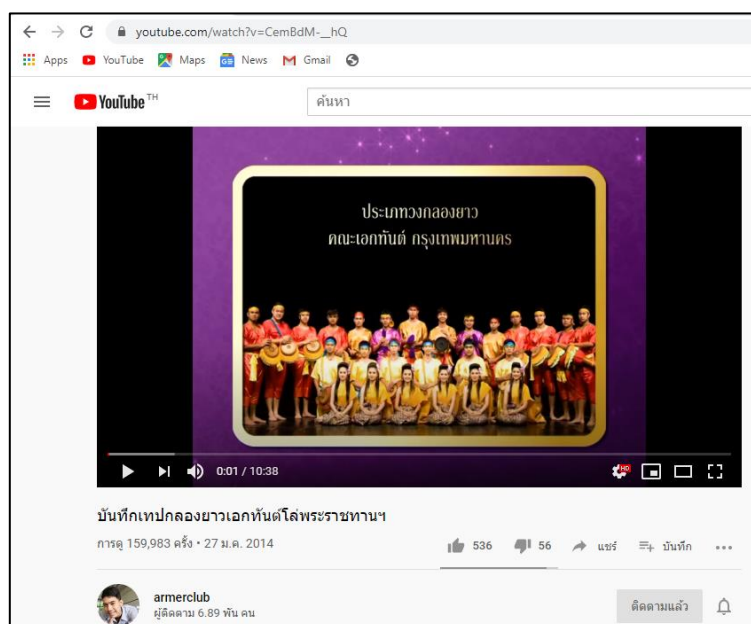
4) ประทวน บุญผิ้ง ผู้จัดการวงกลองยาวประทวนเพชรเมืองชล

ข้อมูลที่ศึกษา: ความเป็นมาและลักษณะการแสดงของวงกลองยาวชาวบ้าน

3.4 การสังเกตการณ์

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการทำวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยต้องศึกษาการแสดงกลองยาวของวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษา จึงทำการสังเกตการณ์จากวีดิทัศน์การแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ของปี พ.ศ. 2552 พ.ศ. 2554 และวงสิวบุตรปี พ.ศ. 2557 เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในบทที่ 4 ต่อไป โดยการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ยูทูป (YouTube) ดังนี้

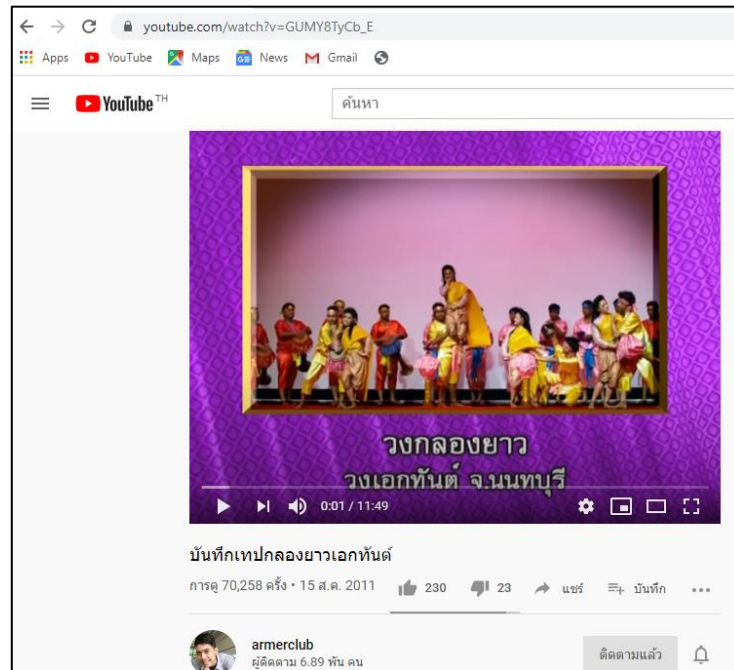
3.4.1 วีดิทัศน์การแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ รางวัลชนะเลิศปี พ.ศ. 2552

ภาพที่ 17 การสืบค้นสารสนเทศ วีดิทัศน์การแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552
ที่มา: ผู้วิจัย

ข้อมูลที่ศึกษา: รูปแบบการแสดงของวงกลองยาวเอกทัศน์ รางวัลชนะเลิศโล่พระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ปี พ.ศ. 2552 ประเภทกลองยาว จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

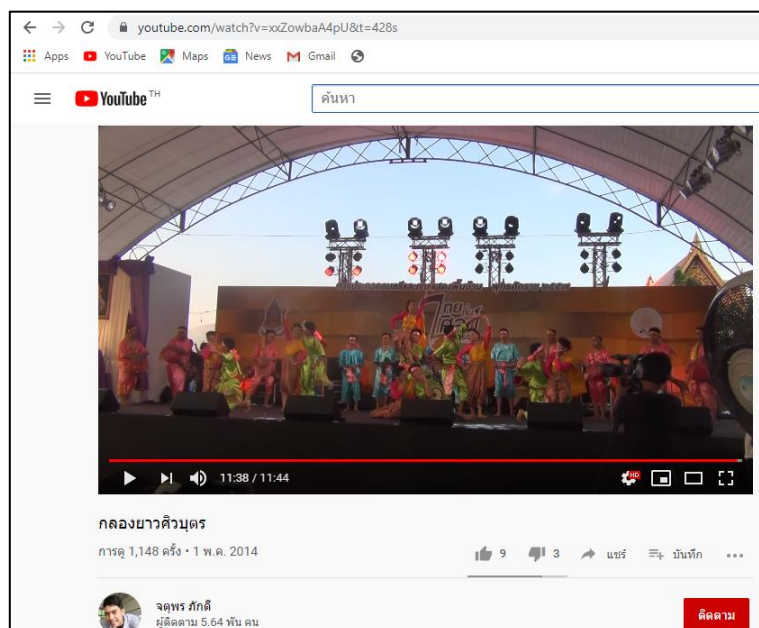
3.4.2 วิถีทัศน์การแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ ราชวัลขณะเลิศปี พ.ศ. 2554

ภาพที่ 18 การสืบค้นสารสนเทศ วิถีทัศน์การแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554
ที่มา: ผู้วิจัย

ข้อมูลที่ศึกษา: รูปแบบการแสดงของวงกลองยาวเอกทัศน์ ราชวัลขณะเลิศด้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ปี พ.ศ. 2554 ประเภทวงกลองยาว จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

3.4.3 วิดีทัศน์การแสดงกลองยาววงศิวบุตร รางวัลชนะเลิศปี พ.ศ. 2557

ภาพที่ 19 การสืบค้นสารสนเทศ วิดีทัศน์การแสดงกลองยาวของวงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557

ที่มา: ผู้วิจัย

ข้อมูลที่ศึกษา: รูปแบบการแสดงของวงกลองยาวศิวบุตร รางวัลชนะเลิศด้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ปี พ.ศ. 2557 ประเภทกลองยาว จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.5 สรุป

ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยเริ่มจากการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยในสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลา 2 ปี ตามกำหนดการของหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2562 โดยการคัดเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์และดำเนินการศึกษาหาข้อมูลจากห้องสมุดภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและห้องสมุดต่างสถาบัน เพื่อรวบรวมหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาข้อมูลเพิ่มจากเว็บไซต์ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับวิจัยฉบับนี้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยไม่สามารถหาได้จากหนังสือ และการสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประกวดกลองยาว และผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวรวมถึงกลองยาวมือ

อาชีพ ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลจากบุคคลที่มีประสบการณ์โดยตรง รวมทั้งการสังเกตการณ์วิถีทัศน์ การแสดงกลองยาวของวงที่ได้รับรางวัลชนะเลิศได้แก่ วงเอกทัศน์และวงศิวิบุตร ผู้วิจัยได้นำข้อมูล จากกระบวนการที่กล่าวข้างต้นนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษารูปแบบการประกวดกลองยาว โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมที่จะกล่าวถึงในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว เถนถ้งการแข่งขัน ผู้ที่เข้าร่วมแข่งขัน และคณะกรรมการผู้ตัดสินการแข่งขัน รวมทั้งการศึกษากาแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ผู้ชนะเลิศชนะเลิศ 2 ปี ในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2554 และวงศิวิบุตรซึ่งเป็นคณะเครือข่ายของวงเอกทัศน์ผู้ชนะเลิศชนะเลิศปี พ.ศ. 2557 เพื่อการวิเคราะห์หารูปแบบการประกวดกลองยาวและรูปแบบการแสดงที่ใช้ในการประกวดวงกลองยาวของงานการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จากแหล่งข้อมูลในหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ผ่านทางวีดิทัศน์การแสดงกลองยาววงเอกทัศน์และวงศิวิบุตรในสื่อออนไลน์ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 4.1 การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
- 4.2 เถนถ้งการแข่งขันประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
- 4.3 คณะกรรมการผู้ตัดสินการประกวดกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
- 4.4 ผู้เข้าร่วมประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
- 4.5 รูปแบบการแสดงกลองยาวในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
 - 4.5.1 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงเอกทัศน์ปี

พ.ศ. 2552

- 4.5.1.1 บทการแสดง
- 4.5.1.2 ดนตรีประกอบการแสดง
- 4.5.1.3 ลีลาท่าทาง
- 4.5.1.4 นักแสดง
- 4.5.1.5 เครื่องแต่งกาย
- 4.5.1.6 พื้นที่เวที

4.5.2 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554

- 4.5.2.1 บทการแสดง
- 4.5.2.2 ดนตรีประกอบการแสดง

4.5.2.3 ลีลาท่าทาง

4.5.2.4 นักแสดง

4.5.2.5 เครื่องแต่งกาย

4.5.2.6 พื้นที่เวที

4.5.3 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557

4.5.3.1 บทการแสดง

4.5.3.2 ดนตรีประกอบการแสดง

4.5.3.3 ลีลาท่าทาง

4.5.3.4 นักแสดง

4.5.3.5 เครื่องแต่งกาย

4.5.3.6 พื้นที่เวที

4.5.4 เทคนิคการสร้างสรรคการแสดงผลงยาวที่ใช้ในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว

4.5.5 การวิเคราะห์รูปแบบการแสดงผลงยาวในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

4.6 สรุป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1 การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

กรมส่งเสริมวัฒนธรรมเริ่มจัดทำโครงการการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านขึ้นเนื่องในโอกาสเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีโดยเฉพาะ โดยมีการขอพระราชทานถ้วยรางวัลแก่ผู้แข่งขันที่ได้รางวัลชนะเลิศ ซึ่งทางกลุ่มสืบสานวัฒนธรรมกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ทำการประชุมจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน และได้รวบรวมประเภทดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของแต่ละภาคในประเทศไทย จากนั้นเสนอโครงการไปที่อธิบดีของทางกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เมื่อได้รับอนุมัติโครงการจึงเริ่มมีการจัดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านขึ้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เนื่องจากการจัดการประกวดทำให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการฝึกฝนดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในแต่ละพื้นที่นั้น ๆ และจะทำให้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไม่สูญหายและมีการพัฒนา

ต่อไป จากนั้นจึงมีการจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปินอีกทั้งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนวงดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย พร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมการปลูกฝังและถ่ายทอดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป

การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านเริ่มมีการจัดประกวดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยในแต่ละปีจะมีการประกวด ภาคละ 2 ประเภท รวมทั้งหมดเป็น 8 ประเภทต่อปี โดยแต่ละปีทางกลุ่มสืบสานวัฒนธรรมจะพิจารณาคัดเลือกประเภทของดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในแต่ละภาคตามมติในที่ประชุมที่มีอัตราเสี่ยงต่อการสูญหายมากที่สุด จะถูกนำมาจัดประกวดเพื่อสืบทอดและสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่ ซึ่งในการประกวดวงกลองยาวได้มีการจัดขึ้น ทั้งหมด 5 ครั้ง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2549 ครั้งที่สองปี พ.ศ. 2552 ครั้งที่สามปี พ.ศ. 2553 ครั้งที่สี่ปี พ.ศ. 2554 และครั้งที่ห้าในปี พ.ศ. 2557

จากการที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์ในการจัดการประกวดวงกลองยาวเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ ทำให้การแสดงกลองยาวเข้าถึงเยาวชนได้โดยการเข้าร่วมประกวดและเกิดการแพร่หลายไปยังประชาชนทั่วไปและผู้เข้าร่วมชมการประกวด ซึ่งในการประกวดวงกลองยาวนี้ ต้องมีการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวเพื่อการแข่งขันตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ถือเป็น การนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมมาพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในยุคปัจจุบัน ทำให้การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลจากการที่เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ตามแนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนคือการปรับปรุงเครื่องอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรมการดำเนินการให้มีการร่วมมือในการดำเนินการอย่างกว้างขวาง การอุปถัมภ์ศิลปินและการทำให้ผลงานหรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมมีคนรู้จักแพร่หลาย การสร้างสรรค์ กล่าวคือ วัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้าและเรียกว่ามีการพัฒนานั้น จะต้องมีการสร้างสรรค์ การคิดค้น และการพัฒนาวัฒนธรรมเก่า ๆ ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและอนาคตอย่างต่อเนื่อง¹ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม ว่าด้วยเรื่องการจัดประกวดแข่งขันที่เป็นแนวทางหนึ่งในการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานของวัฒนธรรม

¹ กรมศิลปากร, ระบบการวัฒนธรรมและคุณภาพมาตรฐาน, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ), 2544.

4.2 เกณฑ์การเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

การประกวดวงกลองยาวทางกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้มีการกำหนดเกณฑ์ในการเข้าร่วมประกวดผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างเกณฑ์ในการเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวมาทั้งหมด 3 ปี ได้แก่ เกณฑ์การประกวดวงกลองยาวของปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2553 และพ.ศ. 2554 ดังข้อมูลต่อไปนี้

เกณฑ์ในการประกวดประเภทวงกลองยาว พ.ศ. 2549²

1) คุณสมบัติผู้เข้าประกวด

1.1) เป็นเยาวชนอายุไม่เกิน 23 ปี และไม่ต่ำกว่า 16 ปี

1.2) นักดนตรีและนักแสดง รวมจำนวนไม่เกิน 26 คน

2) วงดนตรี ประกอบด้วยเครื่องดนตรี และนักดนตรี ดังนี้

2.1) กลองยี่น จำนวน 8 คน

2.2) เครื่องประกอบจังหวะ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง และกรับไม้ไผ่ 2 คู่

3) การแสดง

3.1) กลองรำและผู้รำ 6 คู่ จำนวน 12 คน (ชายและหญิง) ต้องเป็นชายจริง หญิงแท้ ส่วนเครื่องประกอบจังหวะเป็นหญิงหรือชายก็ได้

3.2) การแสดงแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ติดต่อกัน

ช่วงที่ 1 การโหมโรง โดยใช้แม่มือกลองสลับกับคำร้องเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะทรงเป็นวิศิษฏ์ศิลปิน หรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ซึ่งต้องเป็นคำร้องที่ประพันธ์ขึ้นมาใหม่เพื่อใช้ในการประกวดครั้งนี้โดยเฉพาะ (ห้ามใช้บทที่เคยแสดงมาแล้ว) ให้ระบุน วัน เวลา และชื่อผู้แต่ง ใช้เวลาไม่เกิน 7 นาที และไม่ต่ำกว่า 6 นาที ทั้งนี้ให้ส่งบทร้องต่อคณะกรรมการพร้อมหลักฐานการสมัครในวันรายงานตัว

ช่วงที่ 2 การแสดงรำกลองยาว ที่เป็นท่าสร้างสรรค์ ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ ไม่ใช่ท่าเดิมของกรมศิลปากร และไม่เป็นที่เคยส่งเข้าประกวดมาแล้ว ท่าเราต้องไม่ขัดต่อจารีตประเพณีวัฒนธรรม เช่น การเหยียบบนกลองยาว ใช้เวลาไม่เกิน 8 นาที และไม่ต่ำกว่า 7 นาที

² กิริติ สุขประดิษฐ์ และคณะ, “การแสดงกลองยาว กรณีศึกษากลองยาวคณะเอกทัศน์,” (ศิลปินพันธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562), หน้า 155-156.

4) เวลาในการประกวด

ในช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 ใช้เวลาทั้งหมดไม่เกิน 15 นาทีหากตรวจสอบพบว่า มีการลอกเลียนการแสดงที่สร้างสรรค์มาจากคณะอื่น กรรมการจะไม่พิจารณาตัดสิน

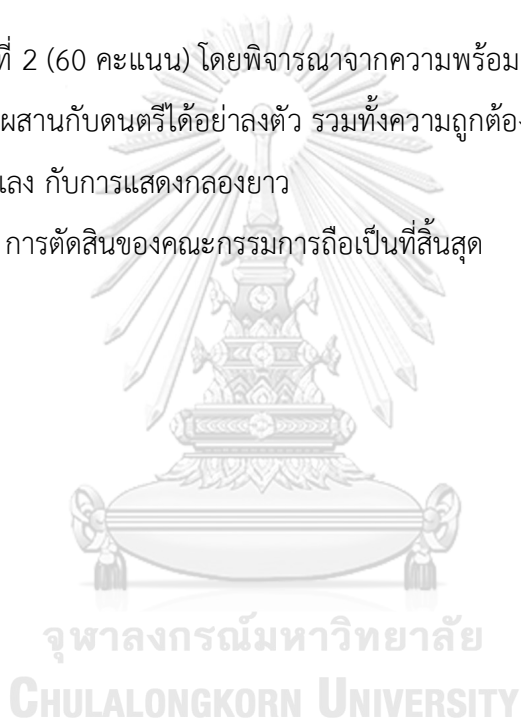
5) เกณฑ์การตัดสิน

5.1) กรรมการตัดสินจะพิจารณาให้คะแนนดังนี้

ช่วงที่ 1 (40 คะแนน) โดยพิจารณาจากการบรรเลง การจัดวง ความไพเราะ ความถูกต้อง แนวทางการบรรเลง กลวิธีการบรรเลง ความกลมกลืน บุคลิกภาพ วินัยในการบรรเลง และคุณภาพของเสียง

ช่วงที่ 2 (60 คะแนน) โดยพิจารณาจากความพร้อมเพรียง ความเหมาะสมของลีลา ท่ารำ และการแสดงที่ผสมผสานกับดนตรีได้อย่างลงตัว รวมทั้งความถูกต้องและความเหมาะสมของเครื่องแต่งกายผู้แสดง ผู้บรรเลง กัับการแสดงกลองยาว

5.2) การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

ตัวอย่างตารางเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการปี พ.ศ. 2549

ตารางที่ 2 ตารางเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวปี พ.ศ. 2549

ที่มา: ผู้วิจัย

รายละเอียด	คะแนน		หมายเหตุ
	เต็ม	ได้	
1. ดนตรี	40		
-การบรรเลง			
-การจัดวง			
-ความไพเราะ			
-ความถูกต้อง			
-แนวการบรรเลง			
-กลวิธีการบรรเลง			
-ความกลมกลืน			
-บุคลิกภาพและวินัยในการแสดง			
-คุณภาพเสียง			
2. การแสดง	60		
-ความพร้อมเพรียง			
-ความเหมาะสมของลีลาท่ารำ			
-การแสดงที่ผสมผสานกับดนตรีได้อย่างลงตัว			
ความถูกต้องและความเหมาะสมของเครื่องแต่งกายผู้แสดง ผู้บรรเลง กับการแสดงกลองยาว			
รวม	100		

เกณฑ์ในการประกวดประเภทวงกลองยาว พ.ศ. 2553

1) คุณสมบัติผู้เข้าประกวด

เป็นเยาวชน อายุระหว่าง 16 – 25 ปี นับถึงวันปิดรับสมัครรวมนักดนตรีและนักแสดง ไม่เกิน 26 คน

2) วงดนตรี ประกอบด้วยเครื่องดนตรี และนักดนตรีดังนี้

2.1) กลองยี่น 8 คน

2.2) เครื่องประกอบจังหวะ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับ โหม่ง

3) การแสดง

3.1) กลองรำและผู้รำ 6 คู่ (ชาย-หญิง) 12 คน ต้องเป็นชายจริงหญิงแท้

3.2) การแสดง แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ติดต่อกัน

ช่วงที่ 1 เป็นการโหมโรงโดยใช้แม่มือกลองสลับกับคำร้องเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิเศษศิลป์ หรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ใช้เวลา 5-7 นาที และให้ส่งบทร้องต่อคณะกรรมการในวันประกวดจริง

ช่วงที่ 2 การแสดงประกอบทำรำ ต้องเป็นทำรำที่สร้างสรรค์ ปรับปรุงขึ้นใหม่ ซึ่งไม่ใช่ทำเดิมที่กรมศิลปากรประดิษฐ์ไว้ และทำรำต้องไม่ขัดต่อจารีตประเพณีวัฒนธรรม เช่น การเหยียบบนกลองยาวใช้เวลา 6-7 นาที

3.3) การรำประกอบกลอง เริ่มต้นด้วยการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ (หากตรวจสอบพบว่าการลอกเลียนการแสดงที่สร้างสรรค์จากคนอื่น คณะกรรมการขอสงวนสิทธิ์ในการไม่พิจารณา) ใช้เวลาทั้งหมดไม่เกิน 15 นาที

เกณฑ์ในการประกวดประเภทวงกลองยาว พ.ศ. 2554

1) คุณสมบัติผู้เข้าประกวด

เป็นเยาวชน อายุระหว่าง 16-25 ปี นับถึงวันปิดรับสมัครรวมนักดนตรีและนักแสดง ไม่เกิน 26 คน

2) วงดนตรี ประกอบด้วยเครื่องดนตรี และนักดนตรีดังนี้

2.1) กลองยี่น 8 คน

2.2) เครื่องประกอบจังหวะ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับ

ไม้ไฟ 2 คู่ โหม่ง

3) การแสดง

3.1) กลองรำและผู้รำ 6 คู่ (ชาย หญิง) 12 คน ต้องเป็นชายจริงหญิงแท้

3.2) การแสดง แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ติดต่อกัน

ช่วงที่ 1 เป็นการไหว้โรง โดยใช้แม่มือกลองสลับกับคำร้องเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปิน หรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ซึ่งต้องเป็นคำร้องที่ประพันธ์ขึ้นมาใหม่และไม่เคยใช้ซ้ำร้องกับกลองยาวมาก่อน และให้ส่งบทร้องต่อคณะกรรมการในวันประกวดจริง ใช้เวลา 5-7 นาที

ช่วงที่ 2 เป็นการแสดงรำกลองยาว ที่เป็นทำรำสร้างสรรค์ ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ ซึ่งไม่ใช่ทำเดิมที่กรมศิลปากรประดิษฐ์ไว้ และไม่เป็นการทำที่เคยได้รับรางวัลในการประกวดของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมและทำรำต้องไม่ขัดต่อจารีตประเพณีวัฒนธรรม เช่น การเหยียบบนกลองยาว ใช้เวลา 6-8 นาที

3.3) การแสดงในช่วงที่ 1 และ ช่วงที่ 2 ใช้เวลาทั้งหมดไม่เกิน 15 นาที และหากตรวจสอบพบว่ามีกรลอกเลียนการแสดงที่สร้างสรรค์จากคนอื่น คณะกรรมการขอสงวนสิทธิ์ในการไม่พิจารณาตัดสิน

4) เกณฑ์การตัดสิน

4.1) คณะกรรมการตัดสินจะพิจารณาให้คะแนนดังนี้

ช่วงที่ 1 (40 คะแนน) โดยพิจารณาจากการบรรเลง การจัดวง ความไพเราะ ความถูกต้อง แนวทางการบรรเลง กลวิธีการบรรเลง ความกลมกลืน บุคลิกภาพ วินัยในการบรรเลง และคุณภาพของเสียง

ช่วงที่ 2 (60 คะแนน) โดยพิจารณาจากความพร้อมเพรียง ความเหมาะสมของลีลา ทำรำ และการแสดงที่ผสมกับดนตรีได้อย่างลงตัว

เครื่องแต่งกายของนักแสดงที่มีความงดงามหรือเป็นชุดพื้นเมืองประจำท้องถิ่นของวงดนตรีที่ส่งเข้าประกวด

4.2) ผลการตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

ตัวอย่างตารางเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการปี พ.ศ. 2554

ตารางที่ 3 ตารางเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวปี พ.ศ. 2554

ที่มา: ผู้วิจัย

รายละเอียด	คะแนน		หมายเหตุ
	เต็ม	ได้	
1. ดนตรี	40		
-การบรรเลง			
-การจัดวง			
-ความไพเราะ			
-ความถูกต้อง			
-แนวการบรรเลง			
-กลวิธีการบรรเลง			
-ความกลมกลืน			
-บุคลิกภาพและวินัยในการแสดง			
-คุณภาพเสียง			
2. การแสดง	60		
-ความพร้อมเพรียง			
-ความเหมาะสมของลีลาท่ารำ			
-การแสดงที่ผสมผสานกับดนตรีได้อย่างลงตัว			
เครื่องแต่งกายของนักแสดงที่มีความงดงามหรือเป็นชุดพื้นเมืองประจำท้องถิ่นของวงดนตรีที่ส่งเข้าประกวด			
รวม	100		

จากข้อมูลเกณฑ์ในการเข้าร่วมการประกวดวงกลองยาวของทั้ง 3 ปีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถแจงข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 4 เกณฑ์ในการประกวดวงกลองยาวของปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2554

ที่มา: ผู้วิจัย

เรื่อง	ข้อมูลเกณฑ์การประกวดวงกลองยาว		
	ปี พ.ศ. 2549	ปี พ.ศ. 2553	ปี พ.ศ. 2554
1. อายุของผู้เข้าร่วมประกวด	เป็นเยาวชนอายุไม่เกิน 23 ปี และไม่ต่ำกว่า 16 ปี	เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 16-25 ปี นับถึงวันปิดรับสมัคร	เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 16-25 ปี นับถึงวันปิดรับสมัคร
2. จำนวนผู้เข้าร่วมประกวดทั้งหมด	นักดนตรีและนักแสดงไม่เกิน 26 คน	นักดนตรีและนักแสดงไม่เกิน 26 คน	นักดนตรีและนักแสดงไม่เกิน 26 คน
3. จำนวนนักดนตรี	กลองยืน จำนวน 8 คน เครื่องประกอบจังหวะ 6 คน ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง และกรับไม้ไผ่ 2 คู่ เป็นหญิงหรือชายก็ได้	กลองยืน 8 คน เครื่องประกอบจังหวะ 6 คน ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับ โหม่ง	กลองยืน 8 คน เครื่องประกอบจังหวะ 6 คน ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหม่ง และกรับไม้ไผ่ 2 คู่
4. จำนวนนักแสดง (ผู้รำ)	กลองรำและผู้รำ 6 คู่ จำนวน 12 คน ต้องเป็นชายจริงหญิงแท้	กลองรำและผู้รำ 6 คู่ จำนวน 12 คน ต้องเป็นชายจริงหญิงแท้	กลองรำและผู้รำ 6 คู่ จำนวน 12 คน ต้องเป็นชายจริงหญิงแท้

เรื่อง	ข้อมูลเกณฑ์การประกวดวงกลองยาว		
	ปี พ.ศ. 2549	ปี พ.ศ. 2553	ปี พ.ศ. 2554
5. การสร้างสรรค์การแสดงที่ใช้ในการประกวด	แบ่งออกเป็น 2 ช่วงติดต่อกัน ช่วงที่ 1 การโหมโรง โดยการสร้างสรรค์มือกลองและคำร้อง เทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ช่วงที่ 2 การแสดงรำกลองยาว ต้องเป็นทำ	แบ่งออกเป็น 2 ช่วงติดต่อกัน ช่วงที่ 1 การโหมโรง โดยการสร้างสรรค์มือกลองและคำร้อง เทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ช่วงที่ 2 การแสดงรำกลองยาว ต้องเป็นทำ	แบ่งออกเป็น 2 ช่วงติดต่อกัน ช่วงที่ 1 การโหมโรง โดยการสร้างสรรค์มือกลองและคำร้อง เทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ช่วงที่ 2 การแสดงรำกลองยาว ต้องเป็นทำ
	ที่สร้างสรรค์ ปรับปรุงขึ้นมาใหม่	ที่สร้างสรรค์ ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ โดยการรำประกอบกลองต้องเริ่มต้นด้วยการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่	ที่สร้างสรรค์ ปรับปรุงขึ้นมาใหม่
6. เวลาที่ใช้ในการประกวด	ช่วงที่ 1 6-7 นาที ช่วงที่ 2 7-8 นาที รวมไม่เกิน 15 นาที	ช่วงที่ 1 5-7 นาที ช่วงที่ 2 6-7 นาที รวมไม่เกิน 15 นาที	ช่วงที่ 1 5-7 นาที ช่วงที่ 2 6-8 นาที รวมไม่เกิน 15 นาที
7. กฎข้อห้ามในการสร้างสรรค์การแสดง	1.ห้ามใช้บทร้องที่เคยแสดงมาแล้ว 2.ห้ามใช้ทำรำเดิมของกรมศิลปากร 3.ห้ามใช้ทำรำที่เคยส่งเข้าประกวดมาแล้ว 4.ห้ามใช้ทำรำที่ขัดต่อจารีตประเพณี เช่น	1.ห้ามใช้ทำรำเดิมของกรมศิลปากร 2.ห้ามใช้ทำรำที่ขัดต่อจารีตประเพณี เช่น การเหยียบบนกลองยาว	1.ห้ามใช้บทร้องที่เคยใช้ขับร้องกับกลองยาวมาก่อน 2.ห้ามใช้ทำรำเดิมของกรมศิลปากร 3.ห้ามใช้ทำรำที่เคยได้รับรางวัลในการ

เรื่อง	ข้อมูลเกณฑ์การประกวดวงกลองยาว		
	ปี พ.ศ. 2549	ปี พ.ศ. 2553	ปี พ.ศ. 2554
	การเหยียบบนกลองยาว 5.ห้ามลอกเลียนการแสดงที่สร้างสรรค์มาจากคณะอื่น	3.ห้ามลอกเลียนการแสดงที่สร้างสรรค์มาจากคณะอื่น	ประกวดของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม 4.ห้ามใช้ท่ารำที่ขัดต่อจารีตประเพณี เช่น การเหยียบบนกลองยาว 5.ห้ามลอกเลียนการแสดงที่สร้างสรรค์มาจากคณะอื่น
8. เกณฑ์การตัดสิน	กรรมการพิจารณา ช่วงที่ 1 40 คะแนน และ ช่วงที่ 2 60 คะแนน การพิจารณาความถูกต้องและความ	ไม่มีการแจ้ง	กรรมการพิจารณา ช่วงที่ 1 40 คะแนน และ ช่วงที่ 2 60 คะแนน การพิจารณาเครื่องแต่งกายของนักแสดงที่
	มีเหมาะสมของเครื่องแต่งกายผู้แสดง ผู้บรรเลง กับการแสดงกลองยาว		มีมีความงดงามหรือเป็นชุดพื้นเมืองประจำท้องถิ่นของวงดนตรีที่ส่งเข้าประกวด

จากการศึกษาเกณฑ์ที่ใช้ในการประกวดวงกลองยาวของทั้ง 3 ปี ดังตารางที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน จะมีความแตกต่างไปบ้างในบางรายละเอียด แต่โดยรวมมีการกำหนดรูปแบบในการเข้าร่วมประกวดและรูปแบบการสร้างสรรค์การแสดงคล้ายกัน ผู้วิจัยได้จำแนกข้อความที่มีความแตกต่างกันของเกณฑ์ที่ใช้ในการประกวดวงกลองยาวทั้ง 3 ปี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ข้อแตกต่างของเกณฑ์ในการประกวดวงกลองยาว

ที่มา: ผู้วิจัย

เกณฑ์	ปี พ.ศ. 2549	ปี พ.ศ. 2553	ปี พ.ศ. 2554
อายุของผู้เข้าร่วมประกวด	ต้องเป็นเยาวชน อายุ 16-23 ปี	ต้องเป็นเยาวชน อายุ 16-25 ปี	ต้องเป็นเยาวชนอายุ 16-25 ปี
การกำหนดเครื่องประกอบจังหวะ	กรับไม้ไผ่	กรับ	กรับไม้ไผ่
เวลาที่ใช้ในการแสดงในแต่ละช่วง	ช่วงที่ 1 6-7 นาที ช่วงที่ 2 7-8 นาที	ช่วงที่ 1 5-7 นาที ช่วงที่ 2 6-7 นาที	ช่วงที่ 1 5-7 นาที ช่วงที่ 2 6-8 นาที
มีการประกาศเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน	มีการพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของเครื่องแต่งกายผู้แสดง ผู้บรรเลง กับการแสดงกลองยาว	ไม่แจ้งเกณฑ์การตัดสิน	มีการพิจารณาเครื่องแต่งกายของนักแสดงที่มีความงดงามหรือเป็นชุดพื้นเมืองประจำท้องถิ่นของวงดนตรีที่ส่งเข้าประกวด
การกำหนดรูปแบบการรำประกอบกลอง	ไม่มีการแจ้ง	ช่วงการรำให้เริ่มต้นด้วยการแสดงที่สร้างสรรค์ชิ้นใหม่	ไม่มีการแจ้ง

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกณฑ์ในการประกวดวงกลองยาวในโครงการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาวนี้ มีข้อแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งข้อแตกต่างเป็นในเรื่องของการใช้คำ การคาดเคลื่อนของตัวเลขเพียงเล็กน้อย หรือการแจ้งเกณฑ์การตัดสินและการกำหนดรูปแบบการรำประกอบกลอง ข้อแตกต่างที่กล่าวมานี้อาจไม่ได้ส่งผลกระทบต่อทำให้รูปแบบการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวในการประกวดแต่ละปีนั้นแตกต่างกัน

วิเคราะห์เกณฑ์การประกวดวงกลองยาวปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2554

1. การกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมประกวดรวมนักดนตรีและนักแสดงไม่เกิน 26 คน โดยมีการระบุอย่างละเอียดในเรื่องของจำนวนเครื่องดนตรีและจำนวนผู้แสดงอย่างชัดเจน และการกำหนดเวลาที่ใช้ในการแสดงทั้งหมดไม่เกิน 15 นาที ผู้วิจัยมีความเห็นว่าที่เป็นเช่นนี้ทำให้เกิดความเท่าเทียมสำหรับผู้เข้าร่วมประกวดวงกลองยาวทุกวง ในเรื่องของการคิดสร้างสรรค์การแสดงกลองยาว

2. การกำหนดการแสดงแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือช่วงที่ 1 การโหมโรงโดยบังคับให้มีการแต่งบทประพันธ์เทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และช่วงที่ 2 การแสดงรำกลองยาว ในช่วงนี้ผู้สมัครจะต้องสร้างสรรค์การแสดงชิ้นใหม่ จะต้องไม่ลอกเลียนแบบการรำกลองยาวของกรมศิลปากร และคณะอื่น โดยเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมานี้ผู้สมัครสามารถสร้างสรรค์การแสดงได้อย่างอิสระทั้งในเรื่องของดนตรี ท่ารำ บทร้อง และการแต่งกาย

3. จากตารางเกณฑ์การให้คะแนนของคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาว แสดงให้เห็นว่าวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศเป็นวงที่สามารถทำตามเกณฑ์การตัดสินที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์มากที่สุดตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ดังเช่นวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษาได้แก่ วงเอกทัศน์ และวงศิวบุตรนี้ได้รับรางวัลชนะเลิศ อันเนื่องมาจากความสมบูรณ์ของการแสดงที่เหลื่อมล้ำเพียงเล็กน้อย ดังเช่น การแต่งกายของสมาชิกในวงแต่ละตำแหน่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือมีสีสันทันทีสอดคล้องกันอย่างลงตัวรวมถึงมีความเรียบร้อยและสวยงาม³ การมีบุคลิกภาพและวินัยในการแสดงที่ดี กล่าวคือ มีการจัดรูปแบบการแสดงตั้งแต่เดินเข้ามายังเวทีการแข่งขันได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการทำความเคารพพระฉายาลักษณ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีก่อนทำการแสดง รวมถึงการเดิน นั่ง ยืน และการทำการแสดงทั้งหมดมีความพร้อมเพรียงกัน⁴

4.3 คณะกรรมการผู้ตัดสินการประกวดกลองยาว

การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว ทางกลุ่มส่งเสริมวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม มีการนำเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เฉพาะด้าน

³ สัมภาษณ์ วันทนี ม่วงบุญ, ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโขน-ละคร สำนักการสังคีตกรมศิลปากร, 3 กรกฎาคม 2563.

⁴ สัมภาษณ์ อุทัย ปานประยูร, ผู้เชี่ยวชาญดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีตกรมศิลปากร, 8 กรกฎาคม 2563.

และทำการจัดตั้งคณะกรรมการผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการตัดสินการประกวดวงกลองยาว ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความชำนาญในเรื่องของดนตรีและนาฏศิลป์ โดยเฉพาะความรู้ในเรื่องการเล่นกลองยาว การรำ การร้อง และการเล่นดนตรี เนื่องจากในการประกวดกลองยาวผู้เข้าประกวดต้องทำการแสดง ที่มีทั้งการร้อง การรำและการเล่นดนตรี เพื่อให้ผลการตัดสินออกมาเป็นธรรม

ในแต่ละปีจะมีคณะกรรมการจำนวน 5 – 7 คน⁵ โดยจำนวนของคณะกรรมการจะต้องมีจำนวนเป็นเลขคี่ เพื่อไม่ให้ผลการตัดสินของคณะกรรมการเสมอกัน

เกณฑ์ในการคัดเลือกคณะกรรมการในการประกวดวงกลองยาวนี้จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย ดุริยางค์ไทย และคีตศิลป์ไทย และจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป⁶ ซึ่งผู้วิจัยพบรายชื่อคณะกรรมการการประกวดกลองยาว 7 ท่าน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 รายชื่อคณะกรรมการการประกวดวงกลองยาว

ที่มา: ผู้วิจัย

ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ	ตำแหน่ง	สังกัด
1	สมโภชน์ ฉายะเกษตริณ*	อดีตผู้อำนวยการ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	กระทรวงวัฒนธรรม
2	สมาน น้อยนิตย์	ผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางคศิลป์ไทย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี
3	วันทนีย์ ม่วงบุญ	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโขน-ละคร	สำนักงานสังคีตกรมศิลปากร
4	อุทัย ปานประยูร	ผู้เชี่ยวชาญดุริยางค์ไทย	สำนักงานสังคีตกรมศิลปากร
5	สมบัติ แก้วสุจริต	ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย	สำนักงานสังคีตกรมศิลปากร
6	บุญช่วย แสงอนันต์	ผู้เชี่ยวชาญดุริยางค์ไทย	สำนักงานสังคีตกรมศิลปากร
7	สหวัดน์ ปลื้มปรีชา	รองอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

⁵ สัมภาษณ์ อรุณี คงเสรี, ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมประเพณีและการแสดงพื้นบ้าน, 18 กรกฎาคม 2562.

⁶ เรื่องเดียวกัน.

* ปัจจุบันเปลี่ยนนามสกุลเป็น สมโภชน์ อินทรกำแหง

จากรายชื่อคณะกรรมการการประกวดวงกลองยาวดั่งตารางข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า คณะกรรมการเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญทั้งทางนาฏศิลป์และทางดุริยางค์ไทย เนื่องจากการประกวดวงกลองยาวนั้นเป็นรูปแบบการแสดงที่มีเกณฑ์ในการตัดสินการประกวดทั้งทางด้านดนตรีและทางด้านการแสดง จึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญทั้งสองด้านนี้ร่วมกัน ตัดสินการประกวดวงกลองยาว

4.4 ผู้เข้าร่วมประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

จากการศึกษาข้อมูลจากทำเนียบการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ผู้วิจัยพบรายชื่อผู้เข้าร่วมประกวดวงกลองยาวในปี พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2554 และรายชื่อวงกลองยาวที่ชนะการประกวดในเอกสารที่ประกาศโดยคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2554 โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

รายชื่อวงดนตรีที่เข้าร่วมประกวดโครงการการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ชิงโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ปี พ.ศ. 2549 ประเภทกลองยาว มีดังนี้

ตารางที่ 7 รายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดในปี พ.ศ. 2549

ที่มา: ผู้วิจัย

ลำดับ	วงกลองยาว	สังกัด	จังหวัด
1	सानศิลป์ไทย	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร
2	กลองยาวศิริสัมพันธ์	โรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์	นนทบุรี
3	โรงเรียนบ้านท่าลาด	โรงเรียนบ้านท่าลาด	-
4	เกาะจันทร์พิทยาคาร	โรงเรียนเกาะจันทร์พิทยาคาร	ชลบุรี
5	โรงเรียนวัดไผ่ขาด	โรงเรียนวัดไผ่ขาด	สิงห์บุรี
6	กลองยาวโรงเรียนวัดอมราวินัยวิทยามณี	โรงเรียนวัดอมราวินัยวิทยามณี	อ่างทอง
7	โรงเรียนวัดเอกราช	โรงเรียนวัดเอกราช	อ่างทอง
8	กลองยาวเยาวชนนงสิทธิ์	-	อ่างทอง
9	กลองยาวประยุกต์โรงเรียนชุมแสง สงคราม “อุตรคณารักษ์อุปถัมภ์”	โรงเรียนชุมแสงสงคราม	พิษณุโลก
10	กลองยาวโรงเรียนชลราษฎรอำรุง 2	โรงเรียนชลราษฎรอำรุง 2	ชลบุรี

ลำดับ	วงกลองยาว	สังกัด	จังหวัด
11	คณะกลองยาวโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนีบำรุง”	โรงเรียนปทุมธานีนันทมนีบำรุง	ปทุมธานี
12	กลองยาวโรงเรียนเพชรเกษม	โรงเรียนเพชรเกษม	กรุงเทพมหานคร
13	นาเชือกกลองยาว	-	กาฬสินธุ์
14	สวน้อยเพชรภูพานคำ	-	ขอนแก่น
15	บุตรแม่ทองเจือ รุ่งเกษม	-	สมุทรสาคร
16	เทิดเทิงบันเทิงศิลป์	-	-

รายชื่อวงดนตรีที่เข้าร่วมประกวดโครงการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
ชิงโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ปี พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2554 ประเภทกลองยาว
มีดังนี้

ตารางที่ 8 รายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดในปี พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2554

ที่มา: ผู้วิจัย

ลำดับ	วงกลองยาว	สังกัด	จังหวัด
1	วงสระกระโจมโสภณพิทยา	โรงเรียนสระกระโจมโสภณ พิทยา	สุพรรณบุรี
2	วงกลองยาวก้องโลก	-	สุพรรณบุรี
3	วงสานศิลป์ไทย	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร
4	วงโรงเรียนบัวแก้วเกษม	โรงเรียนบัวแก้วเกษม	ปทุมธานี
5	วงขวัญใจเพชรชื่นชม	-	มหาสารคาม
6	วงปากซัน นครหลวงโซวี	-	พระนครศรีอยุธยา
7	วงเอกทันต์	-	นนทบุรี
8	วงศรีอุบลกลองยาว นครปฐม	-	นครปฐม
9	วงโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)	โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์)	เพชรบุรี
10	วงหนุ่มสาวเมืองสุพรรณ	-	สุพรรณบุรี

รายชื่อวงดนตรีที่เข้าร่วมประกวดโครงการการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
ชิงโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ปี 2557 ประเภทलयยาว มีดังนี้

ตารางที่ 9 รายชื่ วงलयยาวที่เข้าร่วมประกวดในปี พ.ศ. 2557

ที่มา: ผู้วิจัย

ลำดับ	วงलयยาว	สังกัด	จังหวัด
1	วงเอกทันต์	-	นนทบุรี
2	วงศิวบุตร	-	นนทบุรี
3	วงสานศิลป์ไทย	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน	กรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมประกวดส่วนใหญ่เป็นผู้สมัครจากภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 77 ของจังหวัดทั้งหมดที่มีรายชื่อเข้าร่วมประกวด ส่วนอีกร้อยละ 23 เป็นผู้สมัครจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเห็นได้ว่าการประกวดวงलयยาวนี้ไม่มีการจำกัดภาคในการสมัครเข้าร่วมแข่งขัน ถึงแม้ว่าจะเป็นการแข่งขันของภาคกลาง ผู้สมัครจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถเข้าร่วมประกวดได้เช่นกัน ดังปรากฏข้อมูลการเล่นलयยาวของชาวตะวันออกเฉียงเหนือ มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า กลองหาง ซึ่งใช้บรรเลงในเทศกาลต่าง ๆ คล้ายกับการเล่นलयยาวของภาคกลาง แต่จะมีความแตกต่างกันที่จำนวนผู้แสดงที่มากกว่า การแต่งกาย รวมถึงท่วงทำนองจังหวะการตีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพียงแต่ผู้เข้าร่วมประกวดจะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ในการแข่งขันของประเภทलयยาวที่ได้กำหนดไว้

ผู้วิจัยได้ศึกษารายชื่ วงलयยาวที่ได้รับรางวัลจากการประกวดวงलयยาวในแต่ละปี ซึ่งรายชื่อที่จะกล่าวต่อไปนี้ ถือเป็นผลการตัดสินที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของการตัดสิน การประกวดวงलयยาวจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้วทั้งสิ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 10 รายชื่อวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
ที่มา: ผู้วิจัย

ครั้งที่	ปี	วงกลองยาว	รางวัล
1	พ.ศ. 2549	วงโรงเรียนวัดเอกราช	ชนะเลิศ
		วงสานศิลป์ไทย	รองชนะเลิศอันดับหนึ่ง
		กลองยาวโรงเรียนเพชรเกษม	รองชนะเลิศอันดับสอง
2	พ.ศ. 2552	<i>ระดับประถมศึกษา</i>	
		วงโรงเรียนเพชรเกษม	ชนะเลิศ
		วงโรงเรียนวัดบางเต็อ	รองชนะเลิศอันดับหนึ่ง
		วงโรงเรียนวัดเอกราช	รองชนะเลิศอันดับสอง
		วงกลองยาวก้องโลก และ วงกลองยาวโรงเรียนบ้านหนองกา	ชมเชย
		<i>ระดับเยาวชน</i>	
		วงเอกทัศน์	ชนะเลิศ
		วงโรงเรียนปทุมธานี “นันทมณีบำรุง”	รองชนะเลิศอันดับหนึ่ง
		วงสานศิลป์ไทย	รองชนะเลิศอันดับสอง
		วงศิษย์ครูพัฒน์	ชมเชย
3	พ.ศ. 2553	วงสานศิลป์ไทย	ชนะเลิศ
		วงสระกระโจมโสภณพิทยา	รองชนะเลิศอันดับหนึ่ง
		วงโรงเรียนบัวแก้วเกษร	รองชนะเลิศอันดับสอง
		วงขวัญใจเพชรชื่นชม และ วงปากซัน นครหลวงโซวี	ชมเชย
4	พ.ศ. 2554	วงเอกทัศน์	ชนะเลิศ
		วงโรงเรียนจันทราวาส	รองชนะเลิศอันดับหนึ่ง
		วงหนุ่มสาวเมืองสุพรรณ	รองชนะเลิศอันดับสอง
		วงศรีอุบลกลองยาว	ชมเชย
5	พ.ศ. 2557	วงศิวบุตร	ชนะเลิศ
		วงเอกทัศน์	รองชนะเลิศอันดับหนึ่ง
		วงสานศิลป์ไทย	รองชนะเลิศอันดับสอง

การวิเคราะห์ผู้เข้าร่วมประกวดวงกลองยาว

1. ในการประกวดครั้งที่ 1 จะเห็นได้ว่ามีผู้สนใจเข้าร่วมประกวดถึง 16 วง ถือว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดการประกวดขึ้นในเรื่องของการทำให้ดนตรีและการแสดงพื้นบ้านเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย

2. จากจำนวนผู้เข้าร่วมประกวดในแต่ละปีของทั้ง 5 ปี มีจำนวนน้อยลง ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็น 3 ประการ 1) การเข้าร่วมประกวดวงกลองยาวต้องใช้เวลาในการเดินทางเป็นเวลานานสำหรับจังหวัดที่อยู่ไกล จึงมีเรื่องของงบประมาณและความคุ้มค่าเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้บางวงที่สนใจอาจไม่ได้เข้าร่วมประกวด 2) เนื่องจากผู้เข้าร่วมประกวดเป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุ 16-25 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ทำให้บางวงเกิดการรวมตัวเพื่อฝึกซ้อมได้ยากจึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประกวดได้ 3) จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อวงที่เข้าร่วมการประกวดวงกลองยาว พบว่ามีรายชื่อวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศถึง 2 ครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้วงกลองยาวคณะอื่น ๆ ที่สนใจเข้าร่วมการประกวดมีความไม่มั่นใจในฝีมือการแสดงของตน จึงทำให้มีจำนวนผู้เข้าประกวดลดน้อยลง⁷ อันเนื่องมาจากความสามารถที่โดดเด่นและมีประสบการณ์ทางด้านการแสดงมาอย่างยาวนาน

3. ในปี พ.ศ. 2552 มีการจัดประกวดวงกลองยาวระดับประถมศึกษาเพียงปีเดียว เนื่องจากทางกลุ่มสืบสานวัฒนธรรมผู้จัดการประกวดมีความต้องการเผยแพร่การแสดงพื้นบ้านไปยังเด็กระดับประถมศึกษาแต่เนื่องจากเด็กชั้นประถมศึกษารวมตัวเพื่อฝึกซ้อมยาก วงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดจึงน้อยทำให้ไม่มีการจัดประกวดระดับประถมศึกษาอีก⁸ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทางกลุ่มสืบสานวัฒนธรรมไม่ประสบความสำเร็จในการเผยแพร่การแสดงพื้นบ้านไปยังเด็กระดับประถมศึกษา อาจเนื่องด้วยปัจจัยเรื่องเวลาในการฝึกซ้อม อายุที่ยังน้อย และการรับส่งของผู้ปกครองที่เป็นอุปสรรคในการรวมตัวฝึกซ้อมการแสดง

⁷ สัมภาษณ์ อุทัย ปานประยูร, 2563.

⁸ สัมภาษณ์ อรุณี คงเสรี, 2562.

4.5 การแสดงกลองยาวในการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมกระทรวงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างการแสดงกลองยาวที่ใช้ในการประกวดกลองยาวที่จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จากวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ 2 ปี ได้แก่ วงเอกทัศน์ ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศในปี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2554 และวงศิวบุตรผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศในปี พ.ศ. 2557 โดยการศึกษาการแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์และวงศิวบุตรจากวีดิทัศน์ในปีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศและการสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวงเอกทัศน์และวงศิวบุตร เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลหารูปแบบการแสดงที่ใช้ในการประกวดกลองยาวที่จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

4.5.1 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงเอกทัศน์ ปี พ.ศ. 2552

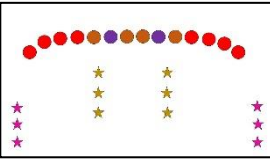
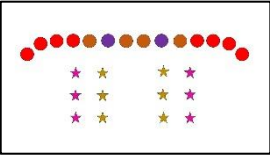
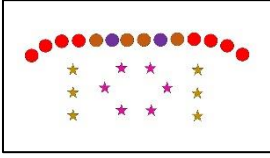
การแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดวงกลองยาวโครงการการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในปี พ.ศ. 2552 มีลักษณะของการแสดงดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

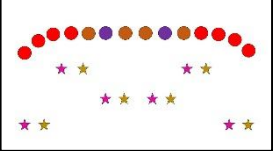
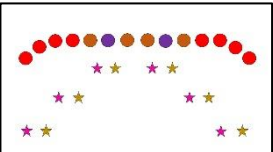
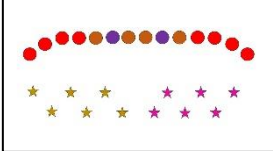
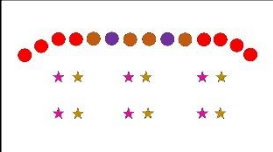
ตารางที่ 11 ตารางแสดงภาพรวมของการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552

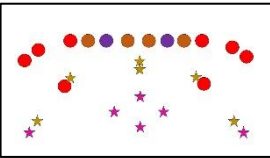
ที่มา ผู้วิจัย

การแสดง	เนื้อร้อง/ทำนอง	รูปแบบแถว
<p><u>การโหมโรง</u></p> <p>ผู้ตีกลองหนึ่งคนร้องโห่ แล้วนักดนตรีและนักแสดงทั้งหมดขานรับว่า ฮิ้ว ทำทั้งหมด 3 ครั้ง จากนั้นเป็นการร้องเพลงพร้อมบรรเลงกลองยาว ไม่มีการรำ</p>	<p><u>เพลงโห่ 3 ลา</u> (เนื้อร้อง)</p> <p>โฮ...ฮิ้ว...โฮ...ฮิ้ว...โฮ...ฮิ้ว...</p> <p>เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา</p> <p>เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา</p> <p>มาแต่ของเขา ของเราก็ไม่มา</p> <p>ตาลาลา...</p> <p>ใครมีมะกรูด มาแลกมะนาว</p> <p>ใครมีมะกรูด มาแลกมะนาว</p> <p>ใครมีลูกสาว มาแลกลูกเขย</p> <p>ใครมีลูกสาว มาแลกลูกเขย</p> <p>เอวอะเอาเหว้ย</p> <p>ลูกเขยกลองยาว</p>	 <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ตีกลองยาว ● ผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะ ● ผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะที่เล่นล้อฉาบ ★ ผู้รำชาย ★ ผู้รำหญิง

การแสดง	เนื้อร้อง/ทำนอง	รูปแบบแถว
	<p>तालाला...</p> <p>(ทำนองกลองยาว) ลูกขึ้น (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p> <p><u>เพลงกราว ปรับเนื้อเป็นเพลง</u> <u>เทิดพระเกียรติ</u> <u>สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ</u> <u>สยามบรมราชกุมารี</u> (เนื้อร้อง)</p> <p>พระเกียรติ สมเด็จพระ เทพรัตนา ธ ทรง เปรื่องปรัชญ์ ศาสตร์แห่งศิลป์ ทรงเป็น วิศิษฎ์ ศิลปิน พสกศิลป์ ถิ่นไทย พังไบบุญ ศิลปะ การแสดง พื้นบ้าน สืบสาน ส่งเสริม สนับสนุน นับเป็น พระมหา การุญ</p> <p>เทิดพระคุณ พระองค์ ทรงพระเจริญ (ทำนองกลองยาว) มือกราว (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p> <p><u>เพลงร้องกลองยาววงเอกพันธ์</u> (เนื้อร้อง)</p> <p>น้องหนูมาตุกลองยาว น้องหนูมาตุกลองยาว เลื่องชื่ออื้อฉาว กลองยาวเอกพันธ์ तालाला....</p>	

การแสดง	เนื้อร้อง/ทำนอง	รูปแบบแถว
	<p>แบะแบแบะแบะ แบะแบแบะแบะ แบะแบแบะแบะ แบะแบแบะแบะ ลูกความหลงแม่ ไปกินนมใคร ลูกความหลงแม่ ไปกินนมใคร กินนมตักแตน ท้องแบนท้องควาย ตาลาลา....</p> <p>(ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่ (ทำนองกลองยาว) มีอกลองยาว มาตรฐานปรับใหม่</p>	
<p><u>การเล่นล้อฉาบ</u> ผู้ตีฉิ่งและฉาบเล็กจะออกมา แสดงลีลาผาดโผน ตีลังกา และ เดินตามจังหวะเพลงไปเชิญผู้ แสดงกลองรำ</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p>	
<p><u>การแสดงของผู้แสดงกลองรำ</u> ผู้รำชายจะออกมาแสดงลีลาการ รำประกอบกลองยาว</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) เล่นล้อรับกัน ระหว่างฝั่งซ้ายและฝั่งขวา (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p>	
<p><u>การแสดงคู่ระหว่างผู้แสดงชาย และหญิง</u> ผู้แสดงชายและหญิง รำรำร่วมกัน มีทั้งการรำเป็นคู่ หรือการแบ่งกลุ่มชายและหญิง โดยการท่าทำและปรับแถวตาม จังหวะเพลง</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) มีอกลองยาว มาตรฐานปรับใหม่</p>	

การแสดง	เนื้อร้อง/ทำนอง	รูปแบบแถว
	<p>(ทำนองกลองยาว) จังหวะป่อม (เนื้อร้อง) ที่สูงขึ้นไป เค้าเรียกภูเขา ที่สูงขึ้นไป เค้าเรียกภูเขา ที่อยู่หลังเต่า เค้าเรียกอะไร ตาลาลา.... นำคูอิหนูหน้าแดง อาละวะ นำคูอิหนูหน้าแดง อาละวะ นำคูอิหนูหน้าแดง อาละวะ นำคูอิหนูหน้าแดง บ้านชายข้าวแดง หน้าแดงนำคู ตาลาลา.... (ทำนองกลองยาว) มือ 3 ป่อม ปรับปรุงใหม่ (เนื้อร้อง) ลอยหน้าลอยตา เจ็บ เจ็บ ลอยหน้าลอยตา เจ็บ เจ็บ (ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว มาตรฐานปรับปรุงใหม่</p>	
	<p>(ทำนองกลองยาว) มือนางยักษ์ ปรับปรุงใหม่ ล้อรับกับ มือกลองยาว มาตรฐานปรับปรุงใหม่</p>	
	<p>(ทำนองกลองยาว) มือ 3 ป่อม ปรับปรุงใหม่</p>	

การแสดง	เนื้อร้อง/ทำนอง	รูปแบบแถว
การตั้งซุ้มจับ ผู้แสดงหญิงและชาย รวมทั้งนักดนตรี ร่วมกันปรับรูปแบบแถวเพื่อแสดงท่าจบ โดยมีการต่อตัวด้วยดั่งภาพที่ 16	(ทำนองกลองยาว) ลูกจบ มาตรฐานปรับปรุงใหม่	

ผู้วิจัยพบว่าวงเอกทัศน์มีการใช้พระฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีประกอบในการแสดงด้วย ปรากฏอยู่ช่วงตอนจบของการแสดง ดังภาพที่ 20

ภาพที่ 20 ฉากจบของการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552

ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทัศน์ไล่พระราชทานฯ[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563

แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=CemBdM-__hQ

4.5.1.1 บทการแสดง

ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552 มีการใช้บทร้องดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว และบทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่มีเนื้อร้องที่เกี่ยวข้องกับชื่อวงเอกทัศน์และเกี่ยวข้องกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปิน ดังข้อมูลตามหัวข้อดังนี้

1) บทร้องดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว ใช้ร้องกันทั่วไปในการเล่นกลองยาวพื้นบ้าน และใช้ร้องในการแสดง เถิดเทิง ของกรมศิลปากร มีด้วยกัน 6 บทร้อง ได้แก่

1. เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา มาแต่ของเขา ของเราก็ไม่มา ตาลาลา

2. ใครมีมะกรูด มาแลกมะนาว ใครมีลูกสาว มาแลกลูกเขย เอาวะ
เอาเหวย ลูกเขยกลองยาว ตาลาลา

3. แะแบแะแบ ลูกความหลงแม่ ไปกินนมใคร กินนมตักแตน
ท้องแบนท้องบาน ตาลาลา

4. ที่สูงขึ้นไป คำเรียกภูเขา ที่อยู่หลังเต่า คำเรียกอะไร ตาลาลา

5. นำคู่อีหนูหน้าแดง บ้านชายข้าวแกง หน้าแดงนำดู ตาลาลา

6. ลอยหน้าลอยตา เจ็บ เจ็บ

2) บทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวงเอกทนต์ ถือเป็น
เอกลักษณ์เฉพาะของวงแต่งขึ้นโดย อาจารย์เกษม ทองอร่าม ผู้จัดตั้งและควบคุมวง มีบทร้องดังนี้

“..น้องหนูมาดุกองยาวเลื่องชื่ออ้อฉาว กลองยาวเอกทนต์ ตาลาลา..”

3) บทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ เป็นการนำเพลงกราว มาปรับแต่งเนื้อหาให้
เกี่ยวข้องกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และคุณค่าของ
วัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของเกณฑ์ในการแข่งขันวงกลองยาวที่กำหนดขึ้นโดย
กรมส่งเสริมวัฒนธรรม แต่งขึ้นโดย เกษม ทองอร่าม ผู้จัดตั้งวง มีบทร้องดังนี้

“พระเกียรติ สมเด็จพระ เทพรัตนาฯ ธ ทรง เปรื่องปรัชญ์ ศาสตร์แห่งศิลป์
ทรงเป็น วิศิษฎ์ ศิลปิน พสกศิลป์ ถิ่นไทย พึ่งใบบุญ
ศิลปะ การแสดง พื้นบ้าน สืบสาน ส่งเสริม สนับสนุน
นับเป็น พระมหา การุญ เทิดพระคุณ พระองค์ ทรงพระเจริญ”

4.5.1.2 ดนตรีประกอบการแสดง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงกลองยาวประกอบด้วยเครื่องดนตรี 6 ชนิด
ได้แก่ กลองยาว 8 ลูก และเครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับไม้ไผ่ 2 คู่ และ
โหม่ง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประกวดวงกลองยาวที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
ได้กำหนดไว้

เพลงที่วงเอกทนต์นำมาใช้สร้างสรรค์มือกลองยาวสำหรับการบรรเลงกลองยาว
ประกอบด้วยเพลงดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว และเพลงดั้งเดิมของวงปี่พาทย์ สร้างสรรค์ขึ้นโดยเกษม

ทองอร่าม ผู้จัดตั้งวง เป็นการนำเพลงดั้งเดิมมาปรับปรุงใหม่โดยการเพิ่มจังหวะเข้าไปในช่วงจังหวะที่ว่าง หรือการลดทอนจังหวะเพื่อให้เกิดเป็นทำนองใหม่ขึ้น ได้แก่

1) เพลงดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว

1.เพลงโหม่สามลา คือการเริ่มต้นด้วยการร้องโหม่ และร้องรับ 3 ครั้ง

หลังจากนั้นถึงเป็นการตีกลองยาว

2.เพลงกลองยาวมาตรฐานของการรำเถิงของกรมศิลปากร

เป็นจังหวะที่กรมศิลปากรสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อใช้ตีในการแสดงชุด รำเถิง โดยเฉพาะ

3.เพลงบ่อม คือการใช้กำปั้นตีบนหน้ากลองเป็นหลัก

4.เพลงสามบ่อม คือการใช้กำปั้นตีบนหน้ากลอง 3 ครั้ง เป็นเสียงหลัก

2) เพลงดั้งเดิมของวงปี่พาทย์

1.เพลงกราว คือการนำทำนองมาสร้างสรรค์เป็นมือกลองยาวเรียก

เพลงกราวสำหรับการตีกลองยาว

2.เพลงออกภาษาพม่า คือการนำทำนองมาสร้างสรรค์เป็นมือ

กลองยาวเรียกเพลงออกภาษาพม่าสำหรับการตีกลองยาว

3.เพลงกราวนางยักษ์ คือการนำทำนองมาสร้างสรรค์เป็นมือกลอง

ยาวเรียกเพลงกราวนางยักษ์สำหรับการตีกลองยาว

4.5.1.3 ลีลาท่าทาง

การสร้างสรรคลีลาท่าทางผู้วิจัยแบ่งได้ 4 ส่วน ได้แก่ ลีลาท่าทางของผู้เล่น ล่อฉาบ ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้ชาย ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้หญิง ลีลาท่าทางการเข้าคู่ของนักแสดงผู้หญิงและผู้ชาย มีรายละเอียดดังนี้

1) ลีลาท่าทางผู้เล่นล่อฉาบในการแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552 มี 2 คน ได้แก่ ผู้ตีฉาบเล็กและผู้ตีฉิ่ง เป็นการแสดงช่วงที่ต่อจากการบรรเลงกลองยาวอวดฝีมือและก่อนการแสดงของนักแสดงผู้ชาย มีลีลาท่าทางผาดโผน มีการตีลังกา ซึ่งเป็นท่าพื้นฐานของนาฏยศิลป์ โขนลิง และการขึ้นลอยแบบการแสดงโขน⁹

⁹ นายกীরติ สุขประดิษฐ์ และคณะ, 2562.

2) ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้ชาย ในการสร้างสรรค์ท่าทางต้องคำนึงถึงอุปกรณ์คือกลองยาว จะสะพายกลองยาวไว้ตลอดการแสดง ผู้วิจัยพบ 5 ลักษณะของการใช้กลองยาวในการแสดงดังนี้

1. สะพายกลองยาวด้านหน้าใช้มือ คอก และกำปั้นตี
2. สะพายกลองยาวด้านหลังมือทำท่ารำ
3. ถอดกลองยาววางด้านหน้าใช้มือและคอกตี
4. ถอดกลองยาวมาถือเป็นแนวนอน เคลื่อนที่ไปบนศีรษะและ

ระดับเอว

5. ถอดกลองยาววางซ้อนกัน 2 ลูก เพื่อผู้แสดงขึ้นลอยในท่าจับดัง

ภาพที่ 16

ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นเป็นลักษณะของการใช้กลองยาวในการสร้างสรรค์ท่ารำของผู้แสดงชาย ซึ่งลีลาท่ารำต้องมีความสอดคล้องกับลีลาท่ารำของผู้แสดงหญิงเนื่องจากเป็นการรำเข้าคู่กัน และต้องเข้ากับจังหวะของกลองยาวที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น

3) ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้หญิง ในการสร้างสรรค์ลีลาท่าทางต้องคำนึงถึงจังหวะกลองยาวเป็นหลัก¹⁰ ผู้วิจัยพบมี 4 ลักษณะที่มีความโดดเด่น คือ

1. การนำท่าหลักของการรำกลองยาวเกิดเท็จของศิลปกรรมมาลดทอน เพิ่มจังหวะ หรือผสมผสานท่ารำที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ โดยต้องเข้ากับจังหวะกลองยาว

2. นำท่าสอดสร้อยมาลาจากเพลงร้องมาตรฐาน มาปรับใช้ในการแปรแถว

3. สร้างสรรค์ท่าตีกลองใหม่ให้ผู้หญิงตีกลองยาวของผู้ชายระดับเหนือศีรษะ ลักษณะนี้จะสอดคล้องกับลีลาท่าทางของนักแสดงชายในข้อ 4 ข้างต้น

4. การทำท่าล้อรับกันระหว่างผู้แสดงหญิงและชาย เป็นการสร้างสรรค์ที่มีแรงบันดาลใจมาจากการตีล้อรับกันของกลองยาว

4) ลีลาท่าทางการเข้าคู่ของผู้แสดงชายและหญิง เป็นลีลาที่ต้องมีความสัมพันธ์กันหรือไปในทิศทางเดียวกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. การหันหน้าเพื่อมองกันและกัน ระหว่างทำการแสดง เช่น การเกี่ยวพาราลี

¹⁰ สัมภาษณ์, กษมา ทองอร่าม, นาฏศิลปิน สำนักการสังคีตกรมศิลปากร, 20 เมษายน 2563.

2. การใช้จังหวะเท้าที่เหมือนกัน ในท่ารำที่สอดคล้องกัน เช่น ผู้รำชายที่ใช้จังหวะเท้าเหมือนกับผู้รำหญิง แต่เนื่องจากผู้รำชายมีกลองเป็นอุปกรณ์ในการแสดงท่ารำจึงเป็นลักษณะถือกลองเคลื่อนย้ายไปมาในทิศทางเดียวกับลักษณะการรำของผู้รำหญิง

3. การรำของผู้หญิงโดยผู้ชายเป็นผู้ตีกลองยาวกำกับจังหวะ เช่น ผู้รำชายจะถือกลองวางไว้ด้านหน้าเพื่อตีกลองยาวตามจังหวะ และผู้รำหญิงทำตามท่าตามจังหวะกลองยาวที่ผู้รำชายตี

4. การจับมือกันเหนือศีรษะโดยผู้หญิงมีการหมุนตัว

5. ผู้หญิงมีการทำท่ารำโดยใช้มือและศอกตีกลองยาวของผู้ชาย

6. การสลับกันทำท่ารำไปมาระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย

4.5.1.4 นักแสดง

นักแสดงในการแสดงกลองยาววงเอกทนต์ปี พ.ศ. 2552 รวมทั้งหมด 26 คน ประกอบด้วย นักดนตรี 14 คน ได้แก่ ผู้ตีกลองยาว 8 คน ผู้ตีฉิ่ง 1 คน ผู้ตีฉาบเล็ก 1 คน ผู้ตีฉาบใหญ่ 1 คน ผู้ตีกรับไม้ไผ่ 2 คน ผู้ตีโหม่ง 1 คน และผู้แสดง 12 คน ได้แก่ ผู้ชาย 6 คน ผู้หญิง 6 คน ซึ่งจำนวนนี้เป็นไปตามเกณฑ์การประกวดวงกลองยาวที่กำหนดขึ้นโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม โดยนักแสดงทุกคนเป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมทั้งสิ้น

4.5.1.5 เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายของนักแสดงวงเอกทนต์ในปี พ.ศ. 2552 มีลักษณะตามภาพที่ 21-23 ดังนี้

ภาพที่ 21 การแต่งกายของผู้แสดงชาย ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552
 ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทัศน์โล่พระราชทานฯ[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563
 แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=CemBdM-_hQ.

ภาพที่ 22 การแต่งกายของนักดนตรี ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552
 ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทัศน์โล่พระราชทานฯ[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563
 แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=CemBdM-_hQ.

สำหรับการแต่งกายของผู้แสดงชายและนักดนตรีที่มีการแต่งกายที่เหมือนกัน จะแตกต่างกันที่สีของชุดการแสดงซึ่งเป็นการใช้สีชุดบ่งบอกหน้าที่ในการแสดงบนเวทีดังนี้

1. ชุดสีแดงคือนักดนตรีผู้ตีกลองยาว
2. ชุดสีส้มคือนักดนตรีผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะ
3. ชุดสีม่วงคือนักดนตรีผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะที่ต้องออกมาแสดงการเล่นล่อฉาบ
4. ชุดสีเหลืองคือนักแสดงผู้ชาย

ภาพที่ 23 การแต่งกายของผู้แสดงหญิง ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2552
ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทัศน์โล่พระราชทานฯ[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563
แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=CemBdM-__hQ.

CHULALONGKORN UNIVERSITY

การแต่งกายของผู้แสดงหญิงมีการปรับเปลี่ยนสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายใหม่ โดยมีแบบการแต่งกายของการรำเถิดเทิงของกรมศิลปากรเป็นหลักดังภาพที่ 24 ลักษณะที่ปรับเปลี่ยนไปได้แก่ ไม้ใส่เสื้อแขนกระบอกใส่เพียงสะไบ และการเปลี่ยนจากการนุ่งผ้าถุงป้ายข้าง ดังภาพที่ 24 เป็นการนุ่งผ้าจีบหน้านางดังภาพที่ 23

ภาพที่ 24 การแต่งกายการรำเกิดเทิง ของกรมศิลปากร

ที่มา korathome, www.koratheatre.go.thรำเกิดเทิง[ออนไลน์], 21 เมษายน 2563

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=n35TKIS3VZg>

สรุปได้ว่าการแต่งกายของวงเอกพันต์ในการแสดงกลองยาวสำหรับการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ปี พ.ศ. 2552 มีลักษณะการแต่งกายที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่คือ การแต่งกายการแสดงชายและนักดนตรียังคงแต่งกายคงรูปแบบเดิมของการแต่งกายในชุดเกิดเทิงของกรมศิลปากร แต่มีการปรับสีชุดเครื่องแต่งกายตามหน้าที่ในการแสดงบนเวที ส่วนการแต่งกายของผู้หญิงมีการงดการใช้เสื้อแขนกระบอกและเปลี่ยนลักษณะการนุ่งผ้า แต่ยังคงเค้าโครงเดิมของการแต่งกายแบบกรมศิลปากร

4.5.1.6 พื้นที่เวที

ใช้พื้นที่เวทีที่สามารถแบ่งตามช่วงการแสดงได้ 5 ช่วง ดังนี้

1) ช่วงการโหมโรง คือการบรรดดนตรีเพื่ออวดฝีมือ มีรูปแบบการแปรแถวเพียงแถวเดียวเท่านั้น ได้แก่ การนั่งเรียงกันเป็นครึ่งวงกลมเพื่อให้กรรมการสามารถเห็นนักแสดงได้อย่างทั่วถึง

2) ช่วงการเล่นล้อฉาบ เป็นการแสดงของผู้ตีฉาบเล็กและผู้ตีฉิ่ง รูปแบบการแปรแถวมีเพียงแถวเดียว คือการออกมาทำการแสดงบริเวณตรงกลางของนักแสดงทั้งหมดโดยมีการเคลื่อนที่ไปตามลักษณะของท่ารำ

3) ช่วงการแสดงของผู้รำชาย มีรูปแบบการแปรแถวเพียงแถวเดียว คือการเรียงแถวตอน 2 แถว แต่จะมีการเคลื่อนที่ไปทางซ้ายและขวาตามลักษณะของท่ารำ

4) ช่วงการแสดงคู่ของผู้รำหญิงและผู้รำชาย มีการใช้ลักษณะแถวตอนแถวดับเบิลยู(W) แถวปากพั้ง แถววงกลม แถวกลุ่ม และแถวหน้ากระดาน มาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบแถวบนเวที 6 รูปแบบ

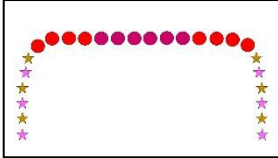

5) ช่วงท่าย คือท่าจบของการแสดง มีรูปแบบการแปรแถวเพียงรูปแบบเดียว เป็นการปรับแถวให้กระจายทั่วทั้งเวทีเพื่อแสดงจบที่สวยงาม

4.5.2 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงเอกทัศน์ ปี พ.ศ. 2554

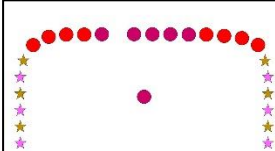
การแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดวงกลองยาวโครงการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในปี พ.ศ. 2554 มีลักษณะของการแสดงดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

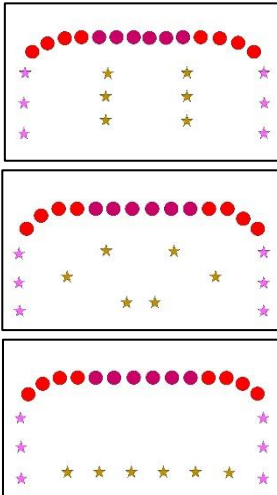
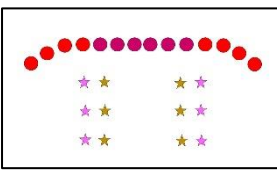
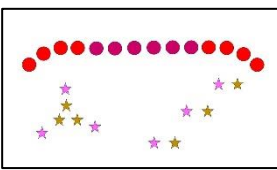
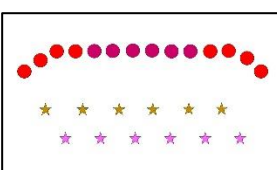

ตารางที่ 12 ตารางแสดงภาพรวมของการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554

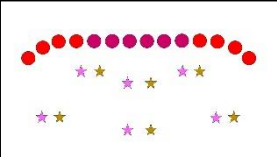
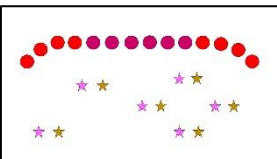
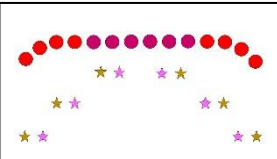
ที่มา ผู้วิจัย

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
<p>การโหมโรง</p> <p>ผู้ตีกลองหนึ่งคนร้องโห่ แล้วนักดนตรีและนักแสดงทั้งหมดขานรับว่า ฮิ้ว ทำทั้งหมด 3 ครั้ง จากนั้นเป็นการร้องเพลงพร้อมบรรเลงกลองยาว</p>	<p>เพลงโห่ 3 ลา (เนื้อร้อง)</p> <p>โฮ.....ฮิ้ว.....โฮ.....ฮิ้ว.....โฮ.....ฮิ้ว.....</p> <p>เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา</p> <p>เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา</p> <p>มาแต่ของเขา ของเราก็ไม่มา ตาลาลา...</p> <p>ใครมีมะกรูด มาแลกมะนาว</p> <p>ใครมีมะกรูด มาแลกมะนาว</p> <p>ใครมีลูกสาว มาแลกลูกเขย</p> <p>ใครมีลูกสาว มาแลกลูกเขย</p> <p>เอวอะเอวเฮยลูกเขยกลองยาว ตาลาลา...</p>	

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
	<p>(ทำนองกลองยาว) ลูกขึ้น (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่ <u>เพลงพม่าทุ่งเล 2 สลับสร้อย</u> <u>เพลงเทิดพระเกียรติ</u> <u>สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ</u> <u>สยามบรมราชกุมารี</u> (เนื้อร้อง)</p> <p>พระเกียรติ สมเด็จพระ เทพรัตนฯ ธิ ทรง รักษา ศาสตร์แห่งศิลป์ ทรงเป็น วิศิษฎ์ ศิลปิน พสกศิลป์ ให้อยู่ คู่ชาติไทย ซอเล ซอเล กระหึ่มยาเลช่วยแวง เล เล เล เลซอวะแมช่วยมอง ซอ ซอ วะแมช่วยมอง เล เล เล เล้ เละเลเล เล เล เหล่ เลละ เละ เล เล เล เล</p> <p>ภูมิปัญญา โบราณ ท่านผลิต กลองยาว วิจิตร วิศิษฎ์ บันเทิง เรืองร้อง ถวายชัย เทิดไท้ พระองค์ ทรงพระเจริญ</p> <p>ซอเล ซอเล กระหึ่มยาเลช่วยแวง เล เล เล เล....ซอวะแมช่วยมอง ซอ ซอ วะแมช่วยมอง เล เล เล เล้</p>	

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
	<p>ละเลเล เล เล เหล่ เลละ ละ เล เล เล เล</p> <p>(ทำนองกลองยาว) มือกราวพม่า (ทำนองกลองยาว) มือแต่งใหม่ (ปรับปรุงจากหน้าทับปรบไก่ 2 ชั้นของกลอง 2 หน้า) (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่ (ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม ปรับปรุงใหม่ (เนื้อร้อง) น้องหนูมาตุกลมยาว น้องหนูมาตุกลมยาว น้องหนูมาตุกลมยาว อาละวะ น้องหนูมาตุกลมยาว เลื่องชื่ออื้อฉาว กลองยาวเอกทันต์ ตาลาลา... ใครมีดอกจิก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจิก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจอก มาแลกดอกจาก ใครมีดอกจอก มาแลกดอกจาก แม่ค้าขายหมาก นมยานโตงเตง ตะลาลา... (ทำนองกลองยาว) มือถ่ายทอด จากอาจารย์ธนู ขำประเสริฐ (ทำนองกลองยาว) มือขัด (ลื้อขัด ในตัว)</p>	
<p><u>การเล่นล่อฉาบ</u> ผู้ตีฉิ่งออกมาร้าย รำบริเวณตรงกลาง แสดงท่าโลด โผนและไปเชิญผู้แสดงกลองรำ</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p>	

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
<p>การแสดงของผู้แสดงกลองรำ</p> <p>ผู้รำชายจะออกมาแสดงลีลาการรำประกอบกลองยาว</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว</p> <p>มาตรฐานปรับปรุงใหม่</p>	
<p>การแสดงคู่ระหว่างผู้แสดงชายและหญิง</p> <p>ผู้แสดงชายและหญิงรำยรำร่วมกัน มีทั้งการรำเป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อย หรือการแบ่งกลุ่มชายและหญิง โดยการท่าทำและปรับแถวตามจังหวะเพลง</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p> <p>ปรับปรุงใหม่</p> <p>(ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม</p> <p>ปรับปรุงใหม่</p>	
	<p>(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว</p> <p>ที่เกษม ทองอร่ามได้นำรูปแบบการตีมาจากวงกลองยาวที่เล่นในขบวนแห่งานบวชนาคในจังหวัดนครสวรรค์</p> <p>(ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p>	
	<p>(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว</p> <p>ปรับปรุงจากจังหวะเหยย</p> <p>(ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p>	
	<p>(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว</p> <p>ปรับปรุงจากพม่าเดินทับ</p>	

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
	(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว ปรับปรุงจากลูกชิ้น (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่	
	(ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม ปรับปรุงใหม่	
<u>การตั้งซุ่มจบ</u> ผู้แสดงหญิงและชาย ปรับ รูปแบบแถวเพื่อแสดงท่าจบ โดย มีการต่อตัวด้วยดั่งภาพที่ 21	(ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม ปรับปรุงใหม่	

ภาพที่ 25 ฉากจบของการแสดงกลองยาววงเอกทันต์ปี พ.ศ. 2554
ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทันต์โล่พระราชทานฯ[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563
แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=CemBdM-_hQ.

ฉากจบของการแสดงวงเอกทันต์ในปี พ.ศ. 2554 นี้ เป็นการทำให้ท่าเกี่ยวพาราสิคู่กัน
ระหว่างผู้ชายและผู้หญิง มีการต่อตัวเล็กน้อยโดยการยกผู้หญิงนั่งบนบ่า

4.5.2.1 บทการแสดง

ในการแสดงกลองยาววงเอกทนต์ปี พ.ศ. 2554 มีการใช้บทร้องดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว และบทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่มีเนื้อร้องที่เกี่ยวข้องกับชื่อวงเอกทนต์และเกี่ยวข้องกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1) บทร้องดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว ใช้ร้องกันทั่วไปในการเล่นกลองยาวที่บ้าน และใช้ร้องในการแสดง เถิดเทิง ของกรมศิลปากร มีด้วยกัน 6 บทร้อง ได้แก่

1. เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา มาแต่ของเขา ของเราก็ไม่มา ตาลาลา

2. ใครมีมะกรูด มาแลกมะนาว ใครมีลูกสาว มาแลกลูกเขย เอาวะเอาเหวย ลูกเขยกลองยาว ตาลาลา

3. ใครมีดอกจิก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจอก มาแลกดอกจากแม่ค้าขายหมาก นมยานโตงเตง ตาลาลา

2) บทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวงเอกทนต์ ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวงแต่งขึ้นโดย อาจารย์เกษม ทองอร่าม ผู้จัดตั้งวง มีบทร้องดังนี้

“..น้องหนูมาตุกลองยาวเรื่องชื่ออ้อฉาว กลองยาวเอกทนต์ ตาลาลา..”

3) บทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ เป็นการนำเพลงพม่าทงเล 2 สลับสร้อยมาปรับแต่งเนื้อหาให้เกี่ยวข้องกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของเกณฑ์ในการแข่งขันวงกลองยาวที่กำหนดขึ้นโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม แต่งขึ้นโดย อาจารย์เกษม ทองอร่าม ผู้จัดตั้งวง มีบทร้องดังนี้

-ร้องเพลงพม่าทงเล 2 สลับสร้อย-

พระเกียรติ สมเด็จพระ เทพรัตนาฯ ธ ทรง รักษา ศาสตร์แห่งศิลป์

ทรงเป็น วิศิษฏ์ ศิลปิน

พสกศิลป์ ให้อยู่ คู่ชาติไทย

ซอกละ ซอกละ กระทุ้งยาเลช่วยแว เล เล เล เล ซอวะแมช่วยมอง ซอ ซอ

วะแมช่วยมอง เล เล เล เล้ เลละเลเล เล เล เหล่ เลละ เลละ เล เล เล เล

ภูมิปัญญา โบราณ ท่านผลิต

กลองยาว วิจิตร วิศิษฏ์ศัย

บันเทิง เรืองร้อง ถวายชัย

เทิดไท้ พระองค์ ทรงพระเจริญ

ของเล ของเล กระหู่่งยาเลช่วยแเว เล เล เล เล ซอวะแมชวยมอง ซอ ซอ
วะแมชวยมอง เล เล เล เล็ เละเลเล เล เล เหล่ เลละ ละ เล เล เล เล

4.5.2.2 ดนตรีประกอบการแสดง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงกลองยาวประกอบด้วยเครื่องดนตรี 6 ชนิด ได้แก่ กลองยาว 8 ลูก และเครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับไม้ไผ่ 2 คู่ และโหม่ง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประกวดวงกลองยาวที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมได้กำหนดไว้

เพลงที่วงเอกทันต์นำมาใช้สร้างสรรค์มีือกองยาวสำหรับการบรรเลงกลองยาวของปี พ.ศ. 2554 เป็นการนำเพลงดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว เพลงดั้งเดิมของวงปีพาทย์ มาปรับปรุงทำนองขึ้นใหม่ โดยให้มีความเหมาะสมกับการบรรเลงเพื่ออวดฝีมือและการนำมาใช้ในการบรรเลงประกอบการแสดง แต่งขึ้นโดยเกษม ทองอร่าม ผู้จัดตั้งวง ดังรายละเอียดเพลงที่นำมาใช้สร้างสรรค์ดังนี้

1) เพลงดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว

1. เพลงโห่สามลา คือการเริ่มต้นด้วยการร้องโห่ และร้องรับ 3 ครั้ง หลังจากนั้นถึงเป็นการตีกลองยาว

2. เพลงกลองยาวมาตรฐานของการรำเถิดเทิงของกรมศิลปากร เป็นจังหวะที่กรมศิลปากรสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการแสดงชุด รำเถิดเทิง โดยเฉพาะ

3. เพลงสามบ่อม คือการใช้กำปั้นตีบนหน้ากลอง 3 ครั้ง เป็นเสียงหลัก
4. จังหวะกลองยาวที่เกษม ทองอร่ามได้รับถ่ายทอดจากอาจารย์ธนู ขำประเสริฐ ซึ่งเป็นจังหวะที่ท่านได้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่

5. จังหวะกลองยาวที่เกษม ทองอร่ามได้นำรูปแบบการตีมาจากวงกลองยาวที่เล่นในขบวนแห่งานบวชภาคในจังหวัดนครสวรรค์

6. จังหวะเหย่ย คือการนำรูปแบบการตีกลองมาจากการแสดงรำเหย่ย

2) เพลงดั้งเดิมของวงปีพาทย์

1. เพลงกราวพม่า คือการนำทำนองมาสร้างสรรค์เป็นมีือกองยาว เรียกเพลงกราวพม่าสำหรับการตีกลองยาว

2. หน้าทับปรบไก่อ่ 2 ชั้นของกลอง 2 หน้า คือการนำทำนองมาสร้างสรรค์เป็นมีือกองยาวเรียกหน้าทับปรบไก่อ่สำหรับการตีกลองยาว

4.5.2.3 ลีลาท่าทาง

การสร้างสรรคลีลาท่าทางผู้วิจัยแบ่งได้ 4 ส่วน ได้แก่ ลีลาท่าทางของผู้เล่น ล้อฉาบ ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้ชาย ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้หญิง ลีลาท่าทางการเข้าคู่ ของนักแสดงผู้หญิงและผู้ชาย มีรายละเอียดดังนี้

1) ลีลาท่าทางของผู้เล่นล้อฉาบในการแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554 มีหนึ่งคนคือผู้ตีฉาบเล็ก มีลีลาท่าทางผาดโผน มีการตีลังกา ซึ่งเป็นท่าพื้นฐานของ นาฏยศิลป์โขนลิง¹¹

2) ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้ชาย ในการสร้างสรรคท่าทางต้องคำนึงถึงมี อุปกรณ์คือกลองยาว จะสะพายกลองยาวไว้ตลอดการแสดง โดยผู้วิจัยพบ 5 ลักษณะของการใช้ กลองยาวในการแสดงดังนี้

1. สะพายกลองยาวด้านหน้าใช้มือ คอก และกำปั้นตี
2. สะพายกลองยาวด้านหลังมือทำท่ารำ
3. ถอดกลองยาววางด้านหน้าใช้มือ คอกและกำปั้นตี
4. ถือกกลองยาวเป็นแนวนอนไว้เหนือศีรษะ ระดับอก และระดับเอว
5. ถือกกลองยาวตั้งตรงระดับช่วงลำตัว
6. ถือกกลองยาวหน้ากลองคว่ำลง

ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นเป็นลักษณะของการใช้กลองยาวในการ สร้างสรรคท่ารำของผู้แสดงชาย ซึ่งลีลาท่ารำต้องมีความสอดคล้องกับลีลาท่ารำของผู้แสดงหญิง เนื่องจากเป็นการรำเข้าคู่กัน และต้องเข้ากับจังหวะของกลองยาวที่ได้สร้างสรรคขึ้น ซึ่งการถือกกลอง ยาวหน้ากลองคว่ำลงถือเป็นการใช้กลองในลักษณะใหม่ที่มีความน่าสนใจ ดังภาพที่ 26

¹¹ นายกิริติ สุขประดิษฐ์ และคณะ, “การแสดงกลองยาว กรณีศึกษากลองยาวคณะเอกทัศน์,” (ศิลปนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562), หน้าที่ 315.

ภาพที่ 26 การถือกลองหน้าคว่ำลง ของการแสดงกลองยาววงเอกทันต์ปี พ.ศ. 2554
ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทันต์[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563 แหล่งที่มา
https://www.youtube.com/watch?v=GUMY8TyCb_E

3) ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้หญิง ในการสร้างสรรค์ท่าทางต้องคำนึงถึง
จังหวะกลองยาวเป็นหลัก¹² ในปี พ.ศ. 2554 จะมีลักษณะคล้ายกับ พ.ศ. 2552 เนื่องจากผู้
สร้างสรรค์และควบคุมเป็นคนเดียวกันคือ กษมา ทองอร่าม แต่มีการคิดสร้างสรรค์เพิ่มมี 5 ลักษณะที่
โดดเด่น คือ

1. การนำท่าหลักของการรำกลองยาวเกิดเทิงของศิลปากรมาเป็น
ท่าเชื่อมในการแปรแถว
2. การนำท่าภมรเกล้าจากการรำแม่บทมาใช้ในการสร้างสรรค์
3. การนำท่าแปะมือมาใช้ในการสร้างสรรค์ มีลักษณะคล้าย
การละเล่นตบแปะซึ่งเป็นการละเล่นพื้นบ้านของไทย
4. การเข้าคู่หญิงชายโดยแบ่งเป็นสองฝั่งแล้วทำท่าล้อรับกันที่มี
แรงบันดาลใจมาจากกันตีส้อรับกันของกลองยาว
5. การนำการใช้เท้าจากเพลงลาวกระทบไม้มาสร้างสรรค์โดยปรับ
ให้เข้ากับจังหวะของกลองยาว

4) ลีลาท่าทางการเข้าคู่ของผู้แสดงชายและหญิง เป็นลีลาที่ต้องมี
ความสัมพันธ์กันหรือไปในทิศทางเดียวกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. การหันหน้าเพื่อมองกันและกัน

¹² สัมภาษณ์ กษมา ทองอร่าม, 2563.

2. ผู้หญิงมีการทำท่ารำโดยใช้มือและศอกตีกลองยาวของผู้ชาย
3. การทำลีลาคนละท่าแต่ใช้จังหวะที่สอดคล้องกัน
4. การทำลีลาท่ารำเดียวกันโดยเน้นการใช้เท้าให้พร้อมเพรียงกัน
5. การใช้มือสัมผัสกันหรือเรียกว่าการตบแปะ

4.5.2.4 นักแสดง

นักแสดงในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554 รวมทั้งหมด 26 คน ประกอบด้วย นักดนตรี 14 คน ได้แก่ ผู้ตีกลองยาว 8 คน ผู้ตีฉิ่ง 1 คน ผู้ตีฉาบเล็ก 1 คน ผู้ตีฉาบใหญ่ 1 คน ผู้ตีกรับไม้ไผ่ 2 คน ผู้ตีโหม่ง 1 คน และผู้แสดง 12 คน ได้แก่ ผู้ชาย 6 คน ผู้หญิง 6 คน ซึ่งจำนวนนี้ ตรงตามเกณฑ์การประกวดวงกลองยาวที่กำหนดขึ้นโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งนักแสดงทุกคน เป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมทั้งสิ้น

4.5.2.5 เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายของนักแสดงวงเอกทัศน์ในปี พ.ศ. 2554 มีลักษณะตามภาพที่

27-29 ดังนี้

ภาพที่ 27 การแต่งกายของผู้แสดงชาย ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554 ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทัศน์[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563 แหล่งที่มา

https://www.youtube.com/watch?v=GUMY8TyCb_E.

ภาพที่ 28 การแต่งกายของนักดนตรี ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554
ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทัศน์[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563 แหล่งที่มา
https://www.youtube.com/watch?v=GUMY8TyCb_E.

สำหรับการแต่งกายของผู้แสดงชายและนักดนตรีดังภาพที่ 27 และ
ภาพที่ 28 ยังคงลักษณะเดิมของการแต่งกายแบบการแสดงชุดเถิดเทิงของกรมศิลปากร แต่มีการใช้สีชุด
ที่ต่างกันไปเพื่อป้องกันหน้าในการแสดงบนเวทีดังนี้

1. ชุดสีแดงคือนักดนตรีผู้ตีกลองยาว
2. ชุดสีชมพูคือนักดนตรีผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะ
3. ชุดสีเหลืองคือนักแสดงผู้ชาย

ภาพที่ 29 การแต่งกายของผู้แสดงหญิง ในการแสดงกลองยาววงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554
 ที่มา armerclub, บันทึกเทปกลองยาวเอกทัศน์[ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563
 แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=GUMY8TyCb_E.

การแต่งกายของผู้แสดงหญิงของวงเอกทัศน์ในปี พ.ศ. 2554 มีการเปลี่ยนจากการนุ่งผ้าถุงขาดข้างเป็นการนุ่งผ้าโจงกระเบนซึ่งเป็นลักษณะการแต่งกายของการเล่นกลองยาวชาวบ้านในรัชกาลที่ 5 ดังภาพที่ 11 ในบทที่ 2 ที่ผู้วิจัยพบข้อมูล และเพื่อความสะดวกในการแสดงด้วย เนื่องจากท่ารำมีการก้าวขาและการกระโดด การใส่ผ้าโจงกระเบนจึงมีความสะดวกขณะทำการแสดง รวมทั้งการเปลี่ยนรูปแบบของต่างหู เนื่องจากต่างหูแบบห้อยในขณะทำการแสดงจะเกี่ยวกับชุดการแสดง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการแสดงจึงเปลี่ยนเป็นต่างหูแบบติดหู¹³

4.5.2.6 พื้นที่เวที

การใช้พื้นที่เวทีสามารถแบ่งตามช่วงการแสดงได้ดังนี้

- 1) ช่วงการโหมโรง คือการบรรดณตรีเพื่ออวดฝีมือ มีรูปแบบการแปรแถวเพียงแถวเดียว คือการนั่งเรียงกันเพื่อให้กรรมการสามารถเห็นนักแสดงได้อย่างทั่วถึง
- 2) ช่วงการเล่นล้อฉาบ เป็นการแสดงของผู้ตีฉาบเล็ก มีรูปแบบการแปรแถวมีเพียงแถวเดียว คือการออกมาทำการแสดงบริเวณตรงกลางและมีการเคลื่อนที่ไปตามแนวที่นักแสดงคนอื่นยืนอยู่

¹³ สัมภาษณ์ กษมา ทองอร่าม, 2563.

3) ช่วงการแสดงของผู้รำชาย มีรูปแบบการแปรแถว 3 รูปแบบ คือ การเรียงแถวตอนสองแถว การตั้งซุ้มโดยการเคลื่อนที่ทีละ 1-2 คน และการเรียงแถวหน้ากระดาน

4) ช่วงการแสดงคู่ของผู้รำหญิงและผู้รำชาย มีการใช้ลักษณะแถวตอนแถวเดียว แถววงกลม แถวตั้งซุ้ม และแถวหน้ากระดาน มาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบแถวบนเวที 6 รูปแบบ

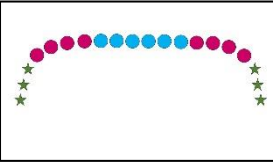
5) ช่วงท้าย คือท่าจบของการแสดง มีรูปแบบการแปรแถวเพียงรูปแบบเดียว คือการเรียงแถวเป็นแถวปากพั้งโดยแสดงท่าจบคู่กันระหว่างผู้แสดงหญิงและชาย

4.5.3 การแสดงกลองยาวในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557

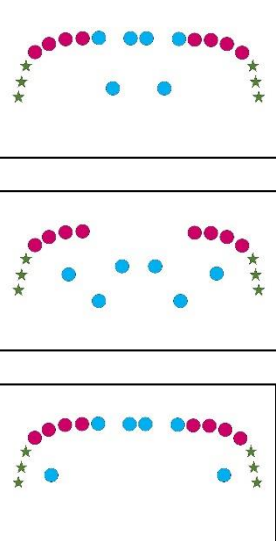
การแสดงกลองยาววงศิวบุตรที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดวงกลองยาวโครงการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในปี พ.ศ. 2557 มีลักษณะของการแสดงดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

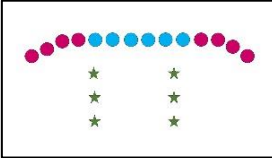
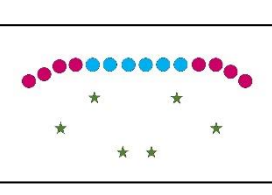
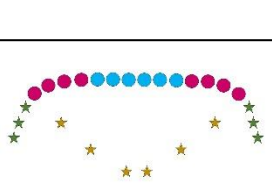
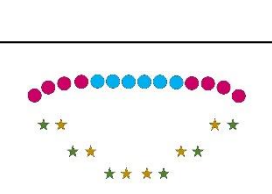
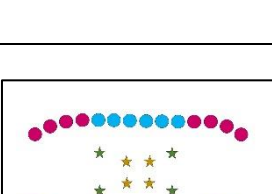
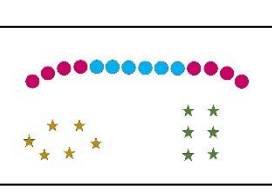
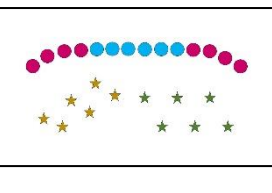
ตารางที่ 13 ตารางแสดงภาพรวมของการแสดงกลองยาววงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557

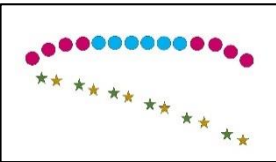
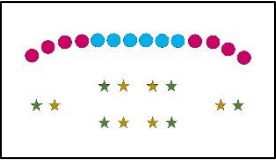
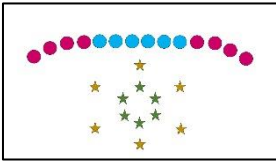
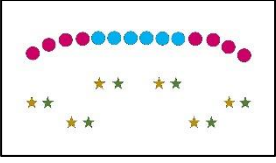

ที่มา ผู้วิจัย

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
การโหมโรง ผู้ตีกลองหนึ่งคนร้องโห่ แล้วนักดนตรีและนักแสดงทั้งหมดขานรับว่า ฮิ้ว ทำทั้งหมด 3 ครั้ง จากนั้นเป็นการร้องเพลงพร้อมบรรเลงกลองยาว	<u>เพลงโห่ 3 ลา</u> (เนื้อร้อง) โฮ.....ฮิ้ว.....โฮ.....ฮิ้ว.....โฮ.....ฮิ้ว..... เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา มาแต่ของเขา ของเราก็ไม่มา ตาลาตา... ศิวบุตรกลองยาว ศิวบุตรกลองยาว	
	ศิวบุตรกลองยาว ศิวบุตรกลองยาว เลื่องชื่ออื้อฉาว กลองยาวเขาวชน เลื่องชื่ออื้อฉาว กลองยาวเขาวชน ดนตรีพื้นบ้าน สานสู่ปวงชน ตาลาตา... (ทำนองกลองยาว) ลูกขึ้น	

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
	<p>(ทำนองกลองยาว) มือแต่งใหม่ (ปรับปรุงจากหน้าทับปรบไก่อ 2 ชั้นของกลอง 2 หน้า) (ทำนองกลองยาว) <u>เพลงกราว</u> <u>เพลงเทิดพระเกียรติ</u> <u>สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ</u> <u>สยามบรมราชกุมารี</u> (เนื้อร้อง) เทพรัตนฯ ราชสุดา พระทรง รักษา ศาสตร์แห่งศิลป์ ทรงเป็น วิศิษฎ์ ศิลปิน พสกศิลป์ ถิ่นไทย พังไบบุญ ทุงเล ทุงเล กระทุ้งยาเกช่วยแ ทุงเล ทุงเล กระทุ้งยาเกช่วยแ เล เล เล เล ซอวะแมชวยมอง ซอ ซอ วะแมชวย มอง เล เล เล เล้ เละเลเล เล เล เหล เลละ ละ เล เล เล เล</p> <p>(ทำนองกลองยาว) มือกราวพม่า ปรับปรุงใหม่ <u>เพลงร้องกลองยาว</u> (เนื้อร้อง) ใครมีดอกจิก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจิก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจอก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจอก มาแลกดอกจอก แม่ค้าขายหมาก นมยานโตงเตง</p>	<p> ผู้ตีกลองยาว</p> <p> ผู้ตีเครื่อง ประกอบจังหวะ</p> <p> ผู้รำชาย</p> <p> ผู้รำหญิง</p>

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
	<p>ตาลาลา...แบะแบ แบะแบ แบะแบ แบะแบ</p> <p>ลูกควายหลงแม่ ไปกินนมใคร ลูกควายหลงแม่ ไปกินนมใคร กินนมตักแตน ท้องแบนท้องควาย ตาลาลา...</p> <p>(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว ปรับปรุงจากจังหวะกระหังของภาค อีสาน</p> <p>(ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่ (ทำนองกลองยาว) มือปี่ 7 ที <u>เพลงแต่ข้าแต่</u> (เนื้อร้อง)</p> <p>ศิวบุตรพิสุตรฝีมือ ศิวบุตรพิสุจนฝีมือ กลองยาวเรื่องชื่อสู่ระดับสากล มานะ อดทนศิวบุตรกลองยาว</p>	
<p><u>การเล่นล่อฉาบ</u></p> <p>ผู้ตีฉิ่งและฉาบเล็กออกมาร้าย รำตรงกลาง ตีลังกาหนึ่งครั้ง จากนั้นผู้ตีเครื่องประกอบ จังหวะ 4 คน เดิมตามมาเพื่อ เล่นล่อกับผู้ตีกลองยาว ส่งท้าย ด้วยการตีลังกาอีกครั้งหนึ่ง ผู้ตี ฉิ่งและฉาบเล็กเข้าไปเชิญผู้รำ ชายออกมาทั้งสองข้าง</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) กลองยาวล่อ ฉาบเล็ก</p>	

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
<p>การแสดงของผู้แสดงกลองรำ ผู้รำชายจะออกมาแสดงลีลา การรำประกอบกลองยาว</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว ประดิษฐ์ใหม่ใช้เสียง เพ็ง เป็นหลัก</p>	
	<p>(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว มาตรฐานปรับปรุงใหม่</p>	
<p><u>การแสดงคู่ระหว่างผู้แสดงชาย และหญิง</u> เริ่มจากการเปิดตัวผู้รำหญิง ออกมารำก่อนจากนั้นผู้ชายจึง เข้ามารำรำร่วมกัน มีทั้งการรำ เป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อย หรือการ แบ่งกลุ่มชายและหญิง โดยการ ทำท่าและปรับแถวตามจังหวะ เพลง</p>	<p>(ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม ปรับปรุงใหม่ (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่</p>	
	<p>(ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม ปรับปรุงใหม่</p>	

การแสดง	ทำนอง/เนื้อร้อง	รูปแบบแถว
	(ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม ปรับปรุงใหม่ (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่	
	(ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม ปรับปรุงใหม่ (ทำนองกลองยาว) ลูกโซ่	
	(ทำนองกลองยาว) มือ 3 บ่อม ปรับปรุงใหม่ ตีแบบมือซัด	
	(ทำนองกลองยาว) มือกลองยาว ปรับปรุงจากลูกกลองมาขยายจังหวะ	
การตั้งซุ่มจบ ผู้แสดงหญิงและชาย ปรับ รูปแบบแถวเพื่อแสดงท่าจบ	(ทำนองกลองยาว) ลูกกลอง	

4.5.3.1 บทการแสดง

ในการแสดงกลองยาววงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557 มีการใช้บทร้องดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว และบทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่มีเนื้อร้องที่เกี่ยวข้องกับชื่อบุตรและเกี่ยวข้องกับ การเกิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1) บทร้องดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว ใช้ร้องกันทั่วไปในการเล่นกลองยาวที่บ้าน และใช้ร้องในการแสดง เถิดเทิง ของกรมศิลปากร มีด้วยกัน 3 บทร้อง ได้แก่

1. เอ้ามาละเว้ย เอ้ยมาละวา มาแต่ของเขา ของเราก็ไม่มา ตาลาลา

2. ใครมีดอกจิก มาแลกดอกจอก ใครมีดอกจอก มาแลกดอกจาก
แม่ค้าขายหมาก นมยานโตงเตง ตาลาลา

3. แะแบ แะแบ ลูกความหลงแม่ ไปกินนมใคร กินนมตั้งแต่น
ท้องแบนท้องควาย ตาลาลา

2) บทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวงศิวิบุตร ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวงแต่งขึ้นโดย อาจารย์เกษม ทองอร่าม ที่ปรึกษาและผู้ควบคุมวง มี 2 บทร้อง ดังนี้

1. ศิวิบุตรกลองยาว เลื่องชื่ออื้อฉาว กลองยาวเยวชน ดนตรีพื้นบ้าน
สานสู่ปวงชน ตาลาลา

2. ศิวิบุตรพิสุจน์ฝีมือ กลองยาวเลื่องชื่อสู่ระดับสากล มานะอดทน
ศิวิบุตรกลองยาว

3) บทร้องที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ เป็นการนำเพลงกราว มาปรับแต่งเนื้อหาให้
เกี่ยวข้องกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นไปตาม
ข้อกำหนดของเกณฑ์ในการแข่งขันวงกลองยาวที่กำหนดขึ้นโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม แต่งขึ้นโดย
เกษม ทองอร่าม ผู้จัดตั้งวง มีบทร้องดังนี้

-ร้องเพลงกราว-

พระเทพรัตนฯ ราชสุดา พระทรง รักษา ศาสตร์แห่งศิลป์
ทรงเป็น วิศิษฎ์ ศิลปิน พสกศิลป์ ถิ่นไทย พึ่งใบบุญ

4.5.3.2 ดนตรีประกอบการแสดง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงกลองยาวประกอบด้วยเครื่องดนตรี 6 ชนิด ได้แก่ กลองยาว 8 ลูก และเครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับไม้ไผ่ 2 คู่ และ โหม่ง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การประกวดวงกลองยาวที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมได้ กำหนดไว้

เพลงที่วงศิวิบุตรนำมาใช้สร้างสรรค์มือกลองยาวสำหรับการบรรเลงกลองยาว ประกอบด้วยเพลงดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว เพลงดั้งเดิมของวงปีพาทย์ และเพลงหรือจังหวะที่แต่ง ขึ้นมาใหม่ โดยเกษม ทองอร่าม ที่ปรึกษาและผู้ควบคุมวง ลักษณะเกี่ยวกับการแสดงของเอกทนต์ปี พ.ศ. 2552 และพ.ศ. 2554 ที่ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ข้างต้น มีรายละเอียดดังนี้

1) เพลงดั้งเดิมของการเล่นกลองยาว

1. เพลงโหม่งสามลา คือการเริ่มต้นด้วยการร้องโหม่ง และร้องรับ 3 ครั้ง หลังจากนั้นถึงเป็นการตีกลองยาว

2. เพลงกลองยาวมาตรฐานของการรำเถิงเทิงของกรมศิลปากร เป็นจังหวะที่กรมศิลปากรสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการแสดงชุด รำเถิงเทิง โดยเฉพาะ
3. เพลงสามบ่อม คือการใช้กำกับขั้นตอนหน้ากลอง 3 ครั้ง เป็นเสียงหลัก
4. จังหวะกลองยาวที่เกษม ทองอร่ามได้นำรูปแบบการตีมาจากวงกลองยาวที่เล่นในขบวนแห่งานบวชนาคในจังหวัดนครสวรรค์

2) เพลงดั้งเดิมของวงปี่พาทย์

1. เพลงกราวพม่า คือการนำทำนองมาสร้างสรรค์เป็นมือกลองยาว เรียกเพลงกราวพม่าสำหรับการตีกลองยาว
2. หน้าทับปรบไก่ 2 ชั้นของกลอง 2 หน้า คือการนำทำนองมาสร้างสรรค์เป็นมือกลองยาวเรียกหน้าทับปรบไก่สำหรับการตีกลองยาว
3. เพลงแต่ซ่าแต่ คือการนำทำนองมาสร้างสรรค์เป็นมือกลองยาว เรียกเพลงแต่ซ่าแต่สำหรับการตีกลองยาว

3) เพลงที่แต่งขึ้นใหม่

1. มือกลองยาวปี่ 7 ที คือการตีกลองยาวเสียงปี่ 7 ครั้ง ติดต่อกันเป็นหลัก
2. มือกลองยาวที่ใช้เสียงเพิงเป็นหลัก

4.5.3.3 ลีลาท่าทาง กรมมหาวิทยาลัย

1) ลีลาท่าทางของผู้ตีฉาบเล็กในการแสดงกลองยาวของวงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557 เรียกว่าการเล่นล่อฉาบ มีลีลาท่าทางโลดโผน มีการตีลังกา ซึ่งเป็นท่าพื้นฐานของนาฏศิลป์โขนลิง และการขึ้นลอยแบบการแสดงโขน¹⁴

2) ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้ชาย ในการสร้างสรรค์ท่าทางต้องคำนึงถึงมีอุปกรณ์คือกลองยาว จะสะพายกลองยาวไว้ตลอดการแสดง โดยผู้วิจัยพบ 5 ลักษณะของการใช้กลองยาวในการแสดงดังนี้

1. สะพายกลองยาวด้านหน้าใช้มือ คอก และกำปั้นตี
2. สะพายกลองยาวด้านหลังมือทำท่ารำ และการปรบมือ

¹⁴ กীরติ สุขประดิษฐ์และคณะ, 2562.

3. ถอดกลองยาววางด้านหน้าใช้มือ คอกและกำปั้นตี
4. ถือกองยาวเป็นแนวนอนไว้เหนือศีรษะ ระดับอก และระดับเอว
5. ถือกองยาวตั้งตรงระดับช่วงลำตัว
6. ถือกองยาวคว่ำหน้ากลองวงพื้นและใช้ในเข่าตี
7. การโยนกลองยาวเป็นวงกลมพร้อมกับหมุนรอบตัว

3) ลีลาท่าทางของนักแสดงผู้หญิง ในการสร้างสรรค์ท่าทางต้องคำนึงถึงจังหวะกลองยาวเป็นหลัก¹⁵ การสร้างสรรค์ลีลาท่าทางของวงคีรีบุนในปี พ.ศ. 2557 จะมีลักษณะคล้ายกับ พ.ศ. 2552 และพ.ศ. 2554 เนื่องจากผู้สร้างสรรค์และควบคุมเป็นคนเดียวกันคือ นางสาวกษมา ทองอร่าม แต่มีการคิดสร้างสรรค์เพิ่มมี 5 ลักษณะเด่น คือ

1. การทำท่ารำของการเล่นกลองยาวชาวบ้านมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์ได้แก่ การใช้มือยกขึ้นเหนือศีรษะของชาวบ้านมาปรับใช้เป็นการทำมือตั้งวงให้มีความสวยงามยิ่งขึ้น

2. การนำท่าโยนห่างจากการรำแม่บทใหญ่มาใช้ในการสร้างสรรค์

3. การนำท่านาฏยศัพท์ยกหน้าและการกระดกเสี้ยวมาผสมผสานกัน

เกิดเป็นลีลาท่ารำใหม่

4. การนำท่านาฏยศัพท์ขยับเท้าและขอยเท้ามาใช้เป็นท่าในการแปรแถว

5. การนำท่าเขย่งเท้ามาผสมผสานกับการไขว้ขาด้านหน้าและหลัง

เพื่อเคลื่อนที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4) ลีลาท่าทางการเข้าคู่ของผู้แสดงชายและหญิง เป็นลีลาที่ต้องมีความสัมพันธ์กันหรือไปในทิศทางเดียวกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. การหันหน้าเพื่อมองกันและกัน

2. ผู้หญิงมีการทำท่ารำโดยใช้มือและคอกตีกลองยาวของผู้ชาย

3. ผู้หญิงทำท่ารำโดยผู้ชายถอดกลองยาววางและตีประกอบ

จังหวะ

4. การทำลีลาท่ารำเดียวกันโดยเน้นการใช้เท้าให้พร้อมเพรียงกัน

5. การแปะมือกันระหว่างผู้แสดงหญิงและชาย

6. การแบ่งกลุ่มระหว่างหญิงกับชายโดยการแสดงลีลาท่ารำสลับกันไปมา

¹⁵ สัมภาษณ์ กษมา ทองอร่าม, 2563.

7. ผู้ชายถอดกลองยาววางที่พื้นแล้วผู้แสดงหญิงและชายตีบนหน้ากลองพร้อมกัน

4.5.3.4 นักแสดง

นักแสดงในการแสดงกลองยาววงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557 รวมทั้งหมด 26 คน ประกอบด้วย นักดนตรี 14 คน ได้แก่ ผู้ตีกลองยาว 8 คน ผู้ตีฉิ่ง 1 คน ผู้ตีฉาบเล็ก 1 คน ผู้ตีฉาบใหญ่ 1 คน ผู้ตีกรับไม้ไผ่ 2 คน ผู้ตีโหม่ง 1 คน และผู้แสดง 12 คน ได้แก่ ผู้ชาย 6 คน ผู้หญิง 6 คน ซึ่งจำนวนนี้เป็นไปตามเกณฑ์การประกวดวงกลองยาวที่กำหนดขึ้นโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม โดยนักแสดงทุกคนเป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมทั้งสิ้น

ในหัวข้อนี้จะเหมือนกับหัวข้อนักแสดงของการแสดงกลองยาวเอกทัศน์ในปี พ.ศ. 2552 และพ.ศ. 2554 ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เนื่องจากวงศิวบุตรเป็นเยาวชนรุ่นถัดมาจากวงเอกทัศน์

4.5.3.5 เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายของนักแสดงวงศิวบุตรในปี พ.ศ. 2557 มีลักษณะตามภาพที่ 30-31 ดังนี้

ภาพที่ 30 การแต่งกายของผู้แสดงชายและนักดนตรี ในการแสดงกลองยาววงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557 ที่มา จตุพร ภัคดี, กลองยาวศิวบุตร [ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563 แหล่งที่มา

<https://www.youtube.com/watch?v=xxZowbaA4pU>.

สำหรับการแต่งกายของผู้แสดงชายและนักดนตรีตั้งภาพที่ 30 ข้างต้น ยังคงแต่งกายแบบการแสดงเถิงของกรมศิลปากร แต่มีการใช้สีชุดที่แตกต่างกันออกไปเพื่อเป็นการบ่งบอกถึงหน้าที่ในการแสดงบนเวทีดังนี้

1. ชุดสีชมพูคือนักดนตรีผู้ตีกลองยาว
2. ชุดสีฟ้าคือนักดนตรีผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะ
3. ชุดสีเขียวคือนักแสดงผู้ชาย

ภาพที่ 31 การแต่งกายของผู้แสดงหญิง ในการแสดงกลองยาววงศิวบุตรปี พ.ศ. 2557
ที่มา จตุพร ภัคดี, กลองยาวศิวบุตร [ออนไลน์], 20 กุมภาพันธ์ 2563
แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=xxZowbaA4pU>.

การแต่งกายของหญิงมีการปรับจากการนุ่งผ้าถุงปาดข้างเป็นการนุ่งโจงกระเบน ซึ่งมีลักษณะเดียวกันกับการแต่งกายของวงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2554 ดังภาพที่ 31 ข้างต้น เนื่องจากต้องการความสะดวกในการแสดง แต่จะมีการปรับทรงผมจากการปล่อยผมเป็นการทำมวยผม ด้านหลังเพื่อความทะมัดทะแมงในการแสดง¹⁶

4.5.3.6 พื้นที่เวที

การใช้พื้นที่เวทีสามารถแบ่งตามช่วงการแสดงได้ดังนี้

¹⁶ สัมภาษณ์ กษมา ทองอร่าม, 2563.

1) ช่วงการโหมโรง คือการบรรดณตรีเพื่ออวดฝีมือ มีรูปแบบการแปรแถว เพียงแถวเดียว คือการนั่งเรียงกันเป็นแถวครึ่งวงกลมเพื่อให้กรรมการสามารถเห็นนักแสดงได้อย่างทั่วถึง

2) ช่วงการเล่นล้อฉาบ เป็นการแสดงของผู้ตีฉาบเล็ก ฉิ่งและเครื่องประกอบจังหวะ มีรูปแบบการแปรแถว 3 รูปแบบ คือผู้ตีฉาบเล็ก ฉิ่งออกมาทำการแสดงบริเวณตรงกลางโดยมีการเคลื่อนที่ซ้ายและขวา จากนั้นผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะทั้งหมดออกมาแสดงลีลาเป็นวงกลมเล็กสองวง และผู้ตีฉิ่งและฉาบเล็กแยกกันแสดงลีลาทั้งซ้ายและขวาเป็นสัญญาณเชิญผู้รำชายออกมาแสดง

3) ช่วงการแสดงของผู้รำชาย มีรูปแบบการแปรแถว 2 รูปแบบ คือการเรียงแถวตอนสองแถว และการตั้งซุ่มโดยการเคลื่อนที่ทีละ 2 คน

4) ช่วงการแสดงของผู้หญิง มีลักษณะเป็นการแสดงเปิดตัวผู้หญิง มีรูปแบบแถวเพียงรูปแบบเดียวคือแถวปากพริ้งแบบคว่ำ

5) ช่วงการแสดงคู่ของผู้รำหญิงและผู้รำชาย มีการใช้ลักษณะแถวตอนแถวเดียว แถววงกลม แถวตั้งซุ่ม แถวปากพริ้ง แถวตัวดับเบิลยู(W) และแถวหน้ากระดาน มาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบแถวบนเวที 8 รูปแบบ

6) ช่วงท้าย คือท่าจบของการแสดง มีรูปแบบการแปรแถวเพียงรูปแบบเดียวคือแถวเอ (A) โดยแสดงท่าจบเป็นคู่ระหว่างผู้แสดงหญิงและชาย

4.5.4 เทคนิคการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวที่ใช้ในการประกวดดนตรีและการแสดง พื้นบ้านประเภทกลองยาว

การสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวที่ใช้ในการประกวดแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ การสร้างสรรค์ดนตรีและการสร้างสรรค์การแสดง มีเทคนิคตามหัวข้อดังนี้

1) การสร้างสรรค์ดนตรี

1. สร้างสรรค์โดยการศึกษาเกณฑ์ในการประกวดกลองยาวที่กำหนด โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหลัก

2. การนำมือกลองยาวแบบดั้งเดิม มาสร้างสรรค์โดยการเพิ่มจังหวะ ช่วงที่ว่างให้มีจังหวะในการตีเพิ่มขึ้นหรือการลดทอนจังหวะ

3. การนำเพลงออกภาษาที่ใช้ในวงปี่พาทย์มาสร้างสรรค์เป็นมือกลองยาว
4. การสร้างสรรค์มือกลองยาวแบบใหม่ให้มีลักษณะเป็นชุด เพื่อความสะดวกในการตีกลองยาวสำหรับการแสดง
5. การแต่งบทร้องโดยมีชื่อวงเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวง¹⁷

2) การสร้างสรรค์การแสดง

ผู้หญิง

1. สร้างสรรค์โดยการศึกษาเกณฑ์ในการประกวดกลองยาวที่กำหนดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหลัก
2. ต้องหมั่นฝึกซ้อมและออกกำลังกายก่อนฝึกซ้อมทุกครั้ง เพื่อเพิ่มความแข็งแรงของร่างกายและเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการแข่งขัน
3. การสร้างสรรค์ทำรำโดยยึดการรำเกิดเชิงของกรมศิลปากรเป็นหลัก โดยการนำท่าหลักมาปรับเปลี่ยนเพิ่มจังหวะ ลดทอนจังหวะ เปลี่ยนจังหวะเท้า หรือการผสมผสานกับท่ารำอื่น ๆ จนเกิดเป็นลีลาท่ารำใหม่ขึ้น
4. การสร้างสรรค์โดยเน้นการใช้วัยวะหรือสรีระของร่างกายในการสัมผัสกลอง เช่น ใช้ศอกตีกลองยาวด้านล่าง ใช้ศอกตีกลองยาวด้านข้างลำตัว ใช้มือตีกลองยาวด้านบนศีรษะ และการใช้ตีกลองยาวด้านล่างระดับต่ำกว่าเอว เป็นต้น
5. การสร้างสรรค์ทำรำโดยคำนึงถึงภาพของการแสดง เช่น หากผู้ทำท่ารำที่มีความซับซ้อนหรือมีการกระโดดเคลื่อนที่ไปมา ผู้ชายจะทำท่าเล็ก ๆ หรือทำท่าหยุดนิ่ง เพื่อความสมดุลของการแสดง
6. ผู้รำต้องเข้าใจจังหวะกลองยาวและต้องฝึกฝนท่องจังหวะกลองยาวให้ได้ทั้งหมด
7. การสร้างสรรค์ทำให้มีการล้อรับกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย
8. การใช้ประสบการณ์การเรียนรู้นาฏศิลป์มาปรับใช้ในการสร้างสรรค์การแสดง เช่น การเล่นกลองยาวชาวบ้าน รำแม่บทเล็ก รำแม่บทใหญ่ การละเล่นลาวกระทงไม้ รำวงมาตรฐาน และนาฏยศัพท์ของนาฏศิลป์ไทย เป็นต้น

¹⁷ สัมภาษณ์ เกษม ทองอร่าม, ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 6 สิงหาคม 2562.

ผู้ชาย

1. สร้างสรรค์โดยการศึกษาเกณฑ์ในการประกวดกลองยาวที่กำหนดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหลัก
2. สร้างสรรค์ทำโดยคำนึงถึงอุปกรณ์คือกลองยาวเป็นหลัก เนื่องจากผู้ชายต้องสะพายกลองยาวติดตัวไว้ตลอดการแสดง
3. สร้างสรรค์ทำโดยเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างท่ารำของผู้หญิง เช่น การใช้ท่ารำเหมือนกัน การใช้จังหวะท่าเหมือนกัน หรือการตีกลองยาวจังหวะเดียวกับท่ารำของผู้หญิง เป็นต้น
4. การสร้างสรรค์ทำให้มีการล้อรับกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย
5. การสร้างสรรค์ทำที่ใช้กลองยาวประกอบ เช่น การยกกลองยาวขึ้นเหนือศีรษะ การถือกลองยาวเป็นแนวตั้งข้างลำตัว การถือกลองยาวเป็นแนวนอน และการถือกลองยาวให้หน้ากลองคว่ำลง เป็นต้น¹⁸

4.5.5 การวิเคราะห์รูปแบบการแสดงกลองยาวในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบของแสดงกลองยาวของวงเอกทัศน์ปี พ.ศ. 2549, พ.ศ. 2552 และวงศิวบุตร ปี พ.ศ. 2557 ในการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ตามหัวข้อองค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ที่อธิบายไว้ข้างต้น มีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1) บทการแสดง

การประกวดวงกลองยาวนี้ ผู้เข้าร่วมประกวดมีการประพันธ์บทร้องขึ้นใหม่ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อถึงการเกิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปินหรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ตามหลักของทฤษฎีสัญญาวิทยา ของเดออร์ โซซูร์ (F. de Saussure) ในเรื่องของความหมายโดยอรรถคือ ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษร¹⁹ ในที่นี้หมายถึงการใช้คำในการประพันธ์บทร้องเกิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และใน

¹⁸ สัมภาษณ์ กษมา ทองอร่าม, นาฏศิลป์ปน สำนักการสังคีตกรมศิลปากร, 7 สิงหาคม 2562.

¹⁹ กาญจนา แก้วเทพ, การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค, (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2540).

การแสดงวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษามีการใช้พระบรมฉายาลักษณ์ประกอบการแสดง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสัญญาวิทยาของเพียร์ซ (C. Peirce) ที่กล่าวว่า เป็นสัญญาณที่มีรูปร่างคล้ายกับวัตถุมากที่สุดว่าด้วยเรื่องไอคอน (Icon) เช่น ภาพถ่าย รูปปั้น รูปวาด เพียงแค่เห็นสามารถถอดความหมายถึงตัววัตถุได้ง่าย²⁰

2) ดนตรีประกอบการแสดง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงกลองยาวในการประกวดนี้มีเครื่องดนตรีหลัก 6 ชนิด ได้แก่ กลองยาว ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับไม้ไผ่ และโหม่ง ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการใช้เสียงแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1.ช่วงของการโหมโรง เป็นการบรรเลงกลองยาวเป็นหลักโดยไม่มีผู้รำนั่น การอวดฝีมือของผู้เล่นกลองยาวและเครื่องประกอบจังหวะ 2.ช่วงของการบรรเลงกลองยาวประกอบกับผู้ร่า เป็นการใช้น้องที่ต้องคำนึงถึงผู้ร่าเป็นหลัก แต่ยังคงมีความสนุกสนานและแปลกใหม่ 3.ช่วงของการบรรเลงกลองยาวที่ใช้สำหรับการแปรแถวของผู้ร่า เป็นการใช้น้องที่ไม่ซับซ้อนมากเพื่อให้ผู้ร่าเข้าใจจังหวะและไต่ยืนอย่างชัดเจน

จังหวะเพลงที่ใช้สำหรับตีกลองยาวผู้วิจัยพบว่ามี การสร้างสรรค์จากจังหวะกลองยาวมาตรฐาน จังหวะกลองยาวของคณะกลองยาวในจังหวัดนครปฐม จังหวะกลองยาวจากอาจารย์ธนู ขำประเสริฐ จังหวะการรำเหย่ย และจังหวะกลองของปีพาทย์ไทย ได้แก่ จังหวะเพลงกราว จังหวะหน้าทับปรบไก่ จังหวะเพลงกราวพม่า เป็นการนำจังหวะดั้งเดิมมาปรับปรุงขึ้นใหม่โดยมีการเพิ่มและลดจังหวะทำให้เกิดความแปลกใหม่และน่าสนใจมากขึ้น

กลองยาวนอกจากเป็นเครื่องดนตรีหลักในการบรรเลงแล้ว ยังเป็นอุปกรณ์ในการแสดงของนักแสดงผู้ชายอีกด้วย โดยในการสร้างสรรค์ทำต้องคำนึงถึงอุปกรณ์คือกลองยาวเป็นหลัก เนื่องจากผู้ชายต้องสะพายกลองยาวติดตัวไว้ตลอดการแสดง²¹ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากลองยาวถือเป็นอุปกรณ์หลักสำหรับการแสดงซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ทำสำหรับการแสดงให้เกิดความน่าสนใจและเกิดอัตลักษณ์ของวงกลองยาวเฉพาะกลุ่ม

²⁰ กาญจนา แก้วเทพ, การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค, (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2540).

²¹ สัมภาษณ์ กษมา ทองอร่าม, 2563.

3) ลีลาท่าทาง

การสร้างสรรคลีลาท่าทางสำหรับการประกวดวงกลองยาว ผู้ควบคุมการสร้างสรรคท่ารำของวงเอกทัศน์และศิวบุตร กล่าวว่า เป็นการสร้างสรรคท่ารำโดยนำรูปแบบมาจากการแสดงของภาคกลางมาปรับใช้ ได้แก่ การรำเถิดเทิง การเล่นกลองยาว รำแม่บทเล็ก รำแม่บทใหญ่ การละเล่นลาวกระทบบั๊มและรำวงมาตรฐาน โดยการนำท่าทางหลักของแต่ละชุดการแสดงที่กล่าวมา นำมาปรับเปลี่ยนและสร้างสรรคเป็นลีลาท่ารำที่มีความแปลกใหม่²² ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ของศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ในแนวทางการสร้างสรรคที่กำหนดให้ประยุกต์จากนาฏยจารีตเดิม กล่าวคือ การนำมาเพียงเอกลักษณ์ หรือลักษณะเด่น เช่น โครงสร้าง หรือท่าทางหรือเทคนิคบางอย่างมาเป็นหลัก นอกนั้นนักนาฏยประดิษฐ์ ก็พยายามบุกเบิกแสวงหาท่าทางใหม่ ๆ มาใช้ในการออกแบบ²³

ในประเด็นข้างต้นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ลีลาท่าทางตรงกับเกณฑ์ในการเข้าร่วมประกวดที่กำหนดไว้ ในเรื่องของการสร้างสรรคท่ารำขึ้นใหม่ และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการจัดงานคือการปลูกฝังและถ่ายทอดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้แก่เยาวชนผู้เข้าร่วมประกวด เนื่องจากต้องเรียนรู้ท่ารำดั้งเดิมก่อนนำมาสร้างสรรคใหม่และประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมรับชมการประกวด

4) นักแสดง

นักแสดงสำหรับการประกวดวงกลองยาวนี้ ต้องยึดจากเกณฑ์ในการแข่งขันเป็นหลัก เนื่องจากมีการชี้แจงอย่างชัดเจน คือ นักดนตรี ทั้งหมด 14 คน ได้แก่ ผู้ตีกลองยาว 8 คน ผู้ตีฉิ่ง 1 คน ผู้ตีฉาบเล็ก 1 คน ผู้ตีฉาบใหญ่ 1 คน ผู้ตีกรับไม้ไผ่ 2 คน ผู้ตีโหม่ง 1 คน ผู้รำ ทั้งหมด 12 คน ได้แก่ ผู้ชาย 6 คน ผู้หญิง 6 คน โดยนักแสดงของวงเอกทัศน์และวงศิวบุตรเป็นนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ซึ่งเป็นสถานศึกษาเฉพาะทางสำหรับนาฏยศิลป์ไทยและดุริยางค์ไทย เป็นผู้ที่ผ่านการคัดกรองจากสถาบันและได้เรียนรู้ ฝึกฝนความรู้เฉพาะทางอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความชำนาญ จึงทำให้มีความรู้และความสามารถทางด้านนาฏยศิลป์ไทยและดุริยางค์ไทยเป็นอย่างดี

²² สัมภาษณ์ กษมา ทองอร่าม, 2563.

²³ สุรพล วิรุฬห์รักษ์, นาฏยศิลป์ปริทรรศน์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : ห้องภาพสุวรรณ, 2543), หน้า 211.

สไตน์ พันธโกมล ได้กล่าวถึงแนวความคิดการคัดเลือกนักแสดงไว้ สามารถสรุปได้ว่า นักแสดงเป็นหัวใจของการแสดง เป็นผู้สวมบทบาทและถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้สึกมาสู่ผู้ชม หากขาดนักแสดงก็ไม่มีการแสดงให้ผู้ชม โดยคำนึงถึงลักษณะและคุณสมบัติของนักแสดง เช่น รูปร่างหน้าตา ท่วงท่า ความสามารถพิเศษฯ ต้องมีความเหมาะสมกับบทบาทและการแสดงนั้น ๆ ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักแสดงของวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศนี้เป็นผู้ที่ศึกษาเฉพาะทางในเรื่ง นานาฏศิลป์ไทยและดุริยางค์ไทย จึงมีลักษณะ และคุณสมบัติเหมาะสมกับการแสดงกลองยาวถือเป็น นานาฏศิลป์ไทยชนิดหนึ่ง มีความสอดคล้องกับแนวความคิดการคัดเลือกนักแสดงที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งจะส่งผลให้ผลงานการแสดงมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่านักแสดงมีความสำคัญต่อการแสดงอย่างมาก เนื่องจากต้องอาศัย ความสามารถพิเศษ รวมถึงปัจจัยอื่นได้แก่ การฝึกซ้อม การทำความเข้าใจในท่ารำและจังหวะเพลง และการมีไหวพริบในการแสดง ทั้งหมดนี้ส่งผลต่อภาพรวมของการแสดงให้ออกมาอย่างมี ประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการเข้าร่วมประกวด

5) เครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายสำหรับการประกวดวงกลองยาว เป็นไปตามแบบของการรำเถิดเทิง ของกรมศิลปากรโดยมีการลดทอนเครื่องแต่งกายบางส่วน หรือการปรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายบางชิ้น ผู้วิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลง 5 ลักษณะ ได้แก่ 1.จากการนุ่งผ้าถุงป้ายข้างเป็นนุ่งผ้าแบบจีบหน้านาง แบบการแต่งกายยืนเครื่องตัวนาง 2.ไม่ใส่เสื้อแขนกระบอกใส่เพียงสไบ 3.จากการนุ่งผ้าถุงป้ายข้าง เป็นนุ่งผ้าโจงกระเบนแบบการแต่งกายของการรำกลองยาวชาวบ้าน 4.จากการปล่อยผมเป็นการรวบผม เป็นมวยด้านหลัง 5.การเปลี่ยนสีเครื่องแต่งกายของผู้ชายตามความเหมาะสมของภาพรวมใน การแสดง

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจากการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายแบบใหม่ของวง กลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาเครื่องแต่งกายของการแสดงกลองยาว ซึ่งมีแบบการแต่งกายของการรำเถิดเทิงเป็นหลัก โดยใช้แรงบันดาลใจจากการแต่งกายแบบอื่น มาสร้างสรรค์และการปรับเปลี่ยนโดยคำนึงถึงความสะดวกในการแสดงที่ยังคงความเป็นพื้นบ้าน ในส่วนของการแต่งกายของผู้ชายมีการปรับเปลี่ยนสีชุดตามความเหมาะสมโดยใช้สีชุดเป็นตัวบ่งบอก ตำแหน่งระหว่างผู้แสดงชาย ผู้ตีกลองยาว ผู้ตีเครื่องประกอบจังหวะ และการตกแต่งกลองยาวที่ใช้

สีของผ้าสอดคล้องกับสีชุด ซึ่งการแต่งกายรูปแบบใหม่นี้ผ่านการตัดสินใจของคณะกรรมการเป็นที่เรียบร้อย ทำให้มีการเผยแพร่และเป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนทั่วไป

6) พื้นที่เวที

การใช้พื้นที่เวทีสำหรับการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม มีการใช้พื้นที่กระจายทั่วเวที โดยการแปรแถวในรูปแบบต่าง ๆ แต่ยังคงยึดรูปแบบการใช้พื้นที่ตามแบบการแสดงชุด เกิดเหิง ของกรมศิลปากร คือการเรียงแถวทั้งนั่งและยืน เพื่อแสดงลักษณะเด่นของการบรรเลงกลองยาว และใช้พื้นที่กลางเวทีเป็นพื้นที่จุดเด่นสำหรับการแสดงที่ต้องการนำเสนอ

จากการสังเกตการณ์วีดิทัศน์การแสดงกลองยาวของวงกลองยาวที่ผู้วิจัย ทำการศึกษา พบลักษณะการแปรแถวหลักที่นำมาใช้ในการแสดง 9 แบบ ได้แก่ แถวตอน แถววงกลม แถวปากพั้ง แถวหน้ากระดาน แถวครึ่งวงกลม แถวเฉียง แถวรูปตัวเอ (A) แถวรูปตัวดับเบิลยู (W) และแถวตั้งซุ้ม ซึ่งลักษณะการแปรแถวที่กล่าวมาสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในการแสดง แต่ในการแสดงกลองยาวนี้ มีการสร้างสรรค์เพิ่มเติมโดยการแบ่งกลุ่มนำรูปแบบการแปรแถวต่าง ๆ มาผสมผสานกันเกิดเป็นลักษณะแถวใหม่ทำให้มีความน่าสนใจมากขึ้น เช่น กลุ่มซ้ายของเวทีทำแถวเฉียงและกลุ่มขวาของเวทีทำแถววงกลม หรือการทำแถวปากพั้งและมีการทำแถวตั้งซุ้มตรงกลาง ซึ่งลักษณะแถวที่มีความโดดเด่นของวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษาได้แก่แถววงกลมใหญ่กลางเวทีมีผู้ชายล้อมวงด้านในและผู้หญิงทำลีลาท่าร่าวนรอบผู้ชายถือได้ว่าเป็นการสร้างสรรค์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวง

อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะการแสดงกลองยาวมีการใช้พื้นที่เวทีในการแสดงอย่างคุ้มค่า นักแสดงมีการเคลื่อนที่ไปมาและการแปรแถวหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดภาพเคลื่อนไหวไม่ทำให้การแสดงน่าเบื่อ นักดนตรีสามารถยืนกระจายแถวเพื่อตีกำหนดจังหวะได้อย่างมีสัดส่วน และเมื่อต้องการนำเสนอการแสดง ที่สำคัญทั้งผู้แสดงและนักดนตรีจะนำเสนอการแสดงในบริเวณจุดดึงดูดสายตาผู้ชม นั่นคือบริเวณกลางเวทีซึ่งเป็นบริเวณจุดเด่นที่สุดสำหรับเวทีการแสดง ดังรูปแบบการแสดงกลองยาวที่เห็นได้ชัดคือ การล้อมวงของผู้ตีฉาบ การแสดงกลองร่าของผู้ชาย และผู้วิจัยพบว่าในการแสดงของผู้ชนะเลิศที่ผู้วิจัยทำการศึกษา มีรูปแบบการแปรแถวที่โดดเด่นคือการทำวงกลมใหญ่กลางเวที ซึ่งเป็นรูปแบบการแปรแถวที่สามารถดึงดูดความสนใจแก่ผู้ชมได้ดี

4.6 สรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมไว้ทั้งหมดจากหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัย การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์จากวิถีทัศน์ มาวิเคราะห์รูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ การวิเคราะห์การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม โดยวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของการประกวดวงกลองยาว ได้แก่ การจัดการประกวด เกณฑ์ในการประกวด คณะกรรมการตัดสินการประกวด ผู้เข้าร่วมประกวด และการแสดงที่ใช้ในการประกวด ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์การแสดงกลองยาวจากการสังเกตการณ์ในวิถีทัศน์ของวงที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ตามองค์ประกอบของการแสดง ได้แก่ บทการแสดง ดนตรีประกอบการแสดง ลีลาท่าทาง นักแสดง เครื่องแต่งกาย และพื้นที่เวที โดยสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมกระทรวงวัฒนธรรม

การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมกระทรวงวัฒนธรรมเป็นการส่งเสริมให้การแสดงกลองยาวเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยการนำรูปแบบการแสดงยาวดั้งเดิมมาปรับปรุงและสร้างสรรค์ขึ้นใหม่เพื่อให้การแสดงกลองยาวเกิดการพัฒนามีความเหมาะสมกับยุคสมัย

เกณฑ์ในการประกวด กล่าวได้ว่า 1. การกำหนดจำนวนนักแสดงและเวลาที่ใช้ในการแสดง ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องของการสร้างสรรค์การแสดงของผู้เข้าร่วมประกวด 2. การกำหนดการแสดงออกเป็น 2 ช่วง ทำให้มีความชัดเจนต่อการสร้างสรรค์การแสดง ได้แก่ ช่วงโหมโรงเป็นการสร้างสรรค์มีกลองยาวสำหรับใช้ในการบรรเลงและสร้างสรรค์คำร้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏ์ศิลปินหรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และช่วงการแสดงเป็นการสร้างสรรค์ลีลาท่ารำและรูปแบบการแปรแถว ซึ่งเข้าร่วมประกวดสามารถสร้างสรรค์ได้อย่างอิสระ

ผู้เข้าร่วมประกวด กล่าวได้ว่า 1.ไม่มีจำกัดภาคในการสมัครเข้าร่วมแข่งขัน เพียงแต่ผู้เข้าร่วมประกวดต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การแข่งขันประเภทกลองยาวที่กำหนดไว้ 2.จากการประกวด 5 ครั้ง มีจำนวนผู้เข้าร่วมประกวดน้อยลง เนื่องจากปัจจัยเรื่องความคุ้มค่าในการเดินทางไปประกวดต่างจังหวัด ปัจจัยเรื่องเวลาในการฝึกซ้อมของนักแสดงผู้ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ และปัจจัยเรื่องวงที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ 2 ครั้ง ทำให้วงอื่นที่สนใจไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง

คณะกรรมการตัดสินการประกวดเป็นผู้ที่มีความรู้และชำนาญในเรื่องของนาฏศิลป์ไทย และดุริยางค์ไทย เนื่องจากการประกวดวงกลองยาวนั้นเป็นรูปแบบการแสดงที่มีเกณฑ์ในการตัดสินการประกวดทั้งทางด้านดนตรีและทางด้านการแสดง จึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญทั้งสองด้านนี้ร่วมกันตัดสินการประกวดวงกลองยาว

การสร้างสรรคการแสดงกลองยาวสำหรับการประกวด สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วงสำหรับการคิดสร้างสรรค์การแสดง ได้แก่ 1. ช่วงโหมโรง เป็นการสร้างสรรค์มือกลองยาวสำหรับการบรรเลงและการสร้างสรรค์ค้ำร้องเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปินหรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ช่วงท้ายเป็นการเล่นล้อฉาบ คือการสร้างสรรคลีลาของผู้ตีฉาบเล็กหรือผู้ตีฉิ่งที่ออกมาทำการแสดงโดยเน้นความสนุกสนานและตื่นตาตื่นใจ 2. ช่วงการแสดง เริ่มต้นด้วยลีลาท่ารำของผู้รำชาย เป็นการสร้างสรรค์ลีลาท่ารำที่มีกลองยาวเป็นอุปกรณ์ในการแสดง ต่อด้วยการแสดงของผู้รำชายและหญิง เป็นการสร้างสรรค์ลีลาท่ารำที่ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง รวมถึงลีลาท่ารำนั้นต้องเข้ากับจังหวะกลองยาวได้อย่างลงตัวด้วย

จากการประกวดทำให้มีผู้ชนะเลิศแสดงถึงความโดดเด่นและการปฏิบัติตามเกณฑ์ในการแข่งขัน ซึ่งการแสดงกลองยาวของวงที่ได้รับรางวัลชนะเลิศนี้ สามารถเผยแพร่สู่สาธารณชนได้ เนื่องจากผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมและได้รับการตัดสินจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และยังสามารถเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวเพื่อการประกวดต่อไปได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่า เป็นการอนุรักษ์จารีตของการเล่นกลองยาว โดยการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวขึ้นใหม่ให้อยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของการรำกลองยาวชาวบ้าน คือการสร้างสรรคช่วงโหมโรง และการสร้างสรรค์ช่วงการแสดง ถือเป็นการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวชาวบ้านให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยโดยไม่ผิดแบบแผน

รูปแบบการแสดงยาวสำหรับการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

1. บทการแสดง มีสัญญาถึง การเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปิน คุณค่าของวัฒนธรรมไทย ความสนุกสนาน และเอกลักษณ์ของวงกลองยาวนั้น ๆ

2. ดนตรีประกอบการแสดง แบ่งออกได้ 3 ลักษณะ

- 1) การอวดฝีมือ
- 2) การบรรเลงประกอบผู้รำให้มีความสนุกสนานและเข้าจังหวะกับผู้รำ
- 3) การบรรเลงขณะแปรแถวในทำนองที่แตกต่างเพื่อให้ผู้รำได้ยืนอย่างชัดเจน

3. การสร้างสรรค์ลีลาท่าทางสำหรับการประกวดวงกลองยาว เป็นการนำมาเพียงเอกลักษณ์หรือลักษณะเด่น ของการแสดงดั้งเดิม ได้แก่ ท่าทางการรำ ลักษณะการใช้จังหวะเท้า หรือเทคนิคการใช้ท่าทาง มาต่อยอดโดยการสร้างสรรค์ท่ารำขึ้นใหม่

4. นักแสดงเป็นหัวใจของการแสดง เนื่องจากเป็นผู้สื่อสารให้กับคณะกรรมการและผู้รับชมได้เข้าใจในการแสดงทั้งหมด โดยต้องอาศัยความสามารถพิเศษ รวมถึงปัจจัยอื่นได้แก่ การฝึกซ้อม การทำความเข้าใจในท่ารำและจังหวะเพลง และการมีไหวพริบในการแสดง ทั้งหมดนี้ส่งผลต่อภาพรวมของการแสดงให้ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการเข้าร่วมประกวด

5. เครื่องแต่งกายสำหรับการประกวดวงกลองยาว เป็นไปตามแบบของการรำเถิดเทิงของกรมศิลปากรโดยมีการลดทอนเครื่องแต่งกายบางส่วน และผสมผสานกับการแต่งกายแบบต่าง ๆ โดยต้องคำนึงถึงความสวยงามและความสะดวกในการแสดง

6. การใช้พื้นที่เวที มีการใช้พื้นที่กระจายทั่วเวที โดยการแปรแถวในรูปแบบต่าง ๆ แต่ยังคงยึดรูปแบบการใช้พื้นที่ตามแบบการแสดงชุด เถิดเทิง ของกรมศิลปากร คือการเรียงแถวทั้งนั่งและยืน เพื่อแสดงลักษณะเด่นของการบรรเลงกลองยาว และใช้พื้นที่กลางเวทีเป็นพื้นที่จุดเด่นสำหรับการแสดงที่ต้องการนำเสนอ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการแสดงของการประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมกระทรวงวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่า เป็นการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวขึ้นใหม่โดยใช้รูปแบบการแสดงกลองยาวดั้งเดิม คือ รำเถิดเทิงของกรมศิลปากร รำกลองยาวชาวบ้าน และรูปแบบการแสดงนาฏยศิลป์ไทยดั้งเดิม คือ รำวงมาตรฐาน รำแม่บทเล็ก รำแม่บทใหญ่ รำลาวกระทบไม้ ในส่วนการสร้างสรรค์เพลงร้องและมือกลองใช้รูปแบบจังหวะกลองยาวดั้งเดิม คือ จังหวะการรำเถิดเทิงของกรมศิลปากร จังหวะการรำกลองยาวชาวบ้าน จังหวะการรำเหย่ย และรูปแบบจังหวะของปีพาทย์ไทย คือ จังหวะเพลงกราว จังหวะหน้าทับปรบไก่อ 2 ชั้น จังหวะเพลงกราวพม่า โดยทั้งหมดนี้ถูกนำมาสร้างสรรค์ ผสมผสาน ทั้งลีลาท่ารำและองค์ประกอบอื่น ๆ เกิดเป็นการแสดงกลองยาวรูปแบบใหม่

ขึ้น ซึ่งต้องมีสัญญาในการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการประกวด กลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม โดยมุ่งศึกษารูปแบบการประกวดกลองยาวใน โครงการการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ที่จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมใน ปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2552 พ.ศ. 2553 พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2557 และศึกษารูปแบบการแสดงที่ใช้ ในการประกวดกลองยาวจากวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดในปี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2554 ได้แก่ วงเอกทัศน์ และพ.ศ. 2557 ได้แก่ วงศิวบุตร งานวิจัยเล่มนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของการแสดงกลองยาว การประกวดวงกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องจาก หนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากสื่อออนไลน์ รวมทั้งการลงพื้นที่สัมภาษณ์บุคคล ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการประกวดยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมและผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านดนตรีและนาฏศิลป์ อีกทั้งการสังเกตการณ์จากวีดิทัศน์การแสดงกลองยาวของวงที่ผู้วิจัย ทำการศึกษา โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำเสนอข้อมูลและจัดทำเล่มวิทยานิพนธ์ต่อไป

การใช้กลองประกอบการแสดงปรากฏอยู่ทั่วไปในโลก ดังเช่น การแสดงโดรและเรปาของประเทศทิเบต การแสดงจิ้งโกซุมและนงอ๊กของประเทศเกาหลี การแสดงกลองอันไซของประเทศจีน การแสดงระบำเอซา ของประเทศญี่ปุ่น การแสดงปังโซลมของประเทศอินเดีย การแสดงมังคละเกรีของประเทศศรีลังกา และ การแสดงโอสีของประเทศพม่า โดยมีลักษณะของกลองและรูปแบบการแสดงที่มีความแตกต่างกันออกไป ตามวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะของการใช้กลอง 2 แบบคือ การตีกลองด้วยไม้และการตีกลอง ด้วยมือ โดยการแสดงเป็นการสื่อสารที่มีลักษณะตามความเชื่อของผู้คนในแต่ละวัฒนธรรม ดังนี้ การแสดง ในพิธีกรรม ได้แก่ การบูชาเทพเจ้า การไล่วิญญาณชั่วร้าย และการส่งวิญญาณผู้ล่วงลับให้กลับสู่ปรภพ การแสดงในเทศกาลรื่นเริง ได้แก่ การเฉลิมฉลอง การนำพาความโชคดี การให้ความบันเทิงสนุกสนาน และการขอพรสิ่งดี ๆ ลักษณะของการแต่งกาย เป็นการแต่งกายตามเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

ในประเทศไทยมีการใช้กลองประกอบการแสดงมีต้นกำเนิดมาจากการออกศึกสงครามในอดีต ได้แก่ การเล่นกลองสะบัดชัยเพื่อเป็นสิริมงคลเมื่อหมดศึก ต่อมามีการใช้เป็นเครื่องส่งสัญญาณ และวิวัฒนาการนำมาใช้ในการแสดงในที่สุด และการเล่นกลองยาวใช้เล่นเพื่อความสนุกสนานยามพักรบของชาวพม่า ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น คนไทยได้นำรูปแบบมาเล่นกันบ้างเนื่องจากมีความสนุกสนาน จึงมีการเล่นกันอย่างแพร่หลาย ลักษณะของการแสดงเป็นการใช้ผู้ชายล้วน มีเฉพาะผู้ตีกลองไม่มีนางรำ การแต่งกายเป็นการใส่เสื้อคอกลม นุ่งผ้าโสร่งสั้น ยาวและนุ่งโจงกระเบน มีผ้าโพกศีรษะ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการแต่งกายของชาวพม่า นิยมเล่นในงานพิธีกรรมหรือประเพณีต่าง ๆ เช่น งานบวช งานทอดกฐิน การสงกรานต์ เป็นต้น ซึ่งการเล่นกลองยาวนี้มีวิวัฒนาการตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ดังเช่นการเพิ่มความสนุกสนานด้วยการใช้อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายสัมผัสกลอง เช่น โขกด้วยคาง กระทบด้วยเข่า โหม่งด้วยหัว มีผู้รำที่มีลีลาท่ารำและการแต่งตัวที่ไม่มีแบบแผนตายตัว บางคนมีการแต่งตัวพิสดาร ทาหน้าทาตัวด้วยแป้งหรือขมิ้นดินหม้อหน้าตาและผิวกายดำต่าง เพื่ออารมณ์ขันของผู้ชม การเล่นลักษณะที่กล่าวมานี้จะนิยมเล่นกันในหมู่ชาวบ้าน เน้นความสนุกสนานเป็นหลัก

ในปี พ.ศ. 2500 กรมศิลปากรได้นำรูปแบบการเล่นกลองยาวมาปรับปรุงขึ้นใหม่ โดยมีการเพิ่มผู้รำเข้ามาในการแสดง มีการประดิษฐ์ท่ารำและดนตรีให้มีความประณีตสวยงามมากขึ้นตามแบบฉบับของกรมศิลปากร ทำให้การรำกลองยาวมีแบบแผนมากขึ้นและมีความสวยงามมากขึ้น และได้มีการเผยแพร่สู่สาธารณชนทำให้การแสดงนี้เป็นที่นิยมทั่วแก่คนทั่วไป เนื่องด้วยลีลาท่ารำของการแสดงชุดนี้มีความง่ายไม่ซับซ้อนจึงทำให้ คนทั่วไปสามารถนำไปเล่นตามได้ ต่อมามีการสร้างสรรค์การรำกลองยาวขึ้นใหม่มากมายหลายรูปแบบ ส่วนหนึ่งสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์ให้กลองยาวอยู่คู่กับวัฒนธรรมและสังคมไทย ผ่านการสร้างสรรค์เป็นการแสดงขึ้นใหม่ และยังมีการเล่นกลองยาวไปถ่ายทอดแก่ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา รวมไปถึงคนในชุมชนและสถานศึกษาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าคนไทยให้ความสำคัญกับการรำกลองยาวมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีแนวทางการอนุรักษ์อีกรูปแบบหนึ่งคือการจัดประกวดการรำกลองยาว โดยทางกรมส่งเสริมวัฒนธรรมเป็นผู้สนับสนุนให้มีการจัดการประกวด มีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีโดยเฉพาะ โดยมีการขอพระราชทานถ้วยรางวัลแก่ผู้แข่งขันที่ได้รางวัลชนะเลิศ และถือเป็นการให้เยาวชนและประชาชนเกิดความสนใจต่อศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้นและไม่เสี่ยงต่อการสูญหาย ซึ่งทำให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อฝึกซ้อมการแสดงซึ่งเป็นการ

ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และยังทำให้เยาวชนและประชาชน ได้ใช้ความคิดในการสร้างสรรค์ การแสดงพื้นบ้านผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ส่วนตัวโดยอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีและยึด การปฏิบัติตามเกณฑ์ในการเข้าประกวดเป็นหลัก

การประกวดวงกลองยาวเป็นการประกวดประเภทหนึ่งของการประกวดดนตรีและการแสดง พื้นบ้านที่มีจัดประกวดขึ้นทั้งหมด 5 ครั้ง ได้แก่ ปี พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2552 พ.ศ. 2553 พ.ศ. 2554 และพ.ศ. 2557 เหตุที่ไม่จัดการประกวดประเภทกลองยาวทุกปี เนื่องจากการจัดประกวดกลองยาวขึ้น ในแต่ละครั้งทำให้ผู้คนสนใจรวมกลุ่มเพื่อฝึกซ้อมและเข้าร่วมประกวด ทำให้การแสดงพื้นบ้าน ประเภทกลองยาวนี้มีความเสี่ยงของการสูญหายลดลง จึงมีการเว้นระยะเวลาในการจัดประกวด ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากมีการจัดประกวดวงกลองยาวขึ้นติดต่อกันทุกปีจะทำให้ ประชาชนมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประกวดเพิ่มขึ้น

ในการประกวดวงกลองยาวนี้ ทำให้การแสดงกลองยาวเข้าถึงเยาวชนได้โดยการเข้าร่วม ประกวดและเกิดการแพร่หลายไปยังประชาชนทั่วไปและผู้เข้ารับชมการประกวด ซึ่งใน การประกวดวงกลองยาวนี้ ต้องมีการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวเพื่อการแข่งขันตามเกณฑ์ที่ได้ กำหนดไว้ ถือเป็น การนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมมาพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ของเยาวชนในยุคปัจจุบัน ทำให้การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลจากการที่ เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และยังทำให้ ประชาชนได้ทราบถึงขนบทำเนียบประเพณีของการเล่นกลองยาวที่ถูกต้องมากขึ้น โดยมีการกำหนด รูปแบบของการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวในเกณฑ์สำหรับการแข่งขัน แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงโหมโรงและช่วงการแสดง ซึ่งการแสดงต้องมีสัญลักษณ์ในการเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปิน หรือคุณค่าทาง วัฒนธรรม และการสร้างสรรค์ลีลาท่ารำขึ้นใหม่เท่านั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการกระตุ้นให้ ประชาชนได้ใช้ความคิดและ การสร้างสรรค์ ให้เกิดการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวใน รูปแบบใหม่ขึ้นที่มีความเหมาะสมกับยุคสมัยและไม่ผิดแบบแผนของการเล่นกลองยาว

จากการที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้จัดการประกวดวงกลองยาวขึ้น 5 ครั้ง ผู้วิจัยพบว่า มีจำนวนผู้เข้าร่วมประกวดน้อยลง เนื่องจากวงที่เข้าร่วมประกวดส่วนใหญ่เป็นวงเดิมที่เคยได้รับรางวัล มาแล้วอีกทั้งมีรายชื่อวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศถึง 2 ครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้วง กลองยาวคณะอื่น ๆ ที่สนใจเข้าร่วมการประกวดมีความไม่มั่นใจในฝีมือการแสดงของตน จึงทำให้มี

จำนวนผู้เข้าประกวดลดน้อยลง¹ อันเนื่องมาจากความสามารถที่โดดเด่นและมีประสบการณ์ทางด้าน การแสดงมาอย่างยาวนาน ในประเด็นนี้ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้รูปแบบการประกวดวงกลองยาว ไม่ต่อบัวตู่ของการจัดประกวดเท่าที่ควร ในเรื่องของการส่งเสริมและสนับสนุนวงดนตรีและการแสดง พื้นบ้านให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย

จากการศึกษารูปแบบการแสดงกลองยาวของวงกลองยาวที่ได้รับรางวัลชนะเลิศเฉพาะวง ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา พบว่ามีการแบ่งช่วงการแสดงคล้ายกับการรำเถิดเทิงของกรมศิลปากร แต่มีการสร้างสรรค์และปรับปรุงขึ้นใหม่ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ 1. ช่วงโหมโรง เป็นการสร้างสรรค์มีกลองยาวสำหรับการบรรเลงและการสร้างสรรค์คำร้องเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปินและคุณค่าของ วัฒนธรรมไทย 2. ช่วงการเล่นล้อฉาบ เป็นการสร้างสรรค์ลีลา ของผู้ตีฉาบเล็กหรือผู้ตีฉิ่งที่ออกมาทำการ แสดงโดยเน้นความสนุกสนานและตื่นตาตื่นใจ ด้วยการเพิ่มลีลาการตีลังกาหรือการขึ้นลอย 3. ช่วงการ แสดงของผู้รำชาย เป็นการสร้างสรรค์ลีลาทำรำใหม่โดยมีกลองยาวเป็นอุปกรณ์ในการแสดง 4. ช่วงการ แสดงของผู้รำชายและหญิง เป็นการสร้างสรรค์ลีลาทำรำที่ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกันระหว่างผู้ชาย และผู้หญิง ลีลาทำรำและลักษณะของการแต่งกายเป็นการผสมผสานกันระหว่างความเป็นพื้นบ้านและ ความประณีตสวยงาม มีการใช้ลักษณะการแปรแถวที่หลากหลาย โดยมีการแปรแถวหลักที่พบ 9 แบบ ได้แก่ แถวตอน แถววงกลม แถวปากพั้ง แถวหน้ากระดาน แถวครึ่งวงกลม แถวเฉียง แถวตัวเอ (A) แถวตัวดับเบิลยู (W) และแถวตั้งซุ้ม รวมถึงมีการสร้างสรรค์โดยการผสมผสานกันเกิดเป็นลักษณะ แถวใหม่ทำให้มีความน่าสนใจมากขึ้น เช่น กลุ่มซ้ายของเวทีทำแถวเฉียงและกลุ่มขวาของเวทีทำ แถววงกลม เป็นต้น ซึ่งลักษณะแถวที่มีความโดดเด่นของวงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษาได้แก่ แถววงกลมใหญ่กลางเวทีมีผู้ชายล้อมวงด้านในและผู้หญิงทำลีลาทำรำวนรอบผู้ชายถือได้ว่าเป็นการ สร้างสรรค์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวง

วงกลองยาวที่ผู้วิจัยทำการศึกษานี้ได้รับการตัดสินให้ชนะเลิศเนื่องจาก มีคุณสมบัติและการแสดง ที่สมบูรณ์ตามเกณฑ์การตัดสินที่กำหนดโดยมีความโดดเด่นในเรื่องของการจัดรูปแบบการแสดงที่มีความ เป็นระเบียบเรียบร้อย ความพร้อมเพรียงกันตลอดการแสดง รวมถึงการแต่งกายที่ผสมผสานความเป็น พื้นบ้านอย่างสวยงาม ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากวงกลองยาว ที่ผู้วิจัยทำการศึกษานี้มีสมาชิก ในวงเป็นนักเรียนนักศึกษาที่มาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน

¹ สัมภาษณ์ อุทัย ปานประยูร, ผู้เชี่ยวชาญดุริยางค์ไทย สำนักงานสังคีตกรมศิลปากร, 8 กรกฎาคม 2563.

ในเรื่องของนาฏศิลป์และดุริยางค์ไทย นักแสดงจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้กระบวนการสร้างสรรค์การแสดงออกอย่างมีคุณภาพ

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ของการจัดการประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม โดยรวมต้องการที่จะยกสถานะวงกลองยาวชาวบ้านให้มีความเป็นมาตรฐานมากขึ้น² โดยมีเกณฑ์กำหนดให้ผู้เข้าร่วมประกวดสามารถสร้างสรรค์การแสดงได้อย่างอิสระ แต่ยังคงไว้ซึ่งจารีตของการรำกลองยาว ซึ่งในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า ในการจัดการประกวดวงกลองยาวของกรมส่งเสริมวัฒนธรรมนี้ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เนื่องจากการรับสมัครเข้าร่วมการแข่งขันมีความเปิดกว้าง ไม่มีเกณฑ์การคัดเลือกที่เฉพาะเจาะจง ทำให้ผู้เข้าร่วมประกวดเป็นผู้ที่มีความสามารถไม่เท่าเทียมกัน เกิดการเหลื่อมล้ำทางการแสดง ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมีการตั้งเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมประกวดให้ชัดเจน ในเรื่องของความสามารถและคุณสมบัติของวงกลองยาวว่ามีความเหมาะสมที่จะเป็นกลองยาวชาวบ้านหรือไม่ และในส่วนของกรรมการตัดสินการประกวดควรมีกรรมการที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านเข้าร่วมตัดสินการประกวดด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดงานที่ต้องการยกสถานะวงกลองยาวชาวบ้าน สู่อุตสาหกรรมมาตรฐานต่อไป

หลังจากปี พ.ศ. 2557 ไม่พบการจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาวขึ้นอีก เนื่องจากในปี พ.ศ. 2557 เป็นการนำวงกลองยาวที่เคยได้รับรางวัลชนะเลิศมาทำการแข่งขันกันเพื่อหาผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นจากการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวตามเกณฑ์การแข่งขันเพียงหนึ่งเดียวของรายการประกวดนี้เท่านั้น ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัจจัยที่มีวงกลองยาวเข้าร่วมประกวดน้อยลงที่กล่าวไว้ข้างต้น มีผลทำให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมนำวงกลองยาวที่เคยได้รับรางวัลชนะเลิศมาแข่งขันกันเองเพื่อยังคงรูปแบบการประกวดวงกลองยาวไว้ให้คงอยู่ และเมื่อได้ผู้ชนะเลิศแล้วถือว่าได้รายชื่อวงกลองยาวที่มีรูปแบบการแสดงโดดเด่นที่สุด ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการที่คณะกรรมการตัดสินและเหมาะสมต่อการเป็นแบบอย่างของการสร้างสรรค์การรำกลองยาวเชิงอนุรักษ์ที่เป็นแบบเฉพาะของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม จนถึงปี พ.ศ. 2562 มีการเปลี่ยนรูปแบบการประกวดไปเป็นการรวมศิลปะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในแต่ละ

² สัมภาษณ์ อุทัย ปานประยูร, 2563.

ภาคของประเทศไทยมาสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ มีชื่องานว่า “รวมศิลป์แผ่นดินสยาม”³ ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงความสำคัญในการได้เป็นส่วนหนึ่งในการรักษาศิลปวัฒนธรรมของไทย โดยการบันทึกข้อมูลการประกวดวงกลองยาวให้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อไม่ให้สูญหายไป

การทำวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษารูปแบบการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจในการประกวดกลองยาว เนื่องจากสามารถนำไปเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวเพื่อเข้าร่วมแข่งขันการประกวดกลองยาวโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมหรือเข้าร่วมรายการประกวดอื่น ๆ ที่มีการจัดขึ้นทั่วไป ผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนหรือกลุ่มคนที่สนใจแข่งขันกลองยาวมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนารูปแบบการแสดงกลองยาวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน นอกจากประเภทกลองยาวแล้ว ยังมีอีกหลายประเภทซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของแต่ละภาคในประเทศไทย และมีการจัดการประกวดมายาวนาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรทำการศึกษารูปแบบในการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้เห็นถึงการแสดงพื้นบ้านของแต่ละประเภทในรูปแบบการสร้างสรรค์เพื่อการประกวด

2. ควรมีการศึกษาพัฒนาการของการประกวดศิลปวัฒนธรรมไทยที่จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของศิลปและวัฒนธรรมในแต่ละภาคของประเทศไทย

³ อรุณี คงเสรี, ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมประเพณีและการแสดงพื้นบ้าน, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2562.

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. ระบบการวัฒนธรรมและคุณภาพมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. ข้อมูลองค์กร[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=\[14 กันยายน 2562\]](http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=[14 กันยายน 2562])

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. ศิลปะการแสดง : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ. กรุงเทพมหานคร : 2559.

กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. คณะกรรมการตัดสินกลองยาว. กรุงเทพมหานคร. (อัคราเนนา)

กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. ทำเนียบวงกลองยาว พุทธศักราช 2552-2554. กรุงเทพมหานคร. (อัคราเนนา)

กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. รายชื่อคณะกรรมการและ เบอร์ติดต่อ. กรุงเทพมหานคร. (อัคราเนนา)

กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. รายชื่อวงดนตรีพื้นบ้านเข้าร่วมประกวดวงดนตรีพื้นบ้านชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยฯ ชิงโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ครั้งที่ 1 ประเภท วงกลองยาว. กรุงเทพมหานคร: 2549. (อัคราเนนา)

กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. สถิติการจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน. กรุงเทพมหานคร: 2562. (อัคราเนนา)

กษมา ทองอร่าม. นาฏศิลป์นันทนาการ. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2562.

กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2540.

กิริติ สุขประดิษฐ์ และคณะ. การแสดงกลองยาว กรณีศึกษากลองยาวคณะเอกพันธ์. ศิลปนิพนธ์ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5ปี), สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562.

เกศสุริยง. นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด เกร็เอกราช[ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา:

https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=rouenrarai&month=06-07-2018&group_ =32&gblog=22 [23 ตุลาคม 2562]

เกศสุริยง. ระบำ บ้านเท็งเกร็[ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา:

<https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=rouenrarai&month=01-2010&date=26&group=6&gblog=18> [23 ตุลาคม 2562]

เกษม ทองอร่าม. ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย. สัมภาษณ์, 6 สิงหาคม 2562.

คณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช 2554. ผลการประกวดวงกลองยาว. กรุงเทพมหานคร: 2554. (อัดสำเนา)

จตุพร ภัคดี. กลองยาวควิบุตร. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา:

<https://www.youtube.com/watch?v=xxZowbaA4pU&t=428s> [10 กุมภาพันธ์ 2563]

จินตนา. ระบำกลองพื้นบ้านเกาหลี [ออนไลน์]. Modern Publishing, 2556. แหล่งที่มา:

<https://www.modernpublishing.co.th/ระบำกลองพื้นบ้านเกาหลี> [9 ธันวาคม 2562]

ธนิต อยู่โพธิ์. ศิลปะคอนรำหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพมหานคร: 2516.

บ้านหนังสือ. การละเล่นพื้นบ้าน 4 ภาค ภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์บ้านหนังสือ 19 จำกัด, 2548.

ปฐมภรณ์ จันทร์แก้ว. การสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและฟื้นฟูการท่องเที่ยวของตลาดสามชุกจังหวัดสุพรรณบุรี. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์ธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2555.

ประตู่สู่อีสาน. การฟ้อนพื้นบ้านแบบต่าง ๆ[ออนไลน์]. 2563. แหล่งที่มา:

<https://www.isangate.com/new/component/content/article/29-art-culture/isan-dance/302-isan-dance-12-5.html> [14 เมษายน 2563]

ประทวน บุญผั้ว. สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2561.

พริดา เหมธานนท์. นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการกรมส่งเสริมวัฒนธรรม. สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2562.

พันทิพา สิงห์ขจิต. ประวัติการแสดงกลองยาว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์. รายงานวิชาสัมมนา
ทฤษฎีและการวิจารณ์นาฏศิลป์ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
นาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

พันธ์ แก้วนัย. กลองยาวประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: หนังสือพิมพ์มติชน, 2543.

ภัทราวดี ภูชฎาภิรมณ์. วัฒนธรรมดนตรีและเพลงพื้นเมืองภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

มนตรี ธีรวิทย์วรกุล. กลองยาวศิลปะพื้นบ้านของไทยทุกภาค. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:
สุวีริยาสาส์น, 2549.

วลัยศิริ ทรงลักษณ์. คนทำกลอง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ต้นอ้อ จำกัด, 2536.

วัดคู้ตะเภา. มังคละเกี๋ย[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

[https://sites.google.com/site/watkungtaphao/kitchakam/mungkala/history?tmpl=%
2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=
\[12 กรกฎาคม 2563\]](https://sites.google.com/site/watkungtaphao/kitchakam/mungkala/history?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=)

วันเพ็ญ ม่วงบุญ. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโขน-ละคร สำนักการสังคีตกรมศิลปากร. สัมภาษณ์. 3 กรกฎาคม
2563.

วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี. ผลงานสร้างสรรค์ระบำบันเทิงเรีงรำ ลำนำกลองยาว. สุพรรณบุรี, 2557.

ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 10 กรมการพัฒนาชุมชน. กลองเอกราช ภูมิปัญญาไทย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอพีเอ็น โปรดักชั่น, 2546.

ศูนย์วัฒนธรรมเกาหลี. จังกูม หรือจังกูม [ออนไลน์]. Korea Cultural Center in Thailand, 2556.

แหล่งที่มา: [https://www.facebook.com/koreanculturalcenterTH/photos/จังกูมหรือ
จังกูม/532269943516280/](https://www.facebook.com/koreanculturalcenterTH/photos/จังกูมหรือจังกูม/532269943516280/) [9 ธันวาคม 2562]

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช 2553
ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพมหานคร: 2553.
(อัสสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช 2552

ชิงโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพมหานคร: 2552.

(อัดสำเนา)

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่. ศิลปการแสดงกลองสับตัดชัย จังหวัดเชียงใหม่[ออนไลน์]. 2561.

แหล่งที่มา:

https://www.mculture.go.th/chiangmai/ewt_news.php?nid=913&filenameee=index

[14 เมษายน 2563]

สุธีรา เผ่าโกลสฤติย์. การศึกษาความคิดเห็นของคนเชื้อสายมอญเกี่ยวกับบทบาทของสื่อบุคคล

สื่อประเพณี และสื่อมวลชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนเกาะเกร็ด

ปากลัด และบางกระดี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

สุรพล วิรุฬกรักษ์. นาฏศิลป์ปริทรรศน์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร, 2543.

อภิญา รุ่งพิทักษ์มานะ. บทบาทด้านนาฏศิลป์ของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม. วิจัยตามหลักสูตรปริญญา

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

อรุณี คงเสรี. ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมประเพณีและการแสดงพื้นบ้าน. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2562.

อุทัย ปานประยูร. ผู้เชี่ยวชาญดุริยางค์ไทย สำนักงานการสังคีตกรมศิลปากร. สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2563.

amerclub. บันทึกเทปกลองยาวเอกทันต์[ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา:

https://www.youtube.com/watch?v=GUMY8TyCb_E [11 มีนาคม 2562]

amerclub. บันทึกเทปกลองยาวเอกทันต์โล่พระราชทานฯ[ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา:

https://www.youtube.com/watch?v=CemBdM-__hQ [11 มีนาคม 2562]

CGTN. Ansai Waist Drum Dance: A typical folk dance in northwest China's Shaanxi Province

[ออนไลน์]. Global Times, 2018. แหล่งที่มา:

<http://www.globaltimes.cn/content/1089928.shtml> [12 ธันวาคม 2562]

- Director-piak. ผู้กำกับกับการคัดเลือกนักแสดง[ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา: <http://oknation.nationtv.tv/blog/director-piak/2012/12/06/entry-1> [5 เมษายน 2563]
- Global Times. Ansai Waist Drum Dance: A typical folk dance in northwest China's Shaanxi Province[ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <http://www.globaltimes.cn/galleries/532.html> [12 ธันวาคม 2562]
- Intangible Cultural Heritage. Nongak, community band music, dance and rituals in the Republic of Korea[ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://ich.unesco.org/en/RL/nongak-community-band-music-dance-and-rituals-in-the-republic-of-korea-00717> [14 เมษายน 2563]
- iTibet Travel. Tibet Song and Dance[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://itibettravel.com/Tibet/tibetan-culture-and-tradition/tibetan-song-and-dance/> [9 เมษายน 2563]
- Jane. ฤดูร้อนที่ไอกินาวา เทศกาลระบำกลองสุดยิ่งใหญ่ Okinawa Zento Eisa Matsuri [ออนไลน์]. Ena Thai Blog, 2561. แหล่งที่มา: <https://thblog.ena.travel/thblog/2018/08/30/ฤดูร้อนที่ไอกินาวา/> [9 ธันวาคม 2562]
- Myanmar Travel Information. Ou: zi dance[ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา: <http://myanmartravelinformation.com/34-about-myanmar/traditionalculture/210-yanmar-folk-dances.html> [14 เมษายน 2563.]
- The Korean National Commission for Unesco. Traditional Performing Arts of Korea. Fourth printing. Korea: Seoul Computer Press, 1986.
- Visit Okinawa Japan. เอซา[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.visitokinawa.jp/information/eisa?lang=th> [9 ธันวาคม 2563]
- Wikipedia The Free Encyclopedia. Pung cholom[ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา: https://en.wikipedia.org/wiki/Pung_cholom [14 เมษายน 2563]

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สถิติการจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

ลำดับที่	ประเภท	2549	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	รวม/ครั้ง
	ภาคเหนือ													
1	วงสะล้อ ซอ ซึง	/	/	/	/		/	/		/				7
2	วงม้งคละ	/	/	/	/			/						5
3	วงปี่พาทย์ล้านนา					/								1
4	วงกลองตี่โนง					/			/					2
5	วงกลองสะบัดชัย						/		/					2
6	ขับซอ											/		1
	ภาคกลาง													
7	วงแตรวง	/	/	/	/			/						5
8	วงกลองยาว	/	/	/	/			/						5
9	วงปี่พาทย์ไม้แข็ง			/	/									2
10	วงรำโหนด					/			/					2
11	วงเต๋นกำรำเคียว					/								1
12	วงปี่พาทย์มอญ						/							1
13	รำวงมาตรฐาน								/					1
14	ลิเก						/			/				2
15	เพลงอินทรี											/		1
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ													
16	วงพิณ แคน โปงกลาง	/	/	/	/			/						5
17	วงกันตรึม	/	/	/	/			/						5
18	วงพื้ณกลองคุ่ม					/								1
19	วงเรียมอันเร					/			/					2
20	วงกลองยาวอีสาน						/							1
21	วงหมอลำ						/			/		/		3
22	วงเซ็ง						/		/					2
	ภาคใต้													
23	วงดนตรีโนรา	/	/	/	/	/	/	/	/	/				9
24	วงดิเกร์ฮูลู		/	/	/			/						4
25	วงรองเง็ง			/	/		/							3
26	วงสีละ					/								1
27	เพลงบอก						/							1
28	ซั่มเป็ง								/					1
	เพลงโนรา											/		1
	รวม/ประเภท/ภาค	7	8	10	10	8	10	8	8	4	-	4		

ภาพที่ 32 เอกสารสถิติการจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

คณะกรรมการตัดสินวงกลองยาว

๑	นายสมบัติ แก้วสุจริต	๖๑ หมู่ ๗ ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม	๐๓๙ ๓๒๓๗๖๘ ๐๘ ๖๐๙๙ ๙๗๒๗	ประธานกรรม
๒	นายสมาน น้อยโคทัย	๘/๒๔ ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๒๒๐	๐๘ ๑๙๓๗ ๙๕๖๑ Fax 02-5219183	กรรมการ
๓	นายบุญช่วย แสงอนันต์	ข้าราชการบำนาญ สับนักการสังกัด กรมศิลปากร ถนนเจ้าฟ้า เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐	๐๒๒๒๔๔๑๐๘๘ ๐๒ ๒๒๕ ๙๐๙๒	กรรมการ
๔	นายสมโภชน์ ฉายเกษตริน	๑๓๐/๓๑ ถนนพุทธมณฑล สาย ๒ ซอย ๒๓ แขวงศาลาธรรมสโรศ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐	๐๘ ๖๙๐๖ ๑๙๑๙ Fax 02-4481349	กรรมการ
๕	นายสุวัฒน์ ปลื้มปรีชา (ก.ป.ส.ค.)	สำนักงานส่งเสริมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ 02-2244704	๐ ๘๙๗๗๐ ๒๙๙๗ ๐ ๒๒๒๔๔๑๐๘๘ ๐๒ ๒๒๕ ๙๐๙๒	กรรมการ
๖	นางสาววันเพ็ญ ม่วงบุญ	สำนักงานส่งเสริมศิลปากร แขวง พระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กทม.๑๐๒๐๐ ๑๕๐ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ เขตพระนคร กทม.	๐๘ ๕๕๐๘ ๐๖๐๓ ๐ ๒๒๒๑ ๖๕๓๓ โทรสาร ๐ ๒๒๒๕ ๙๐๙๗	กรรมการ
๗	นายอุทัย ปานประยูร	สำนักงานส่งเสริมศิลปากร บ้านเลขที่ ๔๘/๒๕ ถ.บางขุนนนท์ ๓.บางขุนนนท์ แขวงบางกอกน้อย กทม.	๐ ๒๒๓๑ ๖๕๓๓ โทรสาร ๐ ๒๒๒๕ ๙๐๙๗	กรรมการ
๘	วัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม (นายสามารถ เทียงทวงค์)	สำนักงานวัฒนธรรมนครปฐม ศูนย์ราชการจังหวัดนครปฐม ถนนบางเตย-ดอนยายหอม อ.เมืองจ.นครปฐม ๗๓๐๐๐	๐ ๓๔๓๔ ๐๓๕๑ โทรสาร ๐ ๓๔๓๗ ๐๓๔๙ กต ๑๕ / 14	เลขานุการ
๙	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการถ่ายทอดวัฒนธรรม (นางอรุณี คงเสรี)	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม เลขที่ ๑๔ ถนนเทียมร่วมมิตร เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐	๐ ๒๒๔๗ ๐๐๑๓ ต่อ ๑๑๐๙ ๐๘ ๙๒๓ ๓๑๕๐	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม	สำนักงานวัฒนธรรมนครปฐม ศูนย์ราชการจังหวัดนครปฐม ถนนบางเตย-ดอนยายหอม อ.เมืองจ.นครปฐม ๗๓๐๐๐	๐ ๓๔๓๔ ๐๓๕๑ โทรสาร ๐ ๓๔๓ ๐๓๔๙ กต ๑๕	ผู้ช่วยเลขานุการ

ภาพที่ 33 เอกสารรายชื่อคณะกรรมการตัดสินวงกลองยาว

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระจ่างวัฒนธรรม

รายชื่อวงดนตรีที่ขึ้นบ้าน
เข้าร่วมประกวดวงดนตรีที่ขึ้นบ้านชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยฯ จังหวัดพระราชทานสมเด็จพระรัตนราชสุดาฯ ครั้งที่ 1
ประเภท วงกลองยาว

ลำดับที่	ชื่อวง	สถานที่ติดต่อ	โทรศัพท์
1	สถานศิลป์ไทย **	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน 88/2577 ค.แสมคำ ถ.รัตนโกสินทร์ เขตบางขุนเทียน กทม.	นางศุภิณี ประสานพันธ์ 04 - 0241220 บ้าน 02 - 451 - 4822
2	กลองยาวศิริสัมพันธ์	โรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ จ.นนทบุรี	นายไพรัช มีแสงมอ นางฉวีพร พิทยเดช โทร. 01 - 752 744
3	โรงเรียนบ้านท่าลาด	โรงเรียนบ้านท่าลาด	นางทัศนีย์ แสงอินทร์ นายภาณุวัฒน์ ศีโล้งงาม
4	เกาะจันทร์พิทยาคาร	โรงเรียนเกาะจันทร์พิทยาคาร จ.ชลบุรี	น.ส.เพชรรัตน์ จันทร์ประทีป โทร. 01 - 652 9054
5	โรงเรียนวัดไผ่ซาง	โรงเรียนวัดไผ่ซาง อ.อินทประมูล จ.สิงห์บุรี	นายวิภาดา เอ็มพันธ์
6	กลองยาวโรงเรียนวัดอมราวินิจฉัย	โรงเรียนวัดอมราวินิจฉัย อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง	นายสมชาย โพธิ์ศิริ นางอมรา รัตนธนนัน นิละโสภา โทร. 035 - 622 523
7	โรงเรียนวัดอกราช *	โรงเรียนวัดอกราช น.1 ค.มอกราช อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง	นางทองจุบ ศึกษาชาติ โทร. 01 - 758 5721
8	กลองยาวเยาวชนนะสิงห์	อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง	นายทองเจือ ศึกษาชาติ นายไพรัช ทองหยอด โทร. 01 - 758 5721

ภาพที่ 34 เอกสารรายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดปี พ.ศ. 2549
ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

รายชื่อวงดนตรีที่ขึ้นบ้าน
เข้าร่วมประกวดวงดนตรีที่ขึ้นบ้านชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยฯ จังหวัดพระราชทานสมเด็จพระรัตนราชสุดาฯ ครั้งที่ 1
ประเภท วงกลองยาว

ลำดับที่	ชื่อวง	สถานที่ติดต่อ	โทรศัพท์
9	กลองยาวโรงเรียนชราภรณ์บุรีรัมย์ 2	โรงเรียนชราภรณ์บุรีรัมย์ 2 อ.เมือง จ.ชลบุรี	นางจงจิตต์ อ่ำศรีวิภา โทร. 038 - 397 054 01 - 428 0204, 09 - 252 0970
10	กลองยาวประยูรคีรีโรงเรียนชุมชนแสงสงคราม "สุครคณาภิรักษ์อุปถัมภ์"	โรงเรียนชุมชนแสงสงคราม อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก	อ.รสสุคนธ์ บุญพิมพ์ โทร. 05 - 535 0026
11	กลองยาวโรงเรียนเพชรเกษม ***	โรงเรียนเพชรเกษม 276 น.10 อ.เพชรเกษม ช.ง.เพชรเกษม เขตบางแค กทม. 10160	นายอำนาจ เทพวงษ์ โทร. 07 - 067 1977, 02 - 4211 134
12	คณะกลองยาวโรงเรียนปทุมธานี "นันทมนีนีบารุง"	โรงเรียนปทุมธานีนันทมนีนีบารุง	นายรัชชชัย พวงคี โทร. 01 343 8275
13	นาเชือกกลองยาว	272 หมู่ 11 ค.นาเชือก อ.บางกลาด จ.กาฬสินธุ์	นายมานพ พากเพียร โทร. 09 - 943 4004, 04 - 791 9682
14	สาวน้อยเพชรภูพานคำ	5 หมู่ 9 ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น	อ.ไต้ดี ถิ่นราช โทร. 01 - 262 6433
15	บุตรแม่ทองเชื้อ รุ่งเกษม	97/2 ค.ดอนไถ่ อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร 74110	พ.อ.อ. เกียรตินันท์ สิมวัฒกสมิต โทร. 06 - 521 - 2565
16	เทิดเทิงบันเทิงศิลป์		น.ส.นิตไทย นัมภณิสรณ์ โทร. 04 - 083 4787 01 - 371 5705

หมายเหตุ: * ได้รับรางวัลชนะเลิศ
** ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1
*** ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2

ภาพที่ 35 เอกสารรายชื่อวงกลองยาวที่เข้าร่วมประกวดปี พ.ศ. 2549 (ต่อ)
ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๒
ซึ่งได้พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประมุขทูลองยาว

คณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๒
ซึ่งได้พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประมุขทูลองยาว ได้พิจารณาตัดสินการประกวด
ดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศผลการประกวดทูลองยาว ดังนี้

๑. ระดับประถมศึกษา

๑.๑ รางวัลชนะเลิศ

ได้แก่ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ กทม.

๑.๒ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑

ได้แก่ โรงเรียนกมลวรดิษฐ์ ปทุมธานี

๑.๓ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒

ได้แก่ โรงเรียนจฬอภิมหาสมุทร อ่าวทอง

๑.๔ รางวัลชมเชย

ได้แก่ วงกลองยาวทูลองโลก สหประชาบุรี

๑.๕ รางวัลชมเชย

ได้แก่ วงกลองยาวทูลองโลก ปทุมธานี

๒. ระดับเยาวชนอายุไม่เกิน ๒๕ ปี

๒.๑ รางวัลชนะเลิศ

ได้แก่.....

๒.๒ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑

ได้แก่.....

๒.๓ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒

ได้แก่.....

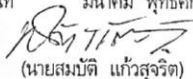
๒.๔ รางวัลชมเชย

ได้แก่.....

๒.๕ รางวัลชมเชย

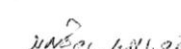
ได้แก่.....

ประกาศ ณ วันที่ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

(นายสมบัติ แก้วสุจริต)

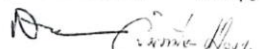
ประธานกรรมการ

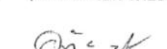

(นายสมาน น้อยน้อย)

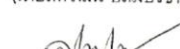

(นายบุญช่วย แสงอนันต์)

(นายสมโภชน์ ฉายะเกษตริณ)

(นายสทวัฒน์ ปลื้มปรีชา)

(นางสาววันหนึ่ง ม่วงบุญ)

(นายอุทัย ปานประยูร)

(นางศิริมา เลิศประไพ)

ภาพที่ 36 เอกสารประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

ประเภททูลองยาวระดับประถมศึกษาปี พ.ศ. 2552

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๒
ซึ่งได้พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประเภทหกลองยาว

คณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๒
ซึ่งได้พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเภทหกลองยาว ได้พิจารณาตัดสินการประกวด
ดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศผลการประกวดหกลองยาว ดังนี้

๑. ระดับประถมศึกษา- 10 ขวบ

- ๑.๑ รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ ด.ช. 10 กฤษกร กว.
- ๑.๒ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ได้แก่ ด.ช. ปณณภัทร วัฒนพงษ์ ย.ท.ม.บ.
- ๑.๓ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ได้แก่ ด.ช. รุ่งงาม ตันพิชญ์ ก.ช.
- ๑.๔ รางวัลชมเชย ได้แก่ ด.ช. นริศธร วัฒนพงษ์ กว.
- ๑.๕ รางวัลชมเชย ได้แก่

๒. ระดับเยาวชนอายุไม่เกิน ๒๕ ปี

- ๒.๑ รางวัลชนะเลิศ ได้แก่
- ๒.๒ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ได้แก่
- ๒.๓ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ได้แก่
- ๒.๔ รางวัลชมเชย ได้แก่
- ๒.๕ รางวัลชมเชย ได้แก่

ประกาศ ณ วันที่ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

(นายสมบัติ แก้วสุจริต)
ประธานกรรมการ

(นายสมาน น้อยนิตย์)

(นายบุญช่วย แสงอนันต์)

(นายสมโภชน์ ฉายะเกษตริณ)

(นายสทวัฒน์ ปลื้มปรีชา)

(นางสาววันนี้อย่าง วังบุญ)

(นายอุทัย ปาประยูร)

(นางศิริภม เลิศประไพ)

ภาพที่ 37 เอกสารประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
ประเภทหกลองยาวระดับเยาวชนปี พ.ศ. 2552
ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
เรื่อง ผลการประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๒
ซึ่งโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๒ ซึ่งโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ระดับประถมศึกษา ได้แก่ ประเภทท่วงกลางยาว วงสะล้อ ซอ ซึง วงพินัน แคน โป่งกลาง และวงดนตรีโนรา
๒. ระดับเยาวชนอายุไม่เกิน ๒๕ ปี ได้แก่ ประเภทวงสะล้อ ซอ ซึง วงมโหรี วงเครื่องสาย วงมโหรี วงดนตรีโนรา วงดีกร์ซูลู

บัดนี้ การประกวดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๒ ซึ่งโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานฯ จึงขอประกาศผลการประกวดฯ ทั้ง ๒ ประเภท ดังนี้

ระดับประถมศึกษา

ประเภทวงสะล้อ ซอ ซึง

รางวัลชนะเลิศ	วงสะปาค่า	จังหวัดลำพูน
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโรงเรียนบ้านม่วงเจริญราษฎร์	จังหวัดน่าน
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงโรงเรียนบ้านชาวหลวง	จังหวัดน่าน

ประเภทท่วงกลางยาว

รางวัลชนะเลิศ	วงโรงเรียนเพชรเกษม	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโรงเรียนวัดบางเต็	จังหวัดปทุมธานี
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงโรงเรียนวัดเอกราช	จังหวัดอ่างทอง
รางวัลชมเชย	วงกลองยาวก้องโลก	จังหวัดสุพรรณบุรี
	วงกลองยาวโรงเรียนบ้านหนองกก	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประเภทวงพินัน แคน โป่งกลาง

รางวัลชนะเลิศ	วงสุตตะแน	จังหวัดร้อยเอ็ด
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโป่งกลางต้นน้ำชี	จังหวัดชัยภูมิ
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงสระดอกเกษ	จังหวัดอุบลราชธานี
รางวัลชมเชย	วงโป่งกลางศิลป์	จังหวัดสกลนคร
	วงอักษะอ้อสาน	จังหวัดขอนแก่น

สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ

ภาพที่ 38 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาว

ระดับประถมศึกษาปี พ.ศ. 2552

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

- ๒ -

ประเภทงานดนตรีโนรา

รางวัลชนะเลิศ	วงสืบสานตำนานศิลป์	จังหวัดสงขลา
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโนราศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงจุลสมัย	จังหวัดสงขลา
รางวัลชมเชย	วงวัดป่าตอ	จังหวัดพัทลุง
	วงโรงเรียนวัดทุ่งขี้หมั่ง	จังหวัดพัทลุง

ระดับเยาวชนอายุไม่เกิน ๒๕ ปี**ประเภทวงสตริง ซอ ซึง**

รางวัลชนะเลิศ	วงแก้วสหรัชมัยวงศ์	จังหวัดลำปาง
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงเบ็กฟ้าล้านนา	จังหวัดเชียงใหม่
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงหม่ฟ้าป่าตอ	จังหวัดลำพูน
รางวัลชมเชย	วงเที่ยงคำวิทยาคม	จังหวัดพะเยา
	วงมิตรแก้วสหทัยคำวรนคร	จังหวัดน่าน

ประเภทวงมโหรี

รางวัลชนะเลิศ	วง ศ.วาทพญักษ์	จังหวัดสุโขทัย
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงทรงเกียรติ	จังหวัดสุโขทัย
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงซอแก้ว มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	จังหวัดพิษณุโลก
รางวัลชมเชย	วงโรงเรียนวัดทางไหล	จังหวัดพิษณุโลก
	วงโรงเรียนวัดจอมทอง	จังหวัดพิษณุโลก

ประเภทวงแตงวง

✓รางวัลชนะเลิศ	วงศิษย์ถนอมศิลป์	จังหวัดปทุมธานี
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วง ส. จุฬาลักษณ์	จังหวัดสมุทรสงคราม
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วง ส. ศิษย์บรมวง	จังหวัดราชบุรี
รางวัลชมเชย	วงแอมดัง มีวลิต	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
	วงสยามดุริยางค์	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทวงกลองยาว

✓รางวัลชนะเลิศ	วงเอกทัศน์	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโรงเรียนปทุมธานี “โพธิ์แก้วปทุม”	จังหวัดปทุมธานี
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงสานศิลป์ไทย	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
รางวัลชมเชย	วงศิษย์ครูพัฒน	จังหวัดกรุงเทพมหานคร

/ประเภทวงพิณ ...

ภาพที่ 39 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

ประเภทกลองยาวระดับเยาวชน ปี พ.ศ. 2552

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
เรื่อง ผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๓
ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๓ ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยแบ่งประเภทการประกวดเป็น ๑๐ ประเภท ดังนี้

๑. วงสล้อ ซอ ซึง	๒. วงม้งคละ
๓. วงแตรวง	๔. วงกลองยาว
๕. วงพิณ แคน โป่งกลาง	๖. วงกันตริ้ม
๗. วงดนตรีโนรา	๘. วงดีเกิร์ฮูตู
๙. วงรองเง็ง	๑๐. วงปี่พาทย์ไม้แข็ง

บัดนี้ การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๓ ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว สำนักงานฯ จึงขอประกาศผลการประกวดฯ ทั้ง ๑๐ ประเภท ดังนี้

ประเภทวงสล้อ ซอ ซึง แบ่งเป็น ๒ ระดับ

ระดับเยาวชน

รางวัลชนะเลิศ	วงโรงเรียนวัดป่าตาล	จังหวัดลำพูน
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโรงเรียนจตุรลงรัตนาคาร	จังหวัดแพร่
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงโรงเรียนวัดสันทราย	จังหวัดลำพูน
รางวัลชมเชย	วงโรงเรียนบ้านสันมะแฟน	จังหวัดเชียงราย
	วงโรงเรียนบ้านทุ่งหล่ม	จังหวัดพะเยา

ระดับเยาวชน

รางวัลชนะเลิศ	วงโรงเรียนไหล่หินเวียทยา	จังหวัดลำปาง
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโรงเรียนเชียงคำวิทยาคม	จังหวัดพะเยา
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงโรงเรียนป่าตาลบ้านฉิมพิน	จังหวัดลำพูน
รางวัลชมเชย	วงโรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาโทกหวาก	จังหวัดเชียงราย
	วงโรงเรียนต๋อยสะเก็ดวิทยาคม	จังหวัดเชียงใหม่

ประเภทวงม้งคละ...

ภาพที่ 40 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านเยาวชนปี พ.ศ. 2553

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

- ๒ -

ประเภทวมังคละ

รางวัลชนะเลิศ	วงรุ่งอรุณศิลป์	จังหวัดสุโขทัย
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วง ศ.ราชพฤกษ์	จังหวัดสุโขทัย
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงเอกเขนกมังคละ	จังหวัดสุโขทัย
รางวัลชมเชย	วงจันทร์หอม	จังหวัดสุโขทัย
	วงพิชัยสามัคคี	จังหวัดอุตรดิตถ์

ประเภทวงแตรวง

รางวัลชนะเลิศ	วงทรัพย์สมบูรณ์	จังหวัดปทุมธานี
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโรงเรียนบัวแก้วเกษร	จังหวัดปทุมธานี
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วง ส. จุฬาลักษณ์	จังหวัดสมุทรสงคราม
รางวัลชมเชย	วงกะทิสด	จังหวัดสมุทรสงคราม
	วงศักดิ์ชาย ตรีสมุทร	จังหวัดสมุทรสงคราม

ประเภทวงกลองยาว

รางวัลชนะเลิศ	วงสานศิลป์ไทย	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงสระกระโจมโสภณพิทยา	จังหวัดสุพรรณบุรี
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงโรงเรียนบัวแก้วเกษร	จังหวัดปทุมธานี
รางวัลชมเชย	วงขวัญใจเพชรชื่นชม	จังหวัดมหาสารคาม
	วงปากจั่น นครหลวงโซวี	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทวงพิณ แคน โป่งกลาง

รางวัลชนะเลิศ	วงออนซอนอีสาน	
	โรงเรียนศรีภรณวินนวิทยา	จังหวัดขอนแก่น
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑	วงโป่งกลางกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์	จังหวัดกาฬสินธุ์
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒	วงโหวด โป่งกลาง พิณ แคน	
	โรงเรียนพนมไพรวิทยาคาร	จังหวัดร้อยเอ็ด
รางวัลชมเชย	วงโป่งกลางต้นไถ่	จังหวัดชัยภูมิ
	วงโป่งกลางลุ่มน้ำเทิน	
	โรงเรียนชุมแพศึกษา	จังหวัดขอนแก่น

/ประเภทวงกันตรึม...

ภาพที่ 41 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทกลองยาวปี พ.ศ. 2553

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
เรื่อง การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๓
ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กำหนดจัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๓ ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปิน รวมทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน ปลูกฝังและถ่ายทอดดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ในสังคมไทย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน โดยมีรายละเอียดในการประกวด ดังนี้

๑. ประเภทการประกวด แบ่งเป็น ๑๐ ประเภท ดังนี้

- ๑.๑ วงสะล้อ ซอ ซึง
- ๑.๒ วงมโหรี
- ๑.๓ วงแตรวง
- ๑.๔ วงกลองยาว
- ๑.๕ วงพิณ แคน โปงกลาง
- ๑.๖ วงกันตริ้ม
- ๑.๗ วงดนตรีโนรา
- ๑.๘ วงดีเก๋ฮูลู
- ๑.๙ วงรองเง็ง
- ๑.๑๐ วงปี่พาทย์ไม้แข็ง

๒. คุณสมบัติผู้เข้าประกวด

ระดับเยาวชน (เฉพาะวงสะล้อ ซอ ซึง วงพิณ แคน โปงกลาง และวงดนตรีโนรา)

ระดับเยาวชน อายุไม่เกิน ๒๕ ปี (ประกวดได้ทุกประเภท)

๓. รางวัลที่ได้รับ

๓.๑ ระดับประถมศึกษา

๓.๑.๑ รางวัลชนะเลิศ ได้รับถ้วยเกียรติยศ พร้อมเกียรติบัตรจากเลขาธิการ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และเงินรางวัล จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

๓.๑.๒ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ได้รับถ้วยเกียรติยศ พร้อมเกียรติบัตรจาก เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และเงินรางวัล จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

ภาพที่ 42 เอกสารรายละเอียดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านปี พ.ศ. 2553

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

- ๒ -

๓.๑.๓ รางวัลชนะเลิศอันดับ ๒ ได้รับถ้วยเกียรติยศ พร้อมเกียรติบัตรจากเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และเงินรางวัล จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๓.๑.๔ รางวัลชมเชย จำนวน ๒ รางวัล ได้รับถ้วยเกียรติยศ พร้อมเกียรติบัตรจากเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และเงินรางวัล จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท

๓.๒ ระดับเยาวชน อายุไม่เกิน ๒๕ ปี

๓.๒.๑ รางวัลชนะเลิศ ได้รับถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และเงินรางวัล จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท

๓.๒.๒ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ได้รับถ้วยเกียรติยศจากนายกรัฐมนตรีพร้อมเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และเงินรางวัล จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

๓.๒.๓ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ได้รับถ้วยเกียรติยศจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม พร้อมเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และเงินรางวัลจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

๓.๒.๔ รางวัลชมเชย จำนวน ๒ รางวัล ได้รับถ้วยเกียรติยศจากปลัดกระทรวงวัฒนธรรม พร้อมเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และเงินรางวัล จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๔. การรับสมัคร

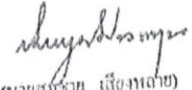
ให้ติดต่อขอรับรายละเอียดเกณฑ์การประกวดและใบสมัครได้ที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทุกจังหวัด กรณีอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ติดต่อขอรับรายละเอียดเกณฑ์การประกวดและใบสมัครได้ที่กลุ่มส่งเสริมการถ่ายทอดวัฒนธรรม สำนักส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เลขที่ ๑๔ ถนนเทียมร่วมมิตร เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๒๔๗ ๐๐๑๓ ต่อ ๑๑๐๘ - ๑๑๐๘ โทรสาร ๐ ๒๒๔๗ ๐๐๒๒ ตามวัน เวลา ราชการ หรือ <http://www.culture.go.th> ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

๕. การประกาศผลและมอบรางวัลการประกวด

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จะประกาศผลการประกวดดนตรีและการแสดงที่บ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๓ ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวัน เวลา และสถานที่ประกวดของแต่ละประเภท และจะจัดพิธีมอบถ้วยพระราชทาน ณ วันประกวดรอบชิงชนะเลิศของแต่ละประเภท

รายละเอียดตมเอกสารแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(นายสมชาย เลืองฉาย)
เลขาธิการคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ

ภาพที่ 43 เอกสารรายละเอียดการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านปี พ.ศ. 2553 (ต่อ)

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

๓.๓ เพลงที่ใช้ในการประกวด

ชุดที่ ๑

๓.๓.๑ เพลงสำหรับเปิดวง (ใช้เวลาไม่ต่ำกว่า ๗ นาที และไม่เกิน ๑๐ นาที) โดยจะต้องมีการบรรเลงเพลงจังหวะมาร์ช ๑ เพลง

๓.๓.๒ เพลงบรรเลง (นั่งบรรเลง) ให้บรรเลงเพลงเถา ๑ เพลง ตามความถนัด โดยให้ลงท้ายด้วยลูกหมัด (ไม่จำกัดเวลา)

ชุดที่ ๒

๓.๓.๓ เพลงแห่ เริ่มด้วยเพลงคลื่นกระทบฝั่งหรือกราวตะลุง แล้วต่อด้วยเพลงอื่น ๆ ตามถนัด เดินบรรเลงติดต่อกันไม่เกิน ๑๐ นาที โดยให้จบลงพร้อมกันทั้งผู้บรรเลงและผู้แสดงประกอบ

๓.๔ การแสดง

๓.๔.๑ ทำรำประกอบการแสดงต้องประดิษฐ์ให้เหมาะสมกับเพลงที่เข้าประกวด โดยยังคงเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ

๓.๔.๒ เครื่องแต่งกายต้องมีความงดงาม เหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

๓.๔.๓ อุปกรณ์ประกอบการแสดงต้องไม่เป็นอันตรายหรือเป็นอุปสรรคต่อผู้ชมและผู้ร่วมประกวด

๓.๔.๔ การแสดงใช้เฉพาะประกอบเพลงแห่ ระยะเวลาไม่เกิน ๑๐ นาที

๓.๕ เกณฑ์การตัดสิน

๓.๕.๑ คณะกรรมการตัดสินจะพิจารณาให้คะแนนดังนี้

๑) ดนตรี (๘๐ คะแนน) โดยพิจารณาจากการบรรเลง การจัดวง ความไพเราะ ความถูกต้อง แนวทางการบรรเลง กลวิธีการบรรเลง ความกลมกลืน บุคลิกภาพ วินัยในการบรรเลง และคุณภาพของเสียง

๒) การแสดง (๒๐ คะแนน) พิจารณาจาก

๒.๑) ความพร้อมเพรียง ความเหมาะสมของลีลาท่ารำ และการแสดงที่ผสมผสานกับดนตรีได้อย่างลงตัว

๒.๒) พิจารณาจากเครื่องแต่งกายของนักแสดงที่มีความงดงามและมีเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น

๓.๕.๒ ผลการตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

๔. ประเภทวงกลองยาว

๔.๑ คุณสมบัติผู้เข้าประกวด

เป็นเยาวชน อายุระหว่าง ๑๖ - ๒๕ ปี นับถึงวันเปิดรับสมัคร

รวมนักดนตรีและนักแสดง ไม่เกิน ๒๖ คน

๔.๒ วงดนตรี ประกอบด้วยเครื่องดนตรี และนักดนตรีดังนี้

๔.๒.๑ กลองยี่น ๘ คน

๔.๒.๒ เครื่องประกอบจังหวะ จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับ โหม่ง

ภาพที่ 44 เอกสารเกณฑ์การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทวงกลองยาว ปี พ.ศ. 2553

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

๕.๔ การแสดง

จำนวน ๒ ชุด ประกอบด้วยชุดการแสดงเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ๑ ชุด และชุดการแสดงอื่น ๆ ตามความถนัดอีก ๑ ชุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๔.๑ ชุดการแสดงเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๑) จำนวนนักแสดง ไม่เกิน ๑๒ คน

๒) เนื้อร้องให้แต่งเนื้อร้องขึ้นใหม่โดยใช้ทำนองพื้นเมือง/ลำทางยาว ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิเศษภูติสืบ หรือ คุณค่าของวัฒนธรรมไทย

๓) ทำร่า ให้ประดิษฐ์ทำร่าขึ้นใหม่โดยให้สอดคล้องกับเนื้อร้องที่แต่ง และคงเอกลักษณ์ของศิลปะการแสดงพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น

๔) ระยะเวลาการแสดง ไม่เกิน ๘ นาที

๕.๔.๒ ชุดการแสดงตามความถนัด ใช้เวลาไม่เกิน ๘ นาที

๕.๕ เกณฑ์การตัดสิน

๕.๕.๑ คณะกรรมการตัดสินจะพิจารณาให้คะแนนดังนี้

๑) ดนตรี (๕๐ คะแนน) โดยพิจารณาจาก

- การบรรเลง พิจารณาจากความไพเราะ ความถูกต้อง แนวการบรรเลง กลวิธีการบรรเลง ความกลมกลืน บุคลิกภาพและวินัยในการบรรเลง

- การขับร้อง พิจารณาจากการร้องตามระดับเสียงดนตรี กลวิธีในการขับร้อง ร้องถูกต้องตามอักขรวิธีและบุคลิกภาพ

๒) การแสดง (๕๐ คะแนน) พิจารณาจากลีลาทำร่า กระบวนทำร่า จังหวะ ความพร้อมเพียง ความสวยงามของเครื่องแต่งกายและความคิดสร้างสรรค์

๕.๕.๒ ผลการตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

๖. ประเภทวงกันตรึม

๖.๑ คุณสมบัติผู้เข้าประกวด

๖.๑.๑ นักดนตรี อายุไม่เกิน ๒๕ ปี

๖.๑.๒ นักแสดง อายุระหว่าง ๑๖ - ๒๕ ปี นับถึงวันเปิดรับสมัคร
รวมนักดนตรีและนักแสดง ไม่เกิน ๒๑ คน

๖.๒ วงดนตรี ประกอบด้วยเครื่องดนตรี นักดนตรี และนักร้อง ดังนี้

๖.๒.๑ ซอกันตรึม ๑ คน

๖.๒.๒ ปี่อ้อ ๑ คน

๖.๒.๓ กลองกันตรึม ๒ คน

๖.๒.๔ เครื่องประกอบจังหวะไม่จำกัดจำนวนและประเภท
เช่น ฉิ่ง ฉาบ กรับ หรือเครื่องประกอบจังหวะอื่น ๆ ไม่เกิน ๓ คน

๖.๒.๕ นักร้อง ชาย ๑ คน หญิง ๑ คน

รวมไม่เกิน ๕ คน

ภาพที่ 45 เอกสารเกณฑ์การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทวงกลองยาว

ปี พ.ศ. 2553 (ต่อ)

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

๔.๓ การแสดง

๔.๓.๑ กลองรำและผู้รำ ๖ คู่ (ชาย-หญิง) ๑๒ คน ต้องเป็นชายจริงหญิงแท้

๔.๓.๒ การแสดง แบ่งออกเป็น ๒ ช่วง ติดต่อกัน

ช่วงที่ ๑ เป็นการโหมโรงโดยใช้แม่มือกลองสลับกับคำร้องเกี่ยวกับการเกิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏ์ศิลปิน หรือคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ใช้เวลา ๕ - ๗ นาที และให้ส่งบทร้องต่อคณะกรรมการในวันประกวดจริง

ช่วงที่ ๒ การแสดงประกอบทำรำ ต้องเป็นทำรำที่สร้างสรรค์ ปรับปรุงขึ้นใหม่ ซึ่งไม่ใช่ทำรำเดิม ที่กรมศิลปากรประดิษฐ์ไว้ และทำรำต้องไม่ขัดต่อจารีตประเพณีวัฒนธรรม เช่น การเหยียบบนกลองยาว ใช้เวลา ๖ - ๘ นาที

๔.๓.๓ การรำประกอบกลอง เริ่มต้นด้วยการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ (หากตรวจสอบพบว่ามีกรลอกเลียนการแสดงที่สร้างสรรค์จากคนอื่น คณะกรรมการขอสงวนสิทธิ์ในการไม่พิจารณา)

ใช้เวลาทั้งหมดไม่เกิน ๑๕ นาที

๕. ประเภทพิณ แคน โป่งกลาง

๕.๑ คุณสมบัติผู้เข้าประกวด แบ่งเป็น ๒ ระดับ

๕.๑.๑ ระดับประถมศึกษา

๕.๑.๒ ระดับเยาวชนอายุ ระหว่าง ๑๖ - ๒๕ ปี นับถึงวันมีบัตรสมัคร

รวมนักดนตรีและนักแสดง ระดับละไม่เกิน ๒๖ คน

๕.๒ วงดนตรี ประกอบด้วยเครื่องดนตรี นักดนตรี และนักร้อง ดังนี้

๕.๒.๑ พิณ (สำหรับดำเนินทำนอง) ๑ คน

๕.๒.๒ พิณ (สำหรับเล่นเสียงทุ้มหรือ พิณเบส) ๑ คน

๕.๒.๓ แคน ๘ ๑ คน

๕.๒.๔ โหวด ๑ คน

๕.๒.๕ โป่งกลาง ๑ คน

๕.๒.๖ กลองหางหรือกลองยาว ๔ โย และกลองคຸ້ມ (หน้าเดียว ๑ โย) ๑-๒ คน

๕.๒.๗ ไหซอง ๑ คน

๕.๒.๘ เครื่องประกอบจังหวะไม่จำกัดจำนวนและประเภท

เช่น ฉิ่ง ฉาบ หมากกัมกับและหรือเครื่องประกอบจังหวะอื่น ๆ ไม่เกิน ๔ คน

๕.๒.๙ นักร้อง ๑-๒ คน

รวมไม่เกิน ๑๔ คน

๕.๓ เพลงที่ใช้ในการประกวด

๕.๓.๑ เพลงสำหรับเปิดวง (ใช้เวลาไม่เกิน ๓ นาที) ไม่มีคะแนน

๕.๓.๒ เพลงบังคับ ให้บรรเลง ๒ สาย คือ สายใหญ่ และ สายสุดสะแนน ในระหว่างการบรรเลงให้เดี่ยวแคน พิณ โป่งกลาง และโหวด สลับตามความเหมาะสม และให้มีเครื่องประกอบจังหวะได้ ไม่ต้องมีพ้องประกอบ (ใช้เวลาไม่เกิน ๑๐ นาที)

ภาพที่ 46 เอกสารเกณฑ์การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านประเภทวงกลองยาว

ปี พ.ศ. 2553 (ต่อ)

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

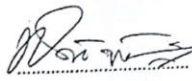
ประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๔
เรื่อง ผลการประกวดวงกลองยาว

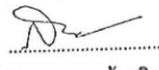
ตามที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่ทรงเป็นวิศิษฏศิลปิน และเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนวงดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้เป็นที่ยู่ออย่างกว้างขวางในสังคมไทย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมการปลูกฝังและถ่ายทอดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านให้แก่เยาวชนและประชาชน นั้น

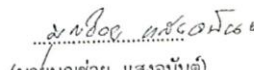
บัดนี้ คณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ประเภทวงกลองยาว ได้พิจารณาตัดสินการประกวดวงกลองยาว ที่ส่งเข้าประกวดแล้ว จึงขอประกาศผลการประกวด ดังนี้

๑. รางวัลชนะเลิศ ได้แก่	โรงเรียนบ้านท่า...
	จังหวัด นนทบุรี
๒. รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ได้แก่	โรงเรียนบ้านท่า...
	จังหวัด เพชรบุรี
๓. รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ได้แก่	โรงเรียนบ้านท่า...
	จังหวัด สุพรรณบุรี
๔. รางวัลชมเชย ได้แก่	โรงเรียนบ้านท่า...
	จังหวัด นครปฐม
	จังหวัด.....

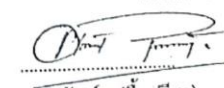
ประกาศ ณ วันที่ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

(นายสมชาติ แก้วสุจริต)
ประธานกรรมการ

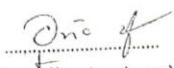

(นายสมมาน น้อยนิตย์)
กรรมการ

(นายบุญช่วย แสงอนันต์)
กรรมการ

(นายสมโภชน์ ฉายะเกษตริณ)
กรรมการ

(นายสรวัดน์ ปลื้มปรีชา)
กรรมการ

(นางสาววันนีย์ ม่วงบุญ)
กรรมการ

(นายอุทัย ปานประยูร)
กรรมการ

ภาพที่ 47 เอกสารประกาศคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
ประเภทวงกลองยาวปี พ.ศ. 2554

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

- ๔ -

๔. วงกลองยาว

รางวัล	ชื่อวง	ที่อยู่	โทรศัพท์
ชนะเลิศ	เอกพันธ์	๙๙/๑๓ หมู่บ้านทวีโชติ ๒ ตำบลบางม่วง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี	นางวรรณณี ทองอ่วม โทร. ๐๘๑-๓๖๑๕๑๓๓ ๐๘๖-๓๗๙๖๑๓๙
รองชนะเลิศอันดับ ๑	โรงเรียนวัดจันทราวาส	๒๙๖ หมู่ ๔ ซอยข้างไฟฟ้าเขต ตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	นายอนิรุทธิ์ บัวทอง โทร ๐๓๒-๕๒๗๓๒๑ ๐๘๑-๙๑๔๘๐๓๔
รองชนะเลิศอันดับ ๒	หนุ่มสาวเมืองสุพรรณ	๑๑๙/๒ หมู่ ๑ ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี	นายสมคิด ๐๘๑-๕๗๑๘๓๒๘
รางวัลชมเชย	ศรีอุบลกลองยาว	๔๐/๒ หมู่ ๖ ตำบลลำเหย อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม	นายอนันท์ นกคณา โทรสาร ๐๓๔-๙๖๘๒๗๕ ๐๘๙-๙๑๙๔๓๖๐

ภาพที่ 48 เอกสารผลการประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ประเภทวงกลองยาวปี พ.ศ. 2554

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ทำเนียบวงกลองยาว พุทธศักราช ๒๕๕๒-๒๕๕๔

ลำดับ ที่	ชื่อบุคคล	ผู้ฝึกสอน/หัวหน้าวง	ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์
๑.	วงสระกระโจมโสภณพิทยา	นายไพโรจน์ จิตใจตรง (ผู้ฝึกสอน) นางอุคม พรหมจรรย์ (หัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๑๘๘ หมู่๓ ตำบลดิ่งชั้น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๒๓๐ โทรศัพท์ ๐ ๓๕๕๕ ๗๑๑๕
๒.	วงกลองยาวก้องโลก	นางวรรณวิไล นาคข้าพันธ์ (ผู้ฝึกสอน) นายสมเกียรติ ศรีเมือง (หัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๑๗๒ หมู่๒ หมู่บ้านกระพุ้ง ถนนสุพรรณ-ชัยนาท ตำบลศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๑๕๐ โทรศัพท์ ๐ ๓๕๕๘ ๑๐๕๙
๓.	วงสานศิลป์ไทย	นางสไบทิพย์ ประสานพันธ์ (ผู้ฝึกสอน) นายพนัส พัฒนรัฐ (หัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๘๘/๒๕๒๗ หมู่๖ ซอย๖๓ ถนนพระราม๒ แขวงสามยุค เขตบางขุน เทียน กรุงเทพฯ ๑๐๑๘๐ โทรศัพท์
๔.	วงโรงเรียนบัวแก้วเกษร	นายณรงค์ รัตนไทรแก้ว (ผู้ฝึกสอนและหัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๖๗/๔ หมู่๑ หมู่บ้านเพ็ญฟ้า ถนนปทุม-บางเลน ตำบลระแหง อำเภอ ลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โทรศัพท์ ๐ ๒๕๙๙ ๒๖๘๙
๕.	วงขวัญใจเพชรชื่นชม	นายอัมพร โพธิ์ทอง (ผู้ฝึกสอน) นายณัฐภูมิ แก้วบุญคา (หัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๑๕๗ หมู่๑ หมู่บ้านหนอง หว่า ถนนเชียงใหม่-คำใหญ่ ตำบลชื่นชม อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๖๐ โทรศัพท์ ๐ ๔๓๗๕ ๑๐๔๑
๖.	วงปากซัน นครหลวงโซวี	นายธนฤทธิ์ ไกรทอง (ผู้ฝึกสอน) นายสุเทพ บุญแจ้ง (หัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๗๔/๒ หมู่๓ หมู่บ้านสกัด น้ำมันใต้ ตำบลปากซัน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๒๖๐ โทรศัพท์ ๐๘ ๖๘๐๘ ๙๖๑๓
๗.	วงเอกทันต์	อ.เกษม ทองอร่าม (ผู้ฝึกสอน) นางวรรณณี ทองอร่าม (หัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๙/๓๐๗ หมู่บ้านวิจิตรดิ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง จังหวัด นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘ ๑๓๖๑ ๕๑๓๓
๘.	วงศรีอุบลกลองยาว นครปฐม	นายอนวัช นกตารา (ผู้ฝึกสอนและหัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๔๑/๒ หมู่๖ ตำบลลำเหย อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๕๐ โทรศัพท์ ๐ ๓๔๙๖ ๘๒๗๔

ภาพที่ 49 เอกสารทำเนียบวงกลองยาวปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2554

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

๙.	วงโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุข ประสารราษฎร์) เพชรบุรี	นางประสงค์ โหมตเขียว (ผู้ฝึกสอน) นายอนันรุทธ์ บัวทอง (หัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๒๙๖ หมู่ ๔ ซอยไฟฟ้าเขต ถนนราชดำเนิน ตำบลบ้านหม้อ อำเภอ เมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๓๒๔๒ ๗๓๒๑
๑๐.	วงหนุ่มสาวเมืองสุพรรณ	อ.สมคิด นารี (ผู้ฝึกสอนและ หัวหน้าวง)	บ้านเลขที่ ๑๑๙/๒ หมู่ ๑ ถนนสุพรรณ- ชัยนาท ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘ ๑๕๗๑ ๘๓๒๘

ภาพที่ 50 เอกสารทำเนียบวงกลองยาวปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2554 (ต่อ)

ที่มา: กลุ่มสืบสานวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณอรุณี คงเสรี ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมประเพณีและการแสดงพื้นบ้าน
อดีตผู้อำนวยการกองกิจการเครือข่ายทางวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม และผู้จัดทำโครงการ
การประกวดดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการประกวดดนตรีและการแสดง
พื้นบ้านประเภทวงกลองยาว

ภาพที่ 51 การสัมภาษณ์คุณอรุณี คงเสรี
เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ณ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ที่มา: ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณเกษม ทองอร่าม ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นผู้จัดการวงเอกทนต์และที่ปรึกษาวงศิวิบุตร ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงของวงเอกทนต์และวงศิวิบุตร

ภาพที่ 52 การสัมภาษณ์คุณเกษม ทองอร่าม ครั้งที่ 1
เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 53 การสัมภาษณ์คุณเกษม ทองอร่าม ครั้งที่ 2
เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่มา: ผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณกษมา ทองอร่าม นาฏศิลป์ สำนักการสังคีตกรมศิลปากร เป็นผู้ควบคุมการสร้างสรรค์การแสดงของวงเอกทนต์และวงฉวิบุตร ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการสร้างสรรค์การแสดงวงเอกทนต์และวงฉวิบุตร

ภาพที่ 54 การสัมภาษณ์คุณกษมา ทองอร่าม
เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2562 ณ โรงละครแห่งชาติ สำนักการสังคีตกรมศิลปากร

ที่มา: ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณวันทนี ม่วงบุญ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโขน-ละคร สำนักงานการสังคีต
กรมศิลปากร เป็นอดีตคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวโครงการการประกวดดนตรีและ
การแสดงพื้นบ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินการประกวดวงกลองยาว

ภาพที่ 55 การสัมภาษณ์คุณวันทนี ม่วงบุญ
เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ณ สำนักงานการสังคีตกรมศิลปากร
ที่มา: ผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณอุทัย ปานประยูร ผู้เชี่ยวชาญดุริยางค์ไทย สำนักงานการสังคีต
กรมศิลปากร เป็นอดีตคณะกรรมการตัดสินการประกวดวงกลองยาวโครงการการประกวดดนตรีและ
การแสดงพื้นบ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินการประกวดวงกลองยาว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 56 การสัมภาษณ์คุณอุทัย ปานประยูร
เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ณ สำนักงานการสังคีต กรมศิลปากร
ที่มา: ผู้วิจัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวนรีภัค แป้นดี
วัน เดือน ปี เกิด	16 ตุลาคม 2537
สถานที่เกิด	ชลบุรี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	221 ถ.เปรมไจราษฎร์ ต.เหมือง อ.เมือง จ.ชลบุรี 20130

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY